

TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ TARPDALYKINĖ KONFERENCIJA

**RELIGIJOS DINAMIKA KULTŪROJE:  
TAPATYBIŲ SĄVEIKOS IR JŲ RAIŠKA**

---

SANTRAUKOS / ABSTRACTS

---

**DYNAMICS OF RELIGION IN CULTURE:  
INTERACTIONS OF IDENTITIES AND  
THEIR EXPRESSION**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERDISCIPLINARY  
CONFERENCE



MYKOLAS ROMERIS  
UNIVERSITY

TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ TARPDALYKINĖ KONFERENCIJA

**RELIGIJOS DINAMIKA KULTŪROJE:  
TAPATYBIŲ SĄVEIKOS IR JŲ RAIŠKA**

---

SANTRAUKOS / ABSTRACTS

---

**DYNAMICS OF RELIGION IN CULTURE:  
INTERACTIONS OF IDENTITIES AND  
THEIR EXPRESSION**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERDISCIPLINARY  
CONFERENCE

VILNIUS 2017

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS**

HUMANITARINIŲ MOKSLŲ INSTITUTAS, VERTYBIŲ TYRIMO  
LABORATORIJA

LIETUVOS LYGINAMOSIOS LITERATŪROS ASOCIACIJA

LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETO HUMANITARINIO  
UGDYMO FAKULTETAS

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO KATALIKŲ  
TEOLOGIJOS FAKULTETAS

ŠOTOS RUSTAVELIO GRUZIJOS LITERATŪROS INSTITUTAS TVU

UKRAINOS ČERNIVCIŲ NACIONALINIS JURIJAUŠ FEDKOVIČIAUS  
UNIVERSITETAS

**RELIGIJOS DINAMIKA KULTŪROJE:  
TAPATYBIŲ SĄVEIKOS IR JŲ RAIŠKA**

Tarptautinė mokslinė tarpdalykinė konferencija  
2017 m. spalio 26–27 d., Vilnius, Lietuva

SANTRAUKOS

VILNIUS 2017

**MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY**

INSTITUTE OF HUMANITIES, VALUES LABORATORY  
LITHUANIAN COMPARATIVE LITERATURE ASSOCIATION  
LITHUANIAN UNIVERSITY OF EDUCATIONAL SCIENCES  
VYTAUTAS MAGNUS UNIVERSITY FACULTY OF CATHOLIC THEOLOGY  
SHOTA RUSTAVELI INSTITUTE OF GEORGIAN LITERATURE TBILISI STATE UNIVERSITY  
YURIY FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY

**DYNAMICS OF RELIGION IN CULTURE:  
INTERACTIONS OF IDENTITIES AND THEIR  
EXPRESSION**

International Scientific Interdisciplinary Conference  
26-27 October, 2017, Vilnius, Lithuania

ABSTRACTS

VILNIUS 2017

## **PARENGĖ**

Rūta Brūzgienė, Ilona Čiužauskaitė, Lora Tamošiūnienė, Marija Vabalaitė

## **RECENZENTAI**

Prof. dr. Maka Elbakidzė (Šotos Rustavelio Gruzijos literatūros institutas, Tbilisio valstybinis universitetas)

Doc. dr. Žydronė Kolevinskienė (Lietuvos edukologijos universitetas)

## **MOKSLINIS KOMITETAS**

Prof. dr. Rūta Brūzgienė (pirmininkė, Mykolo Romerio universitetas)

Doc. dr. Povilas Aleksandravičius (Mykolo Romerio universitetas)

Doc. dr. Liudmila Mockienė (Mykolo Romerio universitetas)

Prof. dr. Jolita Šliogerienė (Mykolo Romerio universitetas)

Doc. dr. Lijana Astra (Mykolo Romerio universitetas)

Doc. hum. m. kand. Natalija Bartoš (Novosibirsko valstybinis universitetas, Rusija)

Prof. dr. Olga V. Červinska (Černivcių nacionalinis J. Fedkovičiaus universitetas, Ukraina)

Dr. Ilona Čiužauskaitė (Mykolo Romerio universitetas)

Prof. habil. dr. Gražina Daunoravičienė (Lietuvos muzikos ir teatro akademija)

T. Jonas Emmanuelis Le Taillandier de Gabory, CSJ (Prancūzija)

Doc. dr. Danutė Kalavinskaitė (Lietuvos muzikos ir teatro akademija)

Prof. dr. Nijolė Kašlionienė (Lietuvos edukologijos universitetas)

M. darb. dr. Jūratė Landsbergytė (Lietuvos kultūros tyrimų institutas)

Doc. PhD Jordan Ljuckanov (Bulgarijos mokslų akademijos literatūros institutas)

Prof. dr. Gaga Lomidzė (Šotos Rustavelio Gruzijos literatūros institutas TVU)

Prof. dr. Tatiana Megrelishvili (Gruzijos technikos universitetas)

Vyr. m. darb. dr. Irine Modebadzė (Šotos Rustavelio Gruzijos literatūros institutas TVU)

Doc. dr. Justyna Prusinowska (Poznanės Adomo Mickevičiaus universitetas, Lenkija)

Prof. dr. Irma Ratiani (Šotos Rustavelio Gruzijos literatūros institutas TVU)

Vyr. m. darb. dr. Tetiana Riazantseva (T. Ševčenkos literatūros institutas, Ukraina)

Doc. dr. Andrius Sprindžiūnas (Mykolo Romerio universitetas)

Doc. dr. Lora Tamošiūnienė (Mykolo Romerio universitetas)

Prof. dr. Benas Ulevičius (Vytauto Didžiojo universitetas)

Doc. dr. Marija Vabalaitė (Mykolo Romerio universitetas)

Prof. dr. Dainius Vaitiekūnas (Lietuvos edukologijos universitetas)

Rasa Valienė (Mykolo Romerio universitetas)

Spausdinama pagal autorių pateiktus tekstus

ISBN 978-9955-19-881-9 (internete)

ISBN 978-9955-19-882-6 (spausdintas) © Mykolo Romerio universitetas, Vilnius 2017

## **PREPARED BY**

Rūta Brūzgienė, Ilona Čiužauskaitė, Lora Tamošiūnienė, Marija Vabalaitė

## **REVIEWERS**

Prof. Dr. Maka Elbakidze (Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, Tbilisi State University)

Assoc. Prof. Dr. Žydronė Kolevinskienė (Lithuanian University of Educational Sciences)

## **SCIENTIFIC COMMITTEE**

Prof. Dr. Rūta Brūzgienė (Chair, Mykolas Romeris University)

Assoc. Prof. Dr. Povilas Aleksandravičius (, Mykolas Romeris University)

Assoc. Prof. Dr. Liudmila Mockienė (, Mykolas Romeris University)

Prof. Dr. Jolita Šliogerienė (, Mykolas Romeris University)

Assoc. Prof. Dr. Lijana Astra (, Mykolas Romeris University)

Assoc. Prof. PhD Natalya Bartosh (Novosibirsk State University, Russia)

Prof. Dr. Olga V. Chervinska (Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine)

Dr. Ilona Čiužauskaitė (, Mykolas Romeris University)

Prof. Habil. Dr. Gražina Daunoravičienė (Lithuanian Academy of Music and Theatre)

T. Jonas Emmanuelis Le Taillandier de Gabory, CSJ (French)

Assoc. Prof. Dr. Danutė Kalavinskaitė (Lithuanian Academy of Music and Theatre)

Prof. Dr. Nijolė Kašeliūnienė (, Mykolas Romeris University)

Research Fellow Dr. Jūratė Landsbergytė (Lithuanian Culture Research Institute)

Assoc. Prof. PhD Yordan Lyutskanov (Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences)

Prof. Dr. Gaga Lomidze (Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature TSU)

Prof. Dr. Tatiana Megrelishvili (Georgian Technical University, Liberal Arts Department)

Senior Research Fellow Dr. Irine Modebadze (Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature TSU)

Assoc. Prof. Dr. Justyna Prusinowska (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)

Prof. Dr. Irma Ratiani (Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature TSU)

Senior Research Fellow Dr. Tetiana Riazantseva (T. Shevchenko Institute of Literature, Ukraine)

Assoc. Prof. Dr. Andrius Sprindžiūnas (, Mykolas Romeris University)

Assoc. Prof. Dr. Lora Tamošiūnienė (Mykolas Romeris University)

Prof. Dr. Benas Ulevičius (Vytautas Magnus University)

Assoc. Prof. Dr. Marija Vabalaitė (Mykolas Romeris University)

Prof. Dr. Dainius Vaitiekūnas (Lithuanian University of Educational Sciences)

Rasa Valienė (Mykolas Romeris University)

Texts are printed as received

ISBN 978-9955-19-881-9 (for web)

ISBN 978-9955-19-882-6 (for print)

© Mykolas Romeris University, Vilnius 2017

## TURINYS / CONTENTS

- ŽIVILĖ ADVILONIENĖ, DOC. DR.**  
KATALIKIŠKOSIOS TAPATYBĖS SAMPRATA IR RAIŠKA ŠIANDIENOS  
JAUNUOLIO SAVIMONĖJE / 16
- ŽIVILĖ ADVILONIENĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
THE PERCEPTION AND EXPRESSION OF CATHOLIC IDENTITY IN  
THE SELF-AWARENESS OF MODERN YOUTH / 17
- ALGIRDAS AKELAITIS**  
LIETUVIŠKO KATALIKIŠKO BIBLIJOS VERTIMO LINK.  
METODOLOGIJOS IŠŠŪKIS / 18
- ALGIRDAS AKELAITIS**  
TOWARD THE LITHUANIAN CATHOLIC *BIBLE* TRANSLATION.  
QUEST FOR METHODOLOGY / 19
- POVILAS ALEKSANDRAVIČIUS, DOC. DR.**  
RELIGINIAI UŽDAVINIAI GLOBALIZUOTAME PASAULYJE / 20
- POVILAS ALEKSANDRAVIČIUS, ASSOC. PROF. DR.**  
RELIGIOUS OBJECTIVES IN A GLOBALISED WORLD / 21
- VITA GUDYNAITĖ-ARLICKIENĖ,  
KRISTINA ŽARDECKAITĖ-MATULAITIENĖ, DR.**  
MOTERS VAIDMUO: KAIP ASMENS SUVOKIMĄ VEIKIA RELIGINIAI  
ĮSITIKINIMAI? ROMOS KATALIKŲ IR TARPTAUTINĖS KRIŠNOS  
SĄMONĖS BENDRIJOS NARIŲ IR ASMENŲ, NEPRISKIRIANČIŲ  
SAVĖS JOKIAI RELIGINEI BENDRUOMENEI, POŽIŪRIO  
PALYGINIMAS / 22
- VITA GUDYNAITĖ ARLICKIENĖ,  
KRISTINA ŽARDECKAITĖ-MATULAITIENĖ, DR.**  
THE ROLE OF A WOMAN: HOW RELIGIOUS BELIEFS INFLUENCE  
A PERSON'S ATTITUDE? A COMPARISON OF ROMAN CATHOLICS,  
MEMBERA OF THE INTERNATIONAL SOCIETY FOR KRISHNA  
CONSCIOUSNESS AND INDIVIDUALS WHO DO NOT BELONG TO  
ANY RELIGIOUS COMMUNITY / 23
- LILIJANA ASTRA, DR.**  
LIETUVIŲ MITOLOGIJOS IR RELIGIJOS SAMPRATA ALGIRDO  
JULIAUS GREIMO KŪRYBINIAME PALIKIME / 24

- LILIJANA ASTRA, DR.**  
 THE CONCEPT OF LITHUANIAN RELIGION AND MYTHOLOGY  
 IN ALGIRDAS JULIUS GREIMAS LEGACY. BALTIC RELIGION  
 RESEARCH / 25
- ИРИНА ЛЕОНИДОВНА БАГРАТИОН-МУХРАНЕЛИ, ДОЦ., КАНД.  
 ФИЛОЛ. НАУК**  
 ПРАВОСЛАВНЫЙ КОД СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ПРОЗЫ / 26
- IRINA BAGRATION-MUKHRANELI, ASSOC. PROF. CAND.  
 OF PHILOL.**  
 THE ORTHODOX CODE OF THE CONTEMPORARY RUSSIAN  
 PROSE / 28
- НАТАЛЬЯ ЮРЬЕВНА БАРТОШ, КАНД. ФИЛОЛ. НАУК,  
 ГЕОРГИЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ КРЕЙДУН, КАНД.  
 БОГОСЛОВИЯ, Д-Р ИСКУССТВОВЕДЕНИЯ, ПРОТОИРЕЙ**  
 ПРОГРАММА РОСПИСИ ПОКРОВСКОГО СОБОРА (БАРНАУЛ) / 30
- NATALYA BARTOSH, ASSOC. PROF. CAND. OF PHILOL., GEORGIJ  
 A. KREJDUN, CAND. OF THEOL., DR. OF ARTS, ARCHPRIEST**  
 THE PROGRAMME OF PAINTINGS OF THE POKROVSKY  
 CATHEDRAL, BARNAUL / 32
- ЛЮДМИЛА АЛЕКСЕЕВНА БОРИС, ДОЦ., КАНД. ФИЛОЛ. НАУК**  
 РЕЛИГИОЗНЫЕ ПАТТЕРНЫ В СОВРЕМЕННОМ РИТОРИЧЕСКОМ  
 ДИСКУРСЕ / 34
- LIUDMILA BORIS, ASSOC. PROF., CAND. OF PHILOL.**  
 THE RELIGIOUS PATTERNS IN A CONTEMPORARY RHETORICAL  
 DISCOURSE / 35
- RENATA BOROWIECKA, DR.**  
 THE SACRAL SPHERE IN PAWEŁ ŁUKASZEWSKI'S RELIGIOUS  
 MUSIC / 36
- RŪTA BRŪZGIENĖ, PROF. DR.**  
 LIETUVIŠKOJI HOMILETIKA: RETORINIAI ASPEKTAI / 37
- RŪTA BRŪZGIENĖ, PROF. DR.**  
 LITHUANIAN HOMILETICS: RHETORICAL ASPECTS / 38
- ОЛЬГА ВЯЧЕСЛАВОВНА ЧЕРВИНСКАЯ, ПРОФ., Д-Р ФИЛОЛ.  
 НАУК**  
 КОНТУР МИСТИЧЕСКОГО КОМПОНЕНТА ЛИТЕРАТУРНОГО  
 ЖАНРА / 39



- OLHA CHERVINSKA, PROF. DR.**  
 OUTLINE OF MYSTICAL COMPONENT OF THE LITERARY GENRE/ 40
- ЕВГЕНИЯ СЕМЕНОВНА ЧЕРНОКОВА, ПРОФ., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК**  
 «ВЫБРАЛА НЕ МЕЛИ, А ГЛУБИНЫ ЛЮБВИ»: ЛИРИКА  
 КРИСТИНЫ РОССЕТТИ И ОКСФОРДСКОЕ ДВИЖЕНИЕ / 41
- JEVGENIJA S. CHERNOKOVA, PROF. DR.**  
 “CHOSE LOVE NOT IN THE SHALLOWS BUT THE DEEP”:  
 CHRISTINA ROSSETTI’S LYRICS AND THE OXFORD MOVEMENT/ 43
- DALIA ČIOČYTĖ, DOC. DR.**  
 LITERATŪRA IR KRIKŠČIONYBĖ: TEODICĖJOS ASPEKTAS / 44
- DALIA ČIOČYTĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
 LITERATURE AND CHRISTIANITY: THE ASPECT OF THEODICY / 45
- ILONA ČIUŽAUSKAITĖ, DR.**  
 ŽEMAITĖS RAŠTŲ REDAGAVIMO PROBLEMAS: RELIGINIS  
 ASPEKTAS / 46
- ILONA ČIUŽAUSKAITĖ, DR.**  
 PROBLEMS OF EDITING ŽEMAITĖ’S WORKS: RELIGIOUS ASPECT/ 47
- MATEUSZ DAŚAL, ASSOC. PROF. DR.**  
 MODERN HEALTH SERVICE AS A PLACE FOR INTERRELIGIOUS  
 DIALOGUE / 48
- ИХСАН ДИЛЕКЧИ, Д-Р СОЦИОЛ. НАУК**  
 ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РЕЛИГИИ КАК ПОЛИТИЧЕСКОГО  
 ИНСТРУМЕНТА ИЛИ ПРЕВРАЩЕНИЕ ЕЕ В ИДЕОЛОГИЮ: НА  
 ПРИМЕРЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО ИСЛАМА / 49
- IHSAN DILEKCI, DR.**  
 USING RELIGION AS A POLITICAL INSTRUMENT OR TURNING  
 INTO IDEOLOGY: EXAMPLE OF POLITICAL ISLAM / 51
- ДМИТРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ ДОЛГУШИН, ДОЦ., КАНД.  
 ФИЛОЛ. НАУК**  
 КИРИЛЛО-МЕФОДИЕВСКИЕ ПРАЗДНИКИ, «ВОСТОЧНЫЙ  
 ВОПРОС» И РЕЛИГИОЗНО-ФИЛОСОФСКИЕ ИСКАНИЯ  
 РУССКОГО ОБРАЗОВАННОГО ОБЩЕСТВА СЕРЕДИНЫ XIX В. / 52
- DMITRY V. DOLGUSHIN, ASSOC.PROF., CAND. OF PHILOL.**  
 CYRIL AND METHODIUS CELEBRATIONS, THE “EASTERN  
 QUESTION” AND THE PHILOSOPHICAL AND RELIGIOUS  
 SEARCHING IN RUSSIAN SOCIETY IN THE MID 19TH CENTURY / 53

- AGNIESZKA DRAUS, ASSOC. PROF. DR. HABIL.**  
THE BIBLICAL STORY OF THE CREATION OF EARTH AND THE FALL OF MAN IN MUSIC – A FEW WORKS, MANY OBSERVATIONS / 54
- MAKA ELBAKIDZE, PROF. DR.**  
CONVERSION GEORGIA TO CHRISTIANITY AND ITS REFLECTION IN GEORGIAN AND ARMENIAN SOURCES / 55
- GENEVIÈVE FABRY, PROF. DR.**  
BIBLICAL INTERTEXTUALITY IN THE LIGHT OF CONTEMPORARY PHILOSOPHY (NANCY, BADIOU, AGAMBEN): THE CASE OF THE FIGURES OF CHRIST IN CHILEAN LITERATURE AND CINEMA / 56
- ASTA GUSTAITIENĖ, DOC. DR.**  
ŠIUOLAIKINĖ LIETUVIŲ PAAUGLIŲ LITERATŪRA KRIKŠČIONIŠKOSIOS LITERATŪROS TEOLOGIJOS POŽIŪRIU / 57
- ASTA GUSTAITIENĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
CONTEMPORARY LITHUANIAN ADOLESCENTS' LITERATURE VIEWED FROM THE POSITION OF CHRISTIAN THEOLOGY LITERATURE / 58
- SALOMĖJA JASTRUMSKYTĖ, DR.**  
KASDIENYBĖS ESTETIKA RELIGINĖJE PRAKTIKOJE / 59
- SALOMĖJA JASTRUMSKYTĖ, DR.**  
AESTHETICS OF EVERYDAY IN RELIGIOUS PRACTICE / 60
- EVALDAS JUOZELIS, DOC. DR.**  
RELIGINĖS PRAKTIKOS ŠIUOLAIKINĖJE MOKSLO FILOSOFIJOJE / 61
- EVALDAS JUOZELIS, ASSOC. PROF. DR.**  
RELIGIOUS PRACTICES IN CONTEMPORARY PHILOSOPHY OF SCIENCE / 62
- НАНА КАДЖАЯ, АССОЦ. ПРОФ., КАНД. ФИЛОЛ. НАУК**  
БИБЛЕЙСКИЙ КОНТЕКСТ СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ И ГРУЗИНСКОЙ ЛИТЕРАТУР / 63
- NANA KAJAIA, ASSOC. PROF., CAND. PHILOL.**  
THE BIBLICAL CONTEXT OF CONTEMPORARY RUSSIAN AND GEORGIAN LITERATURE / 65
- DANUTĖ KALAVINSKAITĖ, DOC. DR.**  
ŠIUOLAIKINĖ RELIGINĖ KŪRYBA: AR PASAULIETIŠKUMAS (PROFANUM) GALI BŪTI SAKRALUS? / 67

- DANUTĖ KALAVINSKAITĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
 CONTEMPORARY RELIGIOUS ART: CAN SECULAR (*PROFANUM*)  
 BE SACRED? / 68
- VAIDA KALKAUSKAITĖ, DOKT.**  
 SEKULARIZACIJA PAGAL CHARLESĄ TAYLORĄ: NUO  
 BENDRUOMENINIŲ RELIGINIŲ PRAKTIKŲ PRIE ASMENINIO  
 DVASINGUMO / 69
- VAIDA KALKAUSKAITĖ, DOCT.**  
 CHARLES TAYLOR ON SECULARIZATION: FROM SOCIETAL  
 RELIGIOUS PRACTICES TO PERSONAL SPIRITUALITY / 70
- SAULIUS KANIŠAUSKAS, PROF. DR.**  
 MOKSLAS, RELIGIJA IR RELIGINIS JAUSMAS / 71
- SAULIUS KANIŠAUSKAS, PROF. DR.**  
 SCIENCE, RELIGION AND RELIGIOUS FEELING / 72
- RIMA KASPERIONYTĖ, DOKT.**  
 (NE)RELIGINIS PROTAS: ŠVENTASIS RAŠTAS GRIGORIJAUS  
 KANOVIČIAUS ROMANUOSE / 73
- RIMA KASPERIONYTĖ, DOKT.**  
 (NON)RELIGIOUS MIND: HOLY *BIBLE* IN THE NOVELS OF  
 GRIGORIJUS KANOVIČIUS / 74
- ŽYDRONĖ KOLEVINSKIENĖ, DOC. DR.**  
 BIBLINIAI ĮVAIZDŽIAI LIETUVIŲ EGZILIO LITERATŪROJE: NELĖS  
 MAZALAITĖS ROMANAS *PJŪTIES METAS* / 75
- ŽYDRONĖ KOLEVINSKIENĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
 BIBLICAL IMAGES IN LITHUANIAN EXILE LITERATURE: NELĖ  
 MAZALAITĖ'S NOVEL *HARVEST TIME* / 76
- REGINA KOŽENIAUSKIENĖ, HABIL. DR. PROF.**  
 VIENIJANTIS RETORINIŲ BIBLIJOS, HOMILETIKOS, ANTIKOS IR  
 KITŲ INTERTEKSTŲ TIKSLAS JONO ČEČIOTO KŪRYBOJE / 77
- REGINA KOŽENIAUSKIENĖ, PROF. HABIL. DR.**  
 UNIFYING GOAL OF BIBLICAL RHETORIC, HOMILETICS,  
 ANTIQUE AND OTHER INTERTEXTS IN JAN CZECZOT'S WORKS / 78
- GINTARĖ KRIAUČIŪNAITĖ-LAZAUSKIENĖ**  
 PREKĖS ŽENKLO (BRAND'O) POVEIKIS INDIVIDUALIAM  
 RELIGINGUMUI / 79

<b>GINTARĖ KRIAUČIŪNAITĖ-LAZAUSKIENĖ</b> THE <i>BRAND</i> EFFECT TO INDIVIDUAL RELIGIOSITY	/ 80
<b>PEDRAM LALBAKSHH, ASSOC. PROF. DR.</b> ARCHRELIGION AND THE AMBIVALENCE OF THE AGENT IN 21 <sup>TH</sup> CENTURY FICTION: THE CASE OF PHILLIP ROTH' <i>NEMESIS</i>	/ 81
<b>JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ-BECHER, DR.</b> SAKRALUMAS BALTIŠKOSIOS TAPATYBĖS KONCEPTE	/ 82
<b>JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ BECHER, DR.</b> THE SACRALITY IN THE CONCEPT OF BALTIC IDENTITY	/ 83
<b>ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ, ДОЦ., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК</b> ТРИ ОБРАЗА АЙЯ СОФИИ: ПОДОБИЕ И ПРИСУТСТВИЕ, АФИНЫ И ИЕРУСАЛИМ	/ 84
<b>JORDAN LJUCKANOV, ASSOC. PROF. DR.</b> THREE IMAGES OF HAGIA SOPHIA: LIKENESS AND PRESENCE, ATHENS AND JERUSALEM	/ 85
<b>GAGA LOMIDZE, ASSOC. PROF. PhD</b> SOVIET AND POST-SOVIET GEORGIAN CULTURE: RELIGION AS FAITH VS. RELIGION AS INSTRUMENT OF IDEOLOGY	/ 86
<b>VYTAUTAS MARTINKUS, PROF. DR.</b> BALŲ IR KRIKŠČIONIŠKŲJŲ SIMBOLIŲ ESTETINĖ TRANSFORMACIJA PETRO DIRGĖLOS <i>KARALYSTĖJE</i>	/ 87
<b>VYTAUTAS MARTINKUS, PROF. DR.</b> THE AESTHETIC TRANSFORMATION OF BALTIC AND CHRISTIAN SYMBOLS IN PETRAS DIRGĖLA'S <i>KINGDOM</i>	/ 88
<b>MARIA MAÇARSKAIA</b> RELIGIOUS INSPIRATION IN ANNA AKHMATOVA'S POETRY	/ 89
<b>RITA MASCIALINO</b> THE SPATIALITY OF CINEMA AND THE RELIGIOUS BELIEF: A SHORT COMPARISON	/ 90
<b>ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ, ПРОФ., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК</b> ИНТЕРПРЕТАЦИЯ СОБЫТИЙ РУССКОЙ ИСТОРИИ СКВОЗЬ ПРИЗМУ БИБЛЕЙСКИХ МИФОЛОГЕМ (ВЛ. ШАРОВ «РЕПЕТИЦИЯ»)	/ 91

- TATIANA MEGRELISHVILI, PROF. DR.  
 INTERPRETATION OF RUSSIAN HISTORY EVENTS THROUGH  
 BIBLICAL MYTHOLOGEMS (IN THE NOVEL *REHEARSAL* BY VL.  
 SHAROV) / 92
- LIUDMILA MOCKIENĖ, DOC. DR. ,  
 VLADIMIRAS GRAŽULIS, PROF. DR.  
 LIETUVOS ŽINGSNIAI DAUGIAKULTŪRĖS VISUOMENĖS LINK / 93
- LIUDMILA MOCKIENĖ, ASSOC. PROF. DR.,  
 VLADIMIRAS GRAŽULIS, PROF. DR.  
 LITHUANIA TOWARDS A MULTICULTURAL SOCIETY / 94
- НАТАЛЬЯ В. МИХАЛЕНКО, СТ. НАУЧ. СОТР. КАНД. ФИЛОЛ.  
 НАУК  
 ТЕУРГИЧЕСКИЕ И ПРОМЕТЕИСТИЧЕСКИЕ МОТИВЫ  
 В «ПУТЕШЕСТВИИ МОЕГО БРАТА АЛЕКСЕЯ В СТРАНУ  
 КРЕСТЬЯНСКОЙ УТОПИИ»  
 А. В. ЧАЯНОВА / 95
- NATALIJA MIKHALENKO, DR., SENIOR RESEARCHER  
 THEURGIC AND PROMETHEAN ASPECTS OF ALEXANDER  
 CHAYANOV'S *MY BROTHER ALEKSEI'S JOURNEY INTO  
 THE LAND OF PEASANT UTOPIA* / 96
- ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ, СТ. НАУЧ. СОТР., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК  
 ХРИСТИАНСТВО И ОСНОВЫ ГРУЗИНСКОЙ МЕНТАЛЬНОСТИ / 97
- IRINE MODEBADZE, SENIOR RESEARCHER, PhD  
 CHRISTIANITY AND FOUNDATIONS OF GEORGIAN MENTALITY / 98
- MARGARITA MOISEJEVA, ДОКТ.  
 ORTODOKSŲ GIEDOJIMO TRADICIJA LIETUVOS ORTODOKSŲ  
 VYSKUPIJOS XIX A. DOKUMENTUOSE / 99
- MARGARITA MOISEJEVA, DOCT.  
 THE ORTHODOX CHANTING TRADITION IN THE 19<sup>TH</sup> C.  
 DOCUMENTS OF THE LITHUANIAN ORTHODOX BISHOPRIC / 100
- WIESNA MOND-KOZLOWSKA, PhD  
 THE SPIRITUALITY AND CULTURE INTERCROSSING THE  
 HUMAN BODY THROUGH THE ART OF DANCE / 101
- ALFONSAS MOTUZAS, PROF. HABIL. DR.  
 KATALIKŲ LIAUDIES PAMALDUMO PRAKTIKOS NŪDIENOS  
 LIETUVOJE: TARP TRADICIJOS IR NAUJOVIŲ / 102

- ALFONSAS MOTUZAS, PROF. HABIL. DR.**  
PRESENT-DAY PRACTICES OF THE DEVOTION OF THE CATHOLIC  
COMMUNITY IN LITHUANIA: BETWEEN TRADITION AND  
INNOVATION / 103
- NINA PANINA, ASSOC. PROF. DR., NATALYA BARTOSH,  
ASSOC. PROF. DR.**  
THE RELIGIOUS DIMENSION IN MODERN BOOK  
ILLUSTRATION OF THE VIKTOR ASTAFYEV'S TEXT / 104
- LAIMA PEČKUVIENĖ**  
BENDRINĖS KALBOS NORMOS IR JŲ ATITIKTYS  
MALDYNĖLIO *MAGNIFICAT* KALBOJE / 105
- LAIMA PEČKUVIENĖ**  
NORMS OF STANDARD LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENTS IN  
THE LANGUAGE OF THE BOOK OF PRAYERS *MAGNIFICAT* / 106
- ALISA PORSHNEVA, ASSOC. PROF. DR.**  
USING RELIGIOUS PLOTS AND IMAGES IN GERMAN EXILE NOVEL/ 108
- IVO POSPÍŠIL, PROF. PHD., DR. SC.**  
THE METHODOLOGICAL FUNCTION OF THE STUDY OF THE  
SACRAL AND THE SECULAR IN THE CZECH LITERATURE OF  
THE 1920S-1940S / 109
- SILVIJA RAKUTIENĖ, DOCENTĖ, HUM. M. DR.**  
TIKRO IR TARIAMO TIKĖJIMO PRIEŠPRIEŠA ANKSTYVOJOJE  
BERNARDO BRAZDŽIONIO KŪRYBOJE / 110
- SILVIJA RAKUTIENĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
THE OPPOSITION OF TRUE AND FIGURATIVE BELIEVING IN  
EARLY POETRY OF BERNARDAS BRAZDŽIONIS / 112
- TETIANA M. RIAZANTSEVA, DR., S. RESEARCHER**  
“...A KIND OF PRIVATE CONTACT WITH THE DEITY...”  
THE EVOLUTION OF MAN-GOD RELATIONS IN EUROPEAN  
METAPHYSICAL POETRY OF THE 17<sup>TH</sup> AND EARLY 20<sup>TH</sup>  
CENTURIES / 114
- SUSAN ROBBINS, ASSOC. PROF. PhD**  
THE BIBLICAL SYMBOL OF LIGHT IN TOLKIEN'S *LORD OF THE  
RINGS* / 115
- KRISTINA SCHIMMELS, M. ED.**  
THE DICHOTOMY AND PARADOX OF RELIGIOUS EXPERIENCE IN  
*ANNE OF GREEN GABLES* / 116

- GULBANU SHARIPOVA, ASSOC. PROF. CAND OF PHILOL.**  
A HERO AS THE PROPHET IN THOMAS CARLYLE'S WORKS / 117
- ANDRIUS SPRINDŽIŪNAS, DOC. DR.**  
DIEVOIEŠKOS TRAJEKTORIJOS REINO RAUDO ROMANE  
*REKONSTRUKCIJA* / 118
- ANDRIUS SPRINDŽIŪNAS, ASSOC. PROF. DR.**  
SEARCH OF GOD IN THE NOVEL *RECONSTRUCTION* BY REIN  
RAUD / 119
- VYTAUTAS ŠLAPKAUSKAS, PROF. DR.**  
TIKĖJIMO IR KRITIŠKUMO ĮTAMPOS DINAMIKA ŠIUOLAIKINĖS  
LIETUVOS VISUOMENĖS KULTŪROJE / 120
- VYTAUTAS ŠLAPKAUSKAS, PROF. DR.**  
THE DYNAMICS OF TENSION OF FAITH AND CRITIQUE IN THE  
CULTURE OF CONTEMPORARY LITHUANIAN SOCIETY / 121
- OLGA TABACHNIKOVA, DR.**  
BETWEEN LITERATURE AND RELIGION: SILVER AGE IDEAS  
APPLIED TO MODERNITY – POETIC OUTLOOK AS TYPE OF  
RELIGIOSITY? / 123
- LORA TAMOŠIŪNIENĖ, DOC. DR.**  
GYVŪNŲ ETIKOS ASPEKTAI KORĖJIEČIŲ RAŠYTOJOS SUN-MI  
HWANG ROMANE *VIŠTA, KURI SVAJOJO SKRAIDYTI* / 125
- LORA TAMOŠIŪNIENĖ, ASSOC. PROF. DR.**  
ASPECTS OF ANIMAL ETHICS IN THE NOVEL *THE HEN WHO  
DREAMED SHE COULD FLY* BY A KOREAN WRITER SUN-MI  
HWANG / 126
- BENAS ULEVIČIUS, PROF. DR.**  
JĖZUS IR IŠGANYMAS SIOUX PEJOTLIO GIESMĖSE / 127
- BENAS ULEVIČIUS, PROF. DR.**  
JESUS AND SALVATION IN SIOUX PEYOTE SONGS / 128
- RASA VALIENĖ**  
RELIGIJA KAIP SVARBUS VEIKSNYS MOKANT  
TARPKULTŪRINĘ GRUPĘ / 129
- RASA VALIENĖ**  
RELIGION AS AN IMPORTANT FACTOR IN TEACHING AN  
INTERCULTURAL GROUP / 130

<b>DEIMANTĖ VELIČKIENĖ, DOKT.</b> KRIKŠČIONIŠKAS DISKURSAS IR ĮVAIZDŽIAI WILLIAMO SHAKEPEARE'Ų SONETŲ VERTIMUOSE Į LIETUVIŲ KALBĄ	/ 131
<b>DEIMANTĖ VELIČKIENĖ, DOCT.</b> CHRISTIAN DISCOURSE AND IMAGES IN SHAKESPEARE'S SONNETS TRANSLATIONS INTO LITHUANIAN	/ 132
<b>MINDAUGAS VERBICKAS, DOKT.</b> PSICHOANALIZĖS SĄVEIKOS GALIMYBĖS SU KRIKŠČIONIŠKĄJA ETIKA IR TEISĖKŪRA	/ 133
<b>MINDAUGAS VERBICKAS, DOCT.</b> POSSIBILITIES OF INTERACTION OF PSYCHOANALYSIS WITH CHRISTIAN ETHICS AND LEGISLATION	/ 134
<b>НАТАЛЬЯ ИВАНОВНА ВОЛОКИТИНА, АСПИРАНТ</b> ОБРАЗ БОГА В ТВОРЧЕСТВЕ ФРАНЦА ВЕРФЕЛЯ	/ 135
<b>NATALIA VOLOKITINA, DOCT.</b> THE IMAGE OF GOD IN THE WORKS OF FRANZ WERFEL	/ 136
<b>EUGENIJUS ŽMUIDA, DR.</b> RŪPINTOJĖLIO PROTESTANTIZMAS: LIAUDIES TRADICIJA IR VINCO MYKOLAIČIO-PUTINO „RŪPINTOJĖLIS“	/ 137
<b>EUGENIJUS ŽMUIDA, DR.</b> THE PROTESTANTISM OF THE PENSIVE GOD: THE FOLK TRADITION AND A VERSE BY VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS “RŪPINTOJĖLIS”	/ 138



ŽIVILĖ ADVILONIENĖ, DOC. DR.

*Vytauto Didžiojo universiteto Kauno Marijampolės kolegija, Lietuva*

*El. paštas: zivilead@inbox.lt*

## ► KATALIKIŠKOSIOS TAPATYBĖS SAMPRATA IR RAIŠKA ŠIANDIENOS JAUNUOLIO SAVIMONĖJE

Pranešime aptariama santuokai besiruošiančių jaunuolių katalikiško-  
sios tapatybės samprata, raiška ir santykis su krikščioniškąja Vakarų kul-  
tūra, krikščioniškąja etika ir Katalikų bažnyčios mokymu gyvybės, lytišku-  
mo, santuokos klausimais. Tyrimo rezultatai gauti taikant ilgalaikį tęstinį  
kiekybinį ir vienkartinį kokybinį tyrimo metodą. Siekta išsiaiškinti ne tik  
jaunuolių motyvus renkantis santuoką Bažnyčioje, bet ir jų požiūrį į religiją  
ir Bažnyčią, šio požiūrio kaitą (prieš sužadėtinių kursus ir po jų); požiūrio  
į Bažnyčios mokymą gyvybės, santuokos ir lytiškumo klausimais dinamiką  
sužadėtinių kursų ir papildomų tęstinių programų (savaitgalio rekolekcijų ir  
kitų programų) metu. Atskleista, kad jaunuolių požiūrio pokyčius į santuo-  
ką (ir civilinę, ir bažnytinę), šeimos planavimą, gyvybės pradžią lemia kur-  
suose pateikiama informacija, diskusijos grupėje su kursų vedėjais ir kvies-  
tiniais tam tikrų sričių profesionalais (medikais, dvasininkais, natūralaus  
šeimos planavimo mokytojais ir kt.), šie veiksniai taip pat keičia jų požiūrį į  
tikėjimą, Dievą, religiją, Bažnyčią ir religines bendruomenes bei santykį su  
vietos parapijos bendruomene. Pranešime detaliau analizuojami kiekybinio  
ir kokybinio sužadėtinių tyrimo rezultatai ir išryškėjusios būdingiausios ten-  
dencijos.

**Reikšminiai žodžiai:** katalikiškoji tapatybė, krikščioniškoji etika, Kata-  
likų bažnyčios mokymas, lytiškumas, santuokos sakramentas.

ŽIVILĖ ADVILONIENĖ, ASSOC. PROF. DR.

*Vytautas Magnus University, Marijampolė College, Lithuania*

*Email address: zivilead@inbox.lt*

► **THE PERCEPTION AND EXPRESSION OF CATHOLIC  
IDENTITY IN THE SELF-AWARENESS OF MODERN  
YOUTH**

The presentation examines the way young people while preparing to enter into the Sacrament of Marriage perceive their Catholic Identity, its expression and relationship with Christian West Culture, Christian Ethics and the teaching of Catholic Church on the issues of life, sexuality and marriage. The results have been obtained by applying long term continuous quantitative and one of qualitative research methods. The research sought not only to determine the motives of young people for choosing the wedding in Church, but also to ascertain their approach to religion and the Church, its change (what it was like before the preparation course and after it); as well as the dynamics of their approach to the teachings of Church on the issues of life, sexuality and marriage throughout the course and during additional continuous programmes (weekend retreats and other). The research has revealed that the change of the approach to marriage (both civil and church), family planning, the beginning of life has been brought about by the information presented, group discussions with course presenters and professional guest-speakers (doctors, priests, teachers of natural family planning, etc.); these factors influence the changes in the approach to faith, God, religion, Church, religious communities and the relationship with local parish community. The results of the quantitative and the qualitative research and the most characteristic tendencies highlighted through it have been analysed in detail in this presentation eport.

**Keywords:** Catholic Identity, Christian Ethic, Teaching of Catholic Church, Sexuality, Sacrament of Marriage.

**ALGIRDAS AKELAITIS**

*Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva*

*El. paštas: bralgis@gmail.com*

► **LIETUVIŠKO KATALIKIŠKO BIBLIJOS VERTIMO LINK.  
METODOLOGIJOS IŠŠŪKIS**

Pranešime nagrinėjama šiuolaikinio katalikiško *Biblijos* vertimo specifiška apžvelgiant: a) lietuviškų *Biblijos* vertimų istoriją (Juozapo Arnulfo Giedraičio, Juozapo Skvirecko, Česlovo Kavaliausko ir Lado Tulabos vertimai); b) kai kuriuos specifinius lietuvių kalbos klausimus (ypač tuos, kurie susiję su sintaktikos, sinonimikos ir semantikos sritimis); c) *Biblijos* teksto ryšį su Romos katalikų bažnyčios religinių tekstų kraičiu (ypač *Katekizmo*, *Mišiolo* ir *Brevijoriaus* tekstais); d) Romos katalikų bažnyčios biblinės egzegezės klausimus (ypač biblinės ir tautinės pasaulėžiūros santykio bei jų kalbinės raiškos). Šio pranešimo tikslas – plėtoti diskusiją dėl modernaus katalikiško *Biblijos* vertimo metodologijos kriterijų.

**Reikšminiai žodžiai:** *Biblija*, vertimas, Romos katalikų bažnyčia, biblinė egzegezė.

**ALGIRDAS AKELAITIS**

*Vytautas Magnus University, Lithuania*

*Email adress: bralgis@gmail.com*

► **TOWARD THE LITHUANIAN CATHOLIC *BIBLE* TRANSLATION. QUEST FOR METHODOLOGY**

This paper looks at the specifics of the Catholic *Bible* translation. We will overview the history of Lithuanian Catholic *Bible* translations (e.g. translations of A. Giedraitis, J. Skvireckas, Č. Kavaliauskas and L. Tulaba); some specific questions of Lithuanian language (especially those that are related to the syntax, synonymy and semantics); the interrelation between the texts of the *Bible* and those of the *Catechism*, *Missal*, *Breviary* etc; some questions of Biblical exegesis of the Roman Catholic Church (e.g. the relation between the Biblical and national worldviews and their lingual expression). The goal of this presentation is the development of the discussion concerning the criteria of the modern Catholic *Bible* translation.

**Keywords:** *Bible*, translation, Roman Catholic Church; Biblical exegesis.

**POVILAS ALEKSANDRAVIČIUS, DOC. DR.**

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: povilasal@hotmail.com*

## ► RELIGINIAI UŽDAVINIAI GLOBALIZUOTAME PASAULYJE

Daugybės įmanomų religijos sąvokos apibrėžčių horizonte išsiskiria religijos kaip *sielos įdirbio* koncepcija. Šioje perspektyvoje atsiskleidžia religijos ir kultūros giminystė: žodžiai religinis *kultas* ir *kultūra* turi tą pačią šaknį, reiškiančią žemės dirbimą ir metaforiškai perkeltą į žmogaus sielos lygmenį. Tačiau ir religija, ir kultūra šiandienos pasaulyje patiria radikalius pokyčius, lemiamus globalizacijos proceso. Religijos kaip sielos įdirbio koncepcija globalizacijos sąlygomis reikalauja naujo apmąstymo. Pranešime siūlomi šio apmąstymo kontūrai, įvardijant konkrečius uždavinius, kurie globalizuotame pasaulyje kyla kiekvienai autentiškai religijai. Aptarus globalizacijos sampratą ir esminius bruožus, analizuojamos individo ir bendruomenės, asmeninės ir socialinės tapatybės, pakitusios autoriteto sampratos problemos. Ypač didelis dėmesys skiriamas religijos ir technologijų santykiui, atskirai apmąstant technologinio transhumanizmo iššūkį. Globalizuotas pasaulis įpareigoja atnaujinti religijos ir politikos ryšio, taip pat daugiakultūrės pasaulinės visuomenės taikaus sambūvio, neįmanomo be taikos tarp religijų, problemos analizę. Iš čia – religijos ir tiesos, bendro dvasinio visų religijų vardiklio, galimybės apmąstymas. Pagaliau globalizuotame pasaulyje yra būtina iš naujo kelti *mistikos* kaip radiklios žmogiškumo ir dieviškumo susitikimo galimybės klausimą.

**Reikšminiai žodžiai:** religija, kultas, globalizacija, transhumanizmas, taika.

**POVILAS ALEKSANDRAVIČIUS, ASSOC. PROF. DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email adress: povilasal@hotmail.com*

## ► RELIGIOUS OBJECTIVES IN A GLOBALISED WORLD

On the horizon of multiple possible definitions of the concept of religion, the conception of religion as *work that has been advanced by soul* is notable. From this perspective, the kinship of religion and culture is revealed: the words religious *cult* and *culture* share the same root that denotes cultivation of soil metaphorically transferred to the level of human soul. But, in today's world, both religion and culture are undergoing radical changes conditioned by the process of globalisation. The conception of religion as work that has been cultivated by soul needs new re-thinking. The presentation will suggest some contours for the re-thinking by pointing out specific objectives that arise for every authentic religion in the globalised world. The discussion of conceptions of globalisation and its essential features will be followed by an analysis of the problems related to the conceptions of an individual and community, personal and social identities, and the changes in the understanding of authority. The relationship between religion and technologies will be given considerable attention, and the challenge of technological transhumanism will be discussed with particular attention. The globalised world commits us to revising the problem of the relationship between religion and politics as well as a peaceful co-existence of the global multicultural society, something that is impossible without a peace among religions. Thus, we are facing the re-thinking of a possibility of religion and truth, a common spiritual denominator among all religions. Finally, in the globalised world, it is necessary to raise anew the question of mysticism as a radical possibility of meeting of humanness and divinity.

**Keywords:** religion, cult, globalization, transhumanism, peace.

VITA GUDYNAITĖ-ARLICKIENĖ,  
KRISTINA ŽARDECKAITĖ-MATULAITIENĖ, DR.

*Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva*  
*El. paštas: Vita.Arlickiene@alumni.vdu.lt,*  
*k.zardeckaite-matulaitiene@smf.vdu.lt*

► **MOTERS VAIDMUO: KAIP ASMENS SUVOKIMĄ VEIKIA RELIGINIAI ĮSITIKINIMAI? ROMOS KATALIKŲ IR TARPTAUTINĖS KRIŠNOS SĄMONĖS BENDRIJOS NARIŲ IR ASMENŲ, NEPRISKIRIANČIŲ SAVĘS JOKIAI RELIGINEI BENDRUOMENEI, POŽIŪRIO PALYGINIMAS**

Pranešime siekiama atskleisti Romos katalikų, Tarptautinės Krišnos sąmonės bendrijos narių ir asmenų, nepriskiriančių savęs jokiai religinei bendruomenei, suvokimą moters vaidmenų atžvilgiu. Analizuojama, kaip religiniai įsitikinimai veikia asmens požiūrį į moters vaidmenis, t. y. egzistuoja tradicinis ar egalitarinis požiūris į lyties vaidmenis, kaip religinių bendruomenių atstovai ir asmenys, nepriskiriantys savęs jokiai religinei bendruomenei, supranta, kokiomis savybėmis turėtų pasižymėti tipiška moteris. Pranešime pristatomi 2015 m. atlikto tyrimo, kuriuo buvo siekta palyginti šių dviejų religinių bendruomenių suvokimą lyties vaidmenų atžvilgiu, rezultatai. Jie rodo, kad Romos katalikai, Tarptautinės Krišnos sąmonės bendrijos nariai ir asmenys, nepriskiriantys savęs jokiai religinei bendruomenei, skirtingai suvokia moters vaidmenį. Tarptautinės Krišnos sąmonės bendrijos nariai labiau palaiko tradicinį lyčių vaidmenų požiūrį į moters vaidmenis nei Romos katalikai ar asmenys, nepriskiriantys savęs jokiai religinei bendruomenei. Asmenys, nepriskiriantys savęs jokiai religinei bendruomenei, išsiskiria egalitariniu požiūriu į moters vaidmenis.

**Reikšminiai žodžiai:** moters vaidmenys, Romos katalikų tikėjimas, Tarptautinė Krišnos sąmonės bendrija, asmenys, nepriskiriantys savęs jokiai religinei bendruomenei, egalitariškas, tradiciškas.

VITA GUDYNAITĖ ARLICKIENĖ,  
KRISTINA ŽARDECKAITĖ-MATULAITIENĖ, DR.  
*Vytautas Magnus University, Lithuania*  
*Email address: Vita.Arlickiene@alumni.vdu.lt,*  
*k.zardeckaite-matulaitiene@smf.vdu.lt*

► **THE ROLE OF A WOMAN: HOW RELIGIOUS BELIEFS INFLUENCE A PERSON'S ATTITUDE? A COMPARISON OF ROMAN CATHOLICS, MEMBERS OF THE INTERNATIONAL SOCIETY FOR KRISHNA CONSCIOUSNESS AND INDIVIDUALS WHO DO NOT BELONG TO ANY RELIGIOUS COMMUNITY**

The purpose of this presentation is to compare the perception of the woman's role identified by Roman Catholics, members of the International Community of Krishna Consciousness, and individuals who do not belong to any religious community. The survey analyses how a person's religious beliefs influence his or her attitude to the woman's role, i.e. whether they hold a traditional or egalitarian attitude towards the woman's role, how representatives of religious communities and individuals who do not belong to any religious community understand what qualities should a typical woman have. This presentation is based on the study conducted in 2015 with the aim to compare the perception of these three religious groups regarding gender roles. The results of the study indicate that there is a difference between Roman Catholics, members of the International community of Krishna Consciousness and those who do not belong to any religious community in terms of perception of the woman's role. Members of the International Society for Krishna Consciousness are more in favor of the traditional attitude towards the role of a woman compared to Roman Catholics or individuals who do not ascribe themselves to any religious community. The most egalitarian view of the women's role is held by the individuals who do not belong to any religious community.

**Keywords:** the woman's role, Roman Catholic faith, International Community of Krishna Consciousness, persons who do not belong to any religious community, egalitarian, traditional.



LILIJANA ASTRA, DR.

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: adastrum7@gmail.com*

## ► LIETUVIŲ MITOLOGIJOS IR RELIGIJOS SAMPRATA ALGIRDO JULIAUS GREIMO KŪRYBINIAME PALIKIME

Algirdo Juliaus Greimo lietuvių mitologijos ir religijos darbai tapo fundamentalia kūrybine versme, analizuojant mažai tyrinėtus senosios lietuvių kultūros reiškinius. Kūrybinę savo koncepciją Greimas išdėstė veikaluose *Apie dievus ir žmones* (1979) ir *Tautos atminties beieškant* (1990). Lietuvių mitologijos tyrimuose jis siekė rasti autentišką mitinės tikrovės, kasdienio religinio išgyvenimo metodologiją, atveriančią įvairialypius sakralinio pasaulio pažinimo lygmenis.

Tirdamas Vilniaus įkūrimo mitą, Greimas pirmasis atvėrė archajišką lietuvių mitologijos sluoksnį, užfiksuotą XIII–XVI a. rašytiniuose šaltiniuose ir atskleidžiantį senosios lietuvių religijos, kurią išpažino tradicinė lietuvių bendruomenė iki instituciškai patvirtinant krikščionybę, autentiškumą. Vienas fundamentaliausių Greimo darbų – *Lietuvių mitologijos žodynas*, kuriam medžiagą mokslininkas kaupė kelis dešimtmečius. Deja, šis darbas liko nebaigtas. Lietuvių mitologijos ir religijos samprata Greimo kūrybiniame palikime atveria tolesnių fundamentalių tyrimų perspektyvas.

**Reikšminiai žodžiai:** Algirdas Julius Greimas, Lietuvių mitologija, archajiška Lietuvos kultūra.

**LILIJANA ASTRA, DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: adastrum7@gmail.com*

► **THE CONCEPT OF LITHUANIAN RELIGION AND MYTHOLOGY IN ALGIRDAS JULIUS GREIMAS LEGACY. BALTIC RELIGION RESEARCH**

The studies of Lithuanian mythology and religion by Algirdas Julius Greimas form a fundamental layer in the approach to the little known phenomena of the old Lithuanian culture. Algirdas Julius Greimas developed his creative concept of the matter in the following several volumes – *Gods and People* (1979) and *The Searching of the Nations Memory* (1990).

One of the most groundbreaking works of Algirdas Julius Greimas is the *Dictionary of Lithuanian Mythology*, to which he was compiling material over several decades of his life but, unfortunately, this monumental work remains incomplete. The treatment of the concept of Lithuanian mythology and religion in Algirdas Julius Greimas' research legacy opens new prospects for further fundamental research in this unto now little explored area.

**Keywords:** Algirdas Julius Greimas, Lithuanian mythology, old Lithuanian culture.

**ИРИНА ЛЕОНИДОВНА БАГРАТИОН-МУХРАНЕЛИ, ДОЦ.,  
КАНД. ФИЛОЛ. НАУК**

*Православный Свято-Тихоновский Гуманитарный Университет, Россия  
Эл. почта: mybagheera@mail.ru*

## ► ПРАВОСЛАВНЫЙ КОД СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ПРОЗЫ

Современная русская художественная проза широко осваивает жанры, традиционные для литературы церковной. С жанром агиографии генетически связаны роман «Ложится мгла на старые ступени» А. П. Чудакова (лучший номинант премии «Русский Букер» XXI века), «неисторический роман» «Лавр» Е. Г. Водолазкина (премия «Большая книга»). Пародией (в тыняновском смысле) является «Современный патерик» Майи Кучерской. Аналогичные процессы характерны и для современной поэзии. Тимур Кибиров в сборнике «Греко- и римско-католические песенки и потешки» находит современные реалии евангельских сюжетов, Сергей Круглов в сборнике «Царица суббота» обращается к библейской проблематике.

Современный этап развития русской духовной литературы отличается от постперестроечного. Тогда поэтов и прозаиков вдохновляла сама возможность высказываться на религиозные темы, преодолеть 70-летний разрыв традиции. Сегодня писатели более уверенно чувствуют себя в кругу теологических проблем. Они нужны для нового освещения современной жизни. Герой романа А. П. Чудакова – дед рассказчика – происходит из семьи священников. Автор показывает деда в разных ситуациях, без умиления и идеализации, но читатель понимает, что перед нами образ Праведника. Столкновение культуры деда, традиционной религиозной культуры с советскими идеологическими конструктами, новоязом, демонстрирует красоту и органичность первого.

Е. Г. Водолазкин в «неисторическом романе» «Лавр» также удивительно свободно обращается к русской религиозной традиции. Медиевист по специальности (любимый ученик Д. С. Лихачева) он глубоко прослеживает корни исторических форм православия в народном сознании. Главный герой – Лавр, врач-целитель, строит свою судьбу как искупление вины, греха и принимает различные обеты, в том числе обет юродства.

Майя Кучерская в «Современном патерике» дает свежий, самостоятельный, полный юмора взгляд на новую российскую околоцерковную жизнь, продолжая традиции «Мелочей архиерейской жизни» Н. С. Лескова.

Все три автора – филологи по специальности, язык их произведений обогащает современную русскую прозу, в которой религиозная проблематика составляет глубокую и самобытную традицию.

**Ключевые слова:** православный код, современная литература, проза, жанр, агиография, патерик.

**IRINA BAGRATION–MUKHRANELI, ASSOC. PROF. CAND. OF  
PHILOL.**

*Saint Tikhon's Orthodox University, Russia*

*Email address: mybagheera@mail.ru*

► **THE ORTHODOX CODE OF THE CONTEMPORARY  
RUSSIAN PROSE**

Russian modern literature actively assimilates traditional church literary genres. Some of the best Russian novels of the 19<sup>th</sup> century (A. P. Chudakov, E. G. Vodolazkin) have a generic connection to the writings of Hagiography. Maia Kucherskaia adapted the genre of Patericon. Similar processes are traced in modern Russian elevated poetry. Timur Kibirov's poetical collection *Greko i Rimsko-Catholicheskie pesenki i poteshki* reflects the Evangelical realities of a new era. Sergei Kruglov in his poetry collection *Tzariza Subbota* turns to the Old Testament. Current period of spiritual Russian literature differs from the postperestrochnij period. Russian poets and prose writers of the first postperiod were inspired by the very possibility of freedom, the possibility to touch the theological theme and problems, to bridge the gap from 70-year tradition of silence. Today Russian writers feel more confident in the circle of the theological problems. They search for these to cover the current events, their contemporary life. The main character in Chudakov's novel *Lozhitsia mgla na starie stupeni*, a grandfather comes from a family of priests. The author shows him in different situations, without false pretence, with tenderness and idealization. But the novel's reader should have guessed that the author's grandfather is a Righteous person almost a Saint. Grandfather's traditional religious culture clash with the soviet ideological novoiaz showcase the innocence and the rootedness of the religious point of view.

E. Vodolazkin in his "unhistorical novel" *Lavr* is extremely flexible in Orthodox tradition. A medievalist with a scientific degree, he retraces historical roots of the Russian folk variations of Orthodox religion. The main character in the novel – Lavr is a doctor, a healer. He constructs his destiny as redemption. He thinks about the conception of sin. Seeking to achieve redemption he takes a vow of folly (jurodstvo).

M. Kucherskaia's *Sovremenni Paterik* describes the new fringes, the parchurch people and funny stories that happen to them in modern time. She continues the tradition of Leskov's *Melochi arhiereiskoi zhizni*.

All three authors are specialists in literature, literary critics. The linguistic part of their novels is beyond praise. The religious component points to their deep and original approach to the subject.

**Keywords:** Orthodox code, modern literature, prose, genre, Hagiography, Paterik.

**НАТАЛЬЯ ЮРЬЕВНА БАРТОШ, КАНД. ФИЛОЛ. НАУК,  
ГЕОРГИЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ КРЕЙДУН, КАНД.  
БОГОСЛОВИЯ, Д-Р ИСКУССТВОВЕДЕНИЯ, ПРОТООИРЕЙ**  
*Новосибирский государственный университет, Россия*  
*Эл. почта: bartosh@academ.org*

## ► ПРОГРАММА РОСПИСИ ПОКРОВСКОГО СОБОРА (БАРНАУЛ)

В данном исследовании нам представляется интересным понять и подробно описать программу росписи кафедрального собора Покрова Пресвятой Богородицы (Барнаул). Собор был построен по подписке в беднейшей части города – Заячьей слободе в 1898-1903 г. Архитектор собора – выпускник Петербургского института гражданских инженеров С. В. Хомич. Тяжеловесный однокупольный храм из красного кирпича был выполнен в модном для начала века византийском стиле. Роспись собора, вероятнее всего (есть разногласия в источниках), была разработана и проходила в 1917-1918 гг., т. е. в самые трудные для церковного существования годы. Из сохранившихся документов известно, что работы маслом по сухой штукатурке выполнил художник В. Н. Шварёв, погибший во время этой росписи храма. Примечательно, что попечители собора заказывают роспись художнику, а не иконописцу, хотя в Барнауле существуют и иконописные мастерские. Система росписи Покровского собора отходит от канонического оформления православного храма. В основе – копии религиозных сюжетов и образов русских художников модерна (Васнецова, Нестерова и других), выполненные как для храмов, так и для музеев и картинных галерей. Комбинация сюжетов создает необычную программу, где созерцательно-символическое начало, позволяющее глубже проникнуть в литургический смысл богослужения, заменяется экспрессивно-повествовательным, свойственным живописи модерна. В алтарной конхе, вместо традиционного образа Богородицы, изображен образ Троицы Новозаветной, долгое время запрещенный в православном иконописании. А сюжет Тайной вечери в верхней части алтаря был заменен на образ распятого Христа, поддерживаемого с двух сторон ангелами. Подобные несоответствия канону задают новые повествовательные смыслы. Еще более странно смотрится в люнете нартекса копия знаменитой картины И. Крамского «Христос в пустыне». Спустя 100 лет после росписи собо-

ра, можно сказать, что его программа оказалась провидческой. В его сюжетах, на доступном для молящегося уровне, утверждались главные догматы православия, а присущее образам эмоционально-чувственное начало поддерживало верующих, когда все клирики храма были расстреляны и долгое время Покровский собор оставался единственным действующим храмом в городе.

**Ключевые слова:** программа росписи храма, стиль модерн, Покровский собор г. Барнаул, Н. В. Шварев, В. М. Васнецов.



**NATALYA BARTOSH, ASSOC. PROF. CAND. OF PHILOL.,  
GEORGIJ A. KREJDUN, CAND. OF THEOL., DR. OF ARTS, AR-  
CHPRIEST**

*Novosibirsk State University, Russia*

*Email address: bartosh@academ.org*

► **THE PROGRAMME OF PAINTINGS OF THE  
POKROVSKY CATHEDRAL, BARNAUL**

In this research it is interesting for us to understand and describe in details the programme of paintings the Pokrovsky Cathedral, Barnaul. The cathedral was built by subscription in the Zayachaya Sloboda, the poorest part of the city, in 1898-1903. The architect of the cathedral is a graduate of St. Petersburg S. V. Khomich' Institute of Civil Engineering. This ponderous and single-domed temple from red brick was made in a style typical for the beginning of the century, in Byzantine style. The paintings of the cathedral, most likely (there is a dissidence in the sources), was developed and was held in 1917-1918, in the most difficult years for church. From the surviving documents it is known that the oil painting on drywall was done by an artist V. N. Shvarev, who died during the paintings of this temple. It is noteworthy that the trustees of the cathedral ordered the paintings to the artist, and not the icon painter, although, there were icon workshops in Barnaul. The system of the Pokrovsky Cathedral paintings differs from the canonical decoration of the Orthodox Church. At the core of the system are copies of religious subjects and images of Russian modern artists (Vasnetsov, Nesterov and others), made for churches, museums and art galleries alike. The combination of plots creates an unusual programme, where the contemplative-symbolic beginning, allowing to gain deeper insight into the liturgical sense of worship, is replaced by the expressive-narrative, which is typical for a painting of modernity. In the altar conchae, instead of the traditional image of the Blessed Virgin, is the image of the New Testament Trinity, which was a long time banned in the Orthodox icon-painting. A plot of the Last Supper at the top of the altar was replaced by the image of the Christ Crucified, who is supported on both sides by angels. Such discrepancies to the canon are put in new narrative meanings. The copy of the famous painting *Christ in the Desert* by I. Kramskoi looks even more stranger in the lunette of the narthex. 100 years after the painting of the cathedral, we can say that his programme was prescient. In his plots, accessible to the praying

level, the main dogmas of Orthodoxy were affirmed. Also, the emotionally sensual beginning inherent to the images supported the believers when all the clergy of the temple were shot and for a long time the Pokrovsky Cathedral remained the only one functioning temple in the city.

**Keywords:** paintings program of a temple, modernist style, Pokrovsky Cathedral tn. Barnaul, N. V. Shvarev, V. M. Vasnetsov.

ЛЮДМИЛА АЛЕКСЕЕВНА БОРИС, ДОЦ., КАНД. ФИЛОЛ.  
НАУК

*Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова,  
Россия*

*Эл. почта: statji@mail.ru*

## ► РЕЛИГИОЗНЫЕ ПАТТЕРНЫ В СОВРЕМЕННОМ РИТОРИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

В докладе показаны устойчивые религиозные модели (паттерны) построения образцовой убеждающей речи. Разобраны уровни изобретения и аргументации, расположения и структуры текста, словесного наполнения и украшения, а также произнесения (исполнения) в современной русской риторике. Интонации, неосознанно копирующие религиозный стиль, показаны на материале декламации Юрия Левитана и современных рок-композиций. Паттерны сохранились в советское время при декларативном атеизме. Эти модели продолжают оставаться за скобками официальной идеологии. Религиозная символика может мимикрировать, но по сути остается устойчивой. Паттерны находят отклик в сердцах слушателей, живущих в современном циничном и прагматичном мире.

**Ключевые слова:** паттерны, аргументация, интонационные конструкции, религиозные символы, риторика.

**LIUDMILA BORIS, ASSOC. PROF., CAND. OF PHILOL.**

*Lomonosov Moscow State University, Russia*

*Email address: statji@mail.ru*

► **THE RELIGIOUS PATTERNS IN A CONTEMPORARY  
RHETORICAL DISCOURSE**

The report shows the underlying religious models (patterns) in composing a model of persuasive speech. We identify levels of invention and reasoning, location and structure of the text, word filling and decoration as well as utterance (execution) in the modern Russian rhetoric. Intonational structures that are unconsciously copying a religious style shown the material of the recitation of Yuri Levitan and modern rock songs. Patterns remained in the Soviet time with declaratory atheism. These models continue to be out of the official ideology. Religious symbolism can mimic, but remains essentially stable. Patterns resonate in the hearts of the listeners who live in the modern cynical and pragmatic world.

**Keywords:** patterns, reasoning, intonational structures, religious symbols, rhetoric.

RENATA BOROWIECKA, DR.

Academy of Music in Kraków, Poland

Email address: zbborowi@cyf-kr.edu.pl

## ► THE SACRAL SPHERE IN PAWEŁ ŁUKASZEWSKI'S RELIGIOUS MUSIC

Paweł Łukaszewski (born 1968) is considered to be one of the most interesting authors of Polish religious music. His works evoke increasing interest not only in Poland but also abroad. Łukaszewski's world-view, although shaped by various life experiences, clearly stems from Christian roots, whereas religion and Catholic faith remain a beacon for the composer in all his artistic operations. The author often emphasises that he dwells on questions *connected with the depth of musical message and mapping out a way for the quest which lead to "sacrum"*. The composer's interpretation of the *sacrum* category results from two principal sources: the teachings of the Church and inspirations with the ideas of a Polish musicologist, Bohdan Pocij. It is the researcher's opinion that the category of sacredness in music is grounded in the works' substance, the music matter itself may be the "carrier" of *sacrum*. Łukaszewski assumed a position similar to the musicologist regarding the musical means instrumental to "cracking the door" to a different reality. He himself admits: *I try to find such sounds, rhythmical values, and harmonies which, when combined in the right proportions – just as in an alchemist's laboratory – will result in an effect difficult to define with words.*

The author of this presentation intends to point out composer's strategies (often connected with the musical representation phenomenon) which serve to visualise acoustically the sacral sphere and as a result – evoke religious experiences and thus result in experiencing the Mystery. However, it should be emphasised that the composer's technique, although significant, is not the author's final objective; it merely plays a service role towards the superior super-aesthetic values (the term of a Polish philosopher, Władysław Stróżewski). Łukaszewski many times stressed that *sacrum* perhaps *begins where workshop toil ends.*

**Keywords:** Paweł Łukaszewski, polish sacral music, Christian tradition, sacral sphere.

**RŪTA BRŪZGIENĖ, PROF. DR.**

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: rutabru1@gmail.com*

## ► LIETUVIŠKOJI HOMILETIKA: RETORINIAI ASPEKTAI

Lietuviškoji homiletika, nors turi ilgaamžes tradicijas, intensyviau pradėta tyrinėti tik pastaraisiais dešimtmečiais (Kristinos Mačiulytės, Jūratės Pajėdienės, Pauliaus Subačiaus, Viktorijos Vaitkevičiūtės, Irenos Skurdėnienės-Buckley, Reginos Koženiauskienės, Jolantos Gelumbeckaitės, Eugenijos Ulčinaitės, Aurelijos Mykolaitytės, Janinos Švambarytės-Valužienės, Aušrinės Peleckienės ir kt. darbai). Pamokslai analizuojami įvairiais aspektais – istoriografiniu, leksikologiniu, stilistikos, semantikos, retorikos – tačiau darbų, išsamiau aptariančių pamokslų retorines ypatybes, jų komponavimo principus, persvazijos kūrimo būdus, kol kas yra nedaug. Pranešimo tikslas – trumpai pristacius lietuviškosios homiletikos tyrimų spektrą, plačiau aptarti pamokslų retorikos komponavimo ypatybes. Tam tikslui analizuojami Tėvo Stanislovo ir Juliaus Sasnausko pamokslų retorikos principai, remiamasi komparatyvistine metodologija, funkcinės analizės metodu, intermedialumo teorija (Werner Wolf, Viktor Bobrovsky, Vladimir Karbusicky, Calvin S. Brown, Eero Tarasti ir kt.), jau minėtais ir kitais lietuvių mokslininkų darbais (Algirdas Ambrazas, Jonas Vilimas ir kt.).

**Reikšminiai žodžiai:** lietuvių homiletika, retorika, kompozicija, Tėvo Stanislovo, Juliaus Sasnausko pamokslai.

**RŪTA BRŪZGIENĖ, PROF. DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: rutabru1@gmail.com*

## ► LITHUANIAN HOMILETICS: RHETORICAL ASPECTS

Research in Lithuanian homiletics though counting a century lasting traditions worldwide, drew scholarly attention in recent decades only (the works of Kristina Mačiulytė, Jūratė Pajėdienė, Paulius Subačius, Viktorija Vaitkevičiūtė, Irena Skurdenienė-Buckley, Regina Koženiauskienė, Jolanta Gelumbeckaitė, Eugenija Ulčinaitė, Aurelija Mykolaitytė, Janina Švambarytė-Valužienė, Aušrinė Peleckienė and others). Although sermons are analyzed in historiographical, lexicological, stylistic, semantic, and rhetorical aspects, few works approach rhetorical features of sermons, principles of their composition and persuasive methods comprehensively. The aim of this paper is to overview the spectrum of research in Lithuanian homiletics and provide a broader analysis of rhetorical and compositional features of sermons. For these purposes, the principles of rhetoric of sermons by Father Stanislovas and Julius Sasnauskas will be analyzed by applying comparative methodology, method of functional analysis, and intermedial theory (Werner Wolf, Viktor Bobrovsky, Vladimir Karbusicky, Calvin S. Brown, Eero Tarasti, etc.), as well as referring to others works of Lithuanian scholars (Algirdas Ambrazas, Jonas Vilimas and others).

**Key words:** Lithuanian homiletics, rhetoric, composition, sermons by Father Stanislovas and Julius Sasnauskas.

ОЛЬГА ВЯЧЕСЛАВОВНА ЧЕРВИНСКАЯ, ПРОФ., Д-Р ФИЛОЛ.  
НАУК

*Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича,  
Украина*

*Эл. почта: o.chervinska@chnu.edu.ua*

## ► КОНТУР МИСТИЧЕСКОГО КОМПОНЕНТА ЛИТЕРАТУРНОГО ЖАНРА

Феномен «мистического» на первый взгляд предстает проблемой скорее либо религиозной, либо онтологической, либо проблемой антропологии и психологии, нежели объектом поэтики. Ряд украинских ученых уже высказался по этому поводу в 2010 году (см.: «Поэтика мистического: [коллективная монография]», Черновцы, 2011): «Повсеместное реальное присутствие *мистического*, которое, наконец, следует признать, вынуждает обратиться к теме наполнения таковым именно художественного текста». Однако вопрос о так называемом мистическом компоненте литературного текста требует методологической определенности. В нашем случае она обеспечивается параметрами генологии. Помимо жанров, вошедших в литературный обиход благодаря формированию религиозного сознания в рамках специфической эпистемологической формулы (например, Средневековье), мистическое может проявить себя как суггестивный потенциал лирического «откровения», как специфическая медитация, порождающая и сам текст, и его восприятие. Мистическое осуществляется именно в процессе рецептивного акта. Весьма, на первый взгляд, неопределенное и только самому автору понятное «нечто» реципиент осуществляет не только через встречную эмоцию, но и через порождаемые ею образы. Такие жанры, как исповедь, молитва, послание, пейзаж, мотив, сказ и ряд других, могут включать в себя мистическую компоненту разной степени, в первую очередь, апеллируя именно к читательской компетенции. Сам по себе этот феноменальный, но лишенный четких контуров, компонент переводит поэтику в статус метапоэтики, и в таком случае логичнее говорить о метапоэтике мистического, с ее новыми параметрами, критериями и терминологией.

**Ключевые слова:** мистическое, литературный жанр, поэтика мистического, метапоэтика.



OLHA CHERVINSKA, PROF. DR.

*Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine*

*Email address: o.chervinska@chnu.edu.ua*

## ► OUTLINE OF MYSTICAL COMPONENT OF THE LITERARY GENRE

The phenomenon of “mystical” at first glance appears to be either religious, or ontological problem or a problem of anthropology and psychology, rather than the object of poetics. A number of Ukrainian scientists have already expressed their opinion about this in 2010 (see: *Poetics of the Mystical*: [collective monograph], Chernivtsi, 2011): “The general real presence of the *mystical*, which, finally, needs to be admitted, compels us to turn to the subject of filling with it precisely an artistic text”. However, the question of the so-called mystical component of the literary text requires methodological definiteness. In our case, it is provided by the parameters of genology. In addition to genres that have become part of the literary use due to the formation of religious consciousness within the framework of a specific epistemological formula (for example, the Middle Ages), the mystical can manifest itself as the suggestive potential of the lyrical “revelation”, as a specific meditation that generates both the text itself and its perception. The mystical is realized precisely in the process of the receptive act. The recipient realizes at first glance quite indefinite “something” which is only understandable by the author himself not only through a counter emotion, but also through the images which it generates. Such genres as confession, prayer, message, landscape, motive, tale and a number of others, can include a mystical component of varying degrees, primarily appealing namely to the reader’s competence. In itself, this phenomenal component, which lacks clear contours, translates poetics into the status of metapoetics, and in this case it is more logical to speak of the metapoetics of a mystical, with its new parameters, criteria and terminology.

**Keywords:** mystical, literary genre, poetics of the mystical, metapoetics.

**ЕВГЕНИЯ СЕМЕНОВНА ЧЕРНОКОВА, ПРОФ., Д-Р ФИЛОЛ.  
НАУК**

*Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина, Украина  
Эл. почта: yeschernokova@gmail.com*

► **«ВЫБРАЛА НЕ МЕЛИ, А ГЛУБИНЫ ЛЮБВИ»:  
ЛИРИКА КРИСТИНЫ РОССЕТТИ И ОКСФОРДСКОЕ  
ДВИЖЕНИЕ**

Викторианская эпоха и, в частности, Оксфордское движение демонстрирует более чем тесную связь эстетики и теологии. Мысль о влиянии трактарианства на Кристину Россетти, ранее основывавшаяся на фактах ее биографии или констатировавшаяся лишь на тематическом уровне, может быть доказана более аргументированно, глубоко и многообразно. Это влияние – не столько в наличии в творчестве поэтессы «религиозного компонента», сколько в общих корнях художественной системы Кристины Россетти и «эстетической религии» трактарианцев. Корни эти видятся в рецепции традиций «большого» романтизма начала века и их соединения с убеждением в невозможности существования поэзии (и искусства) вне веры.

Трактарианство и прерафаэлитизм, на первый взгляд, полярные явления. И это ярко видно из творчества Д. Г. Россетти и Суинберна. А в творчестве Кристины Россетти поэтика трактарианства и поэтика прерафаэлитизма – не только не взаимоисключающие, но взаимодействующие и взаимодополняющие составляющие. Жанрово и интонационно Кристина Россетти воплотила (более чем кто-либо из викторианских поэтов, исключая Хопкинса) представление Ньюмена о том, что лирическая поэзия – это поэзия «размышления», а не «общения», и это очевидно из сравнения ее творчества с творчеством Браунинга и Теннисона.

«Представление невидимых вещей через видимые» (Кибл, Ньюмен) – один из ключевых и важнейших «приемов» поэтики Кристины Россетти и пример не только реализации трактарианских принципов Умолчания и Аналогии, но и пример взаимопроникновения прерафаэлитской натуралистичности и трактарианской поэтики в зрелом творчестве Кристины Россетти (“An Old World Thicket”, “The Convent Threshold”, “Later Life”). Это же определяет и специфику мистического в ее поэзии – трансформация видимого, конкретного, материаль-

но-чувственного образа через аналогию в духовное, мистическое. «Глаза тела», которые начинали видеть, теперь уступают «глазам души». Это очень характерно для эволюции лирического героя поэтессы и шире – для эволюции изобразительной парадигмы творчества прерафаэлитов.

**Ключевые слова:** Оксфордское движение, принципы Умолчания и Аналогии, Джон Кибл, Джон Генри Ньюмен, эстетическая теория трактарианства, прерафаэлиты, С. Т. Колридж, романтизм.

**JEVGENIJA S. CHERNOKOVA, PROF. DR.**

*V. N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine*

*Email address: yeschernokova@gmail.com*

► **“CHOSE LOVE NOT IN THE SHALLOWS BUT THE DEEP”: CHRISTINA ROSSETTI’S LYRICS AND THE OXFORD MOVEMENT**

Poetry and religion, two cornerstones of Christina Rossetti’s life, meet together both in her poetry and Tractarian aesthetic theory. The Victorian age and the Oxford Movement reveal close connection of aesthetics and theology. The influence of Tractarian theory on Christina Rossetti’s poetry, previously rooted on the biographical facts and selection of topics solely, now appear in the basics of common poetics of her verse and “aesthetic religion” of the Tractarians.

The Oxford and the Pre-Raphaelite Movements are *prima facie* diametrically opposed. But in Christina Rossetti’s late verse the poetics of both are seen not as alternative but as complimentary components fulfilling John Newman’s idea that lyrics is a poetry of “contemplation”, not “communication”.

The idea of showing “the real things unseen” (Keble, Newman) – is not only one of the most important “techniques” in Christina Rossetti’s poetics and implementation of the Tractarian principles of Reserve and Analogy but also the vivid example of mutual penetration of the Pre-Raphaelite naturalism and the Tractarian poetics (*An Old World Thicket*). The “eyes of body” from her early poems (*The Goblin Market*) give way to “the eyes of soul” (*An Old World Thicket*, *The Convent Threshold*, *Later Life*). It also determines the nature of mysticism in her poetry – transformation of the seen, definite, materialistic sensuality via analogy into the spiritual and mystical. Thus can be seen the evolution of the lyrical persona of her poetry and, moreover, the evolution of the pictorial paradigm of the Pre-Raphaelites.

**Keywords:** Oxford Movement, principles of Reserve and Analogy, John Keble, John Henry Newman, Tractarian poetics, Pre-Raphaelites, S. T. Coleridge, Romanticism.

**DALIA ČIOČYTĖ, DOC. DR.**  
*Vilniaus universitetas, Lietuva*  
*El. paštas: dalia.trylika@gmail.com*

## ► LITERATŪRA IR KRIKŠČIONYBĖ: TEODICĖJOS ASPEKTAS

Literatūra kaip žmogiškosios savimonės forma, klausdama apie Dievą ir religinį santykį su juo, iš esmės klausia apie žmogų, jo kilmę, ontologinę esmę, egzistencinę prasmę. Dievas pasirodo literatūrinėje introspekcijoje, kai žmogus meniniu mąstymu ieško savo paties prasmės. Literatūros teologija, tarpdisciplininė teorija, literatūrą suvokia kaip krikščionybės mokymo tikrinimą egzistencine patirtimi. Krikščionybės, tradicinės Vakarų pasaulio religijos, ir literatūros dialogo esminė kolizija yra Dievo kaip meilės samprata blogio akivaizdoje. Šį paradoksą reflektuoja teodicėja – filosofinis teologijos prieangis, filosofinė ir teologinė pastanga pateisinti Dievo sutikimą su visokeriopu pasaulio blogiu ir mirtimi. Teodicėjos problema yra pagrindinė, giliausia egzistencinės Dievo patirties problema, provokuojanti literatūronę mintį. Plačiausia teologijos definicija teigia, kad teologijos esama ten, kur tikintysis siekia reflektuoti ir analizuoti savo tikėjimą, remdamasis kitų nei tikėjimas sričių duomenimis. Tai vadinamoji patirties teologija. Taip žvelgiant patirties teologijos forma yra ir į literatūros tekstą įausta tikėjimo refleksija – literatūrinis tikėjimo tikrinimas egzistencine patirtimi, literatūrinė teologija. Literatūrinių teodicėjos problemos svarstymų atveria nemažais kūriniais nuo Dante's iki šiuolaikinės literatūros. Paradigminiai literatūrinės teodicėjos kūriniai yra Fiodoro Dostojevskio *Broliai Karamazovai* (1880), Albert'o Camus *Maras (La peste, 1947)*. Šie ir kiti kūriniai, interpretuojantys pasaulio neteisingumo įspūdį, išryškina ypatingą semantinę įtampą tarp teodicėjinio atsakymo nesaties ir atsakymo galimybės ir šios įtampos erdvėje plėtoja įtaigiausius nekaltos kančios problemos svarstymus.

**Raktiniai žodžiai:** literatūra, krikščionybė, teologija, teodicėja.

**DALIA ČIOČYTĖ, ASSOC. PROF. DR.**

*Vilnius University, Lithuania*

*Email address: dalia.trylika@gmail.com*

► **LITERATURE AND CHRISTIANITY: THE ASPECT OF THEODICY**

Literature is a form of human consciousness, thus the main question raised by literary theological thought is more concerned with human being rather than with God. Literature interprets and seeks to explain the existential experience of the individual and society. God appears in the context of literary introspection when the artistic thought is seeking for the ontological essence and existential meaning of human being. The theology of literature investigates literary interpretation of the origin and a sense of existence and holds literature to be a variant of the individual theological quest, an existential test for the Christian doctrine. The main collision between literature and Christianity (the traditional Western religion) is the justification of God in the context of evil. This paradox is being investigated by theodicy – a philosophical and theological attempt to reconcile the traditional divine characteristics of omnibenevolence, omnipotence and omniscience with the occurrence of evil or suffering in the human world. The contradiction between omnipotence of God and evil that exists in the world is the main question of existential experience of God; this question provokes literary thought. Literary theology (theological thought seen in literary works, a form of the so called theology of experience) considers the paradox of God's love and existential evil, the possibilities of justification of God in the face of innocent suffering. Many literary works from Dante to contemporary literature raise the theodic problem. The highlands of literary theodicy are the works of Fiodor Dostojevsky (1880) and Albert Camus (*La peste*, 1947). Literary theodicy artistically points the depth of the problem of innocent suffering.

**Keywords:** literature, Christianity, Theology, theodicy.

**ILONA ČIUŽAUSKAITĖ, DR.**

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: ilonac@mruni.eu*

► **ŽEMAITĖS RAŠTŲ REDAGAVIMO PROBLEMAS:  
RELIGINIS ASPEKTAS**

Žemaitės grožinės kūrybos kūriniai yra patyrę gana stiprų redaktorių poveikį. Rašyti žemaitiškai, jie davė pretekstą radikaliai tvarkyti jos tekstus įvairiais lygmenimis. Rašytojos grožinės kūrybos tekstai, perėję ne per vieno redaktoriaus ranką, pasiekė mus jau perdirbtu lituanizuotu pavidalu. Jono Jablonskio pradėtą redagavimo darbą tęsė, savaip modifikuodami, kiti Žemaitės raštų rengimo redaktoriai (Andrius Bulota, Antanas Salys, Aleksandras Šešelgis ir kt.).

Šalia neabejotinų ir būtinų rašybos korekcijų, buvo daroma ne tiktai kalbinių, bet dažnųsyk ir turinio pakeitimų, taip paminant rašytojos autorinę valią ir pažeidžiant jos kūrybos turinį. Išlikusi gausi Žemaitės rankraštinio paveldo dalis leidžia pagrįstai manyti, kad nemažai redakcinių pastabų, esančių publikuotuose rašytojos kūriniuose, kelia abejonių. Pranešime siekiama pristatyti tuos Žemaitės grožinių kūrinių turinio nekalbinius redagavimo dalykus, kurie redaktorių buvo taisomi siekiant eliminuoti dvasininkų ir jų luomo kritiką.

**Reikšminiai žodžiai:** Žemaitė, redagavimas, religiniai kūriniai, turinio korekcijos ir intervencijos, dvasininkų luomo kritika.

**ILONA ČIUŽAUSKAITĖ, DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: ilonac@mruni.eu*

► **PROBLEMS OF EDITING ŽEMAITĖ'S WORKS:  
RELIGIOUS ASPECT**

Žemaitė's literary fiction have experienced quite powerful impact from various editors. Being written in Samogitian, they gave a formal pretense of radical handling of her texts at various levels. Fictional creations of the writer, which were passed over the hands of a number of editors, reached us in already processed and Lithuanized form. Other editors of Žemaitė's works (Andrius Bulota, Antanas Salys, Aleksandras Šešelgis, etc.) continued the editing work, which was started by Jonas Jablonskis, modifying her writings in their own style. Along with the undoubted and necessary spelling corrections, there were performed not only linguistic alterations but also frequent changes to the content, thus ignoring the writer's will as the author's will and violating the content of her work. The remaining big part of Žemaitė's manuscript heritage makes it possible reasonably assume that a lot of editorial comments which were left in the published works of the author raise considerable doubts. The aim of this paper is to present non-linguistic issues of editing of the contents of fictional works by Žemaitė which were corrected by the editors in order to eliminate criticism of the priesthood and clergy.

**Keywords:** Žemaitė, editing, religious works, content corrections and interventions, criticism of clergy.



**MATEUSZ DAŚAL, ASSOC. PROF. DR.**

*Medical University in Wrocław Department of Humanities, Poland*

*Email address: mateuszdasal@gmail.com*

► **MODERN HEALTH SERVICE AS A PLACE FOR  
INTERRELIGIOUS DIALOGUE**

Health Service and its institutions are rarely seen as a place where “soft” cultural matters have importance. Classical European paradigm of evidence-based medicine perceive human beings in rather biological than spiritual perspective. However, challenges of contemporary Europe (but also in the whole world) show us that we can not ignore religious differences in any kind of public spaces. Eastern European countries have lost their mono-religious character and there is a growing number of patients from different cultures and different religious traditions. Western European countries facing mass refugees’ movements also have to adopt their health service to religious demands of patients both foreign and domestic (with acquired citizenship). It is also a great challenge to legal system. On the other hand, academic education of future Health Service specialists should adjust to before mentioned factors and include more courses on interreligious communication keeping in mind the fact of lack of proper handbooks for these professions at least in Eastern European area. There will be presented a few examples of interreligious challenges both solved and lost in the Polish Health Service practice and the proposal for further cooperation between religious studies experts from different European countries.

**Keywords:** Public Spaces, Healthcare System, Religion, Intercultural & Interreligious Dialogue.

**ИХСАН ДИЛЕКЧИ, Д-Р СОЦИОЛ. НАУК**

*Международный институт гуманитарных и социальных наук, Латвия,  
Университет им. Миколаса Ромериса, Литва  
Эл. почта: ihsandilekci@gmail.com*

► **ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РЕЛИГИИ КАК  
ПОЛИТИЧЕСКОГО ИНСТРУМЕНТА ИЛИ  
ПРЕВРАЩЕНИЕ ЕЕ В ИДЕОЛОГИЮ: НА ПРИМЕРЕ  
ПОЛИТИЧЕСКОГО ИСЛАМА**

Религия, в сущности, обещает людям счастье, мир, любовь и т. д. в этом и в ином мире. Но когда религия превращается в идеологию / политический инструмент, она играет противоположную роль. В истории представители разных религий испытали этот горький опыт. В докладе этот вопрос рассматривается в контексте «политических исламов-исламистов».

Политический ислам – это идеология, разработанная некоторыми интеллектуалами, которые искали выход из положения, исходя из того, что мусульманский мир проигрывает перед Западом. Таких мыслителей, как Джемалаттин Афгани, Мухаммед Абдух, Фазлуррахман, можно считать основателями данной идеологии. Такие политические движения, как Ан-нахда в Тунисе, Фыс в Алжире, Хизб – эль Ислами в Пакистане, Милли Горуш (Национальный взгляд) и Партию справедливости и развития – ПСР (партию Ердогана) в Турции, можно считать представителями политического ислама. Движение Братьев мусульман в Египте тоже считается политическим исламом, несмотря на некоторые признаки «социального ислама». Такой вывод основан на том, что целью этих движений является управление правительствами / государствами.

Исламистские движения и их лидеры стали влиятельными в 20-м веке. В 21-м веке традиционные / суфийские мусульманские движения отошли на второй план, а политические движения и их лидеры стали более известными, и люди от них стали ждать решения многих проблем.

Довольно большая часть мусульманского общества во всем мире поверила тому, что если в их странах придут во власть представители политического ислама, то есть исламисты, то будут разрешаться социальные, экономические и политические проблемы. Предполагалось,

что мусульмане будут избавляться от проблем коррупции, взяточничества, проблем с образованием, социально - семейных проблем, аморального образа жизни и т.д.

**Ключевые слова:** религия, ислам, политический ислам, исламысты, Мусульманский мир, Турция.

**IHSAN DILEKCI, DR.**

*International Humanities and Social Sciences, Latvia*

*Values Laboratory of Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: ihsandilekci@gmail.com*

► **USING RELIGION AS A POLITICAL INSTRUMENT OR  
TURNING INTO IDEOLOGY: EXAMPLE OF POLITICAL  
ISLAM**

Religion, inherently, claims to provide happiness, peace, and love in this world and in the afterlife. But when religion becomes an ideology or political instrument, it gives contrasting results. All the representatives of religion have been faced with this unpleasant experience many times throughout history. In this article this issue is examined in the context of “Political Islam-Islamists”.

Political Islam is an ideology which was put forward in the 19th century by some intellectuals seeking a solution to help the Muslim world to not be defeated against the west. Cemalettin Afgani, Muhammed Abduh, and Fazlurrahman are among the founders of this ideology. “Al-Nahda” in Tunisia, “Fis” in Algeria, “Hizbul Islam” in Pakistan, “Milli Gorus” and AKP in Turkey could be examples of the political Islamists or Islamist movements. The Muslim Brotherhood in Egypt is also considered to be political islamist because it aims to govern the government and the state, although it behaves in accordance with some other social islamic movements.

The movements of political islamists began in the 20th century. Nevertheless, in the last century, political islamist parties and their leaders have become known while traditional approaches and islamic philosophy have not become very prominent. The solution of problems was expected from the leaders of those parties.

Unfortunately, these political Islam- Islamist cults were not able to meet those hopes after they had come to power in connection with their great hope in the opposition. This understanding, which has been influential in Muslim states and societies for nearly a century, has recently been resolved, exhausted, and lacking hope for people.

**Keywords:** religion, islam, political islam, исламистс, Muslim World, Turkey.

**ДМИТРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ ДОЛГУШИН, ДОЦ., КАНД.  
ФИЛОЛ. НАУК**

*Новосибирский государственный университет, Россия  
Эл. почта: D\_Dolgushin@mail.ru*

► **КИРИЛЛО-МЕФОДИЕВСКИЕ ПРАЗДНИКИ,  
«ВОСТОЧНЫЙ ВОПРОС» И РЕЛИГИОЗНО-  
ФИЛОСОФСКИЕ ИСКАНИЯ РУССКОГО  
ОБРАЗОВАННОГО ОБЩЕСТВА СЕРЕДИНЫ XIX В.**

«Восточный вопрос», акцентированный во внешней политике Российской империи Екатериной II, в 1840 – 1850-е гг. все чаще становится предметом общественных споров, разворачивавшихся не столько на страницах печатных изданий, сколько в кружковом общении и переписке. В обсуждение его были вовлечены и многие русские литераторы, из которых достаточно назвать имена В. А. Жуковского и Ф. И. Тютчева, интегрировавших рефлексю над этим вопросом в религиозно-философский контекст. У Жуковского это происходило в переписке с вел. кн. Константином Николаевичем, у Тютчева – в его политической публицистике и поэзии.

С 1860 г. в «силовое поле» дискуссий вокруг «восточного вопроса» попадают и кирилло-мефодиевские юбилеи 1863 и 1869 гг., в организации которых живое участие принимал М.П. Погодин, уже давно поддерживавший связи с чешскими панславистами. Он постарался перенести начинавший тогда складываться в Болгарии праздник в честь Кирилла и Мефодия в Россию, придав ему сначала академический, а затем и общенациональный масштаб. Практически одновременно с кругом М. П. Погодина к освоению кирилло-мефодиевской тематики приступил И. С. Гагарин, который к тому времени, вступив в орден иезуитов, эмигрировал из России.

Фактически, начинается соперничество интерпретаций кирилло-мефодиевских юбилеев (которое с еще большей силой проявится в 1885 г.). В докладе будет представлен опыт реконструкции и анализа этих эпизодов истории русской общественной и религиозно-философской мысли, с привлечением неопубликованных архивных источников.

**Ключевые слова:** восточный вопрос, В. А. Жуковский, Ф. И. Тютчев, М. П. Погодин, кирилло-мефодиевские юбилеи.

DMITRY V. DOLGUSHIN, ASSOC.PROF., CAND. OF PHILOL.  
*Novosibirsk State University, Russia*  
*Email address: D\_Dolgushin@mail.ru*

► **CYRIL AND METHODIUS CELEBRATIONS, THE  
“EASTERN QUESTION” AND THE PHILOSOPHICAL  
AND RELIGIOUS SEARCHING IN RUSSIAN SOCIETY  
IN THE MID 19TH CENTURY**

The “Eastern question” focused in the foreign policy of the Russian Empire by Catherine II, in the 1840s and 1850s was becoming the subject of public controversy, often not on the pages of publications, but in group communication and correspondence. Many Russian writers were involved in this discussion, for example Vasily Zhukovsky and Fyodor Tyutchev had integrated reflection on this theme in the religious and philosophical context. This can be illustrated by Zhukovsky’s correspondence with the Grand prince Konstantin Nikolaevich and Tyutchev’s political journalism and poetry.

The Cyril and Methodius anniversaries in 1863 and 1869 are linked to the discussion around the “Eastern question”. M. P. Pogodin took active part in the organisation of this celebrations, he also maintained ties with the Czech panslavists. He tried to move a holiday in honor of Cyril and Methodius, which began to develop in Bulgaria, to Russia, and gave an academic and then a national scale to this holiday. At the same time I. S. Gagarin, who had joined the Jesuits and emigrated from Russia, turned to this theme.

Thus started a kind of competition in the interpretation of Cyril and Methodius celebrations. The report will present the experience of the reconstruction and analysis of these episodes in the history of Russian social and religious-philosophical thought, the unpublished archival sources will be used.

**Keywords:** Eastern question, V. A. Zhukovsky, F. I. Tyutchev, M. P. Pogodin, Cyril and Methodius celebrations.

**AGNIESZKA DRAUS, ASSOC. PROF. DR. HABIL.**

*Academy of Music in Kraków, Poland*

*Email address: drausik@poczta.onet.pl*

► **THE BIBLICAL STORY OF THE CREATION OF EARTH  
AND THE FALL OF MAN IN MUSIC – A FEW WORKS,  
MANY OBSERVATIONS**

The biblical story of the creation of earth and man, the fates of Adam and Eve – their love, the fall, the expulsion from Eden and its consequences – throughout many centuries inspired philosophers, writers, painters as well as composers who in their writings and works of art presented various interpretations of the subject. One of the undoubtedly most famous illustrations of the history of man, described in the Book of Genesis fundamental for the Judeo-Christian tradition, was drawn by an English poet, John Milton in his epic poem, *Paradise Lost*. The central theme constitutes the sin of the first humans. However, apart from the biblical story of Adam and Eve, the poem also presents events that took place before and after the first man appeared, such as the description of the creation of the world and its visions after the fall of mankind – the crime of Cain, the plague, war and the deluge, the story of Abraham as well as life, death and the resurrection of Jesus Christ. The multiplicity of plots and the beautiful language of Puritan poetry inspired many composers to supplement its semantic level with an expression of suggestive music. The proposed text shall be a short overview of the biblical story of Man from the perspective of the English writer who in turn inspired more composers: from John Christopher Smith, through Galliard, Haydn and Rubinstein to Krzysztof Penderecki (also in the context of Kagel's and Nowak's compositions).

**Keywords:** Paweł Łukaszewski, Polish sacral music, Christian tradition, sacral sphere.

**MAKA ELBAKIDZE, PROF. DR.**

*Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia*

*Email address: makael2004@yahoo.com*

► **CONVERSION GEORGIA TO CHRISTIANITY AND  
ITS REFLECTION IN GEORGIAN AND ARMENIAN  
SOURCES**

There were two legends about the conversion of Georgia to Christianity: 1. Greek of Gelasius of Caesarea, which was later translated by Rufinus and 2. Armenian, belonged to Agathangelos. The mixture of these two legends we found in Movses Khorenatsy's "History of Armenia" according to which Georgians were converted to Christianity by Nune, the woman who was a friend of Ripsime and who acted under the directions of Gregory the Enlightener. The Oldest Georgian sources about St. Nino's life and missionary activities are compiled in the Sinaian (10th c.), Shatberdian (10th c.) and Chelishian (14th c.) redactions of "Conversion Kartli". The second redaction belongs to Leonti Mroveli (11th c.), third to Monk Arsen (12th c.) and the fourth to the 13th century unknown editor-copyist. This article presents the coincidences/similarities and differences about St.Nino's Life and missionary activities in Georgian and Armenian sources and also the genesis of the legends, given by different authors.

**Keywords:** conversion Georgia, St. Nino, Movses Khorenatsy, Leonti Mroveli.



**GENEVIÈVE FABRY, PROF. DR.**

*Université Catholique de Louvain, Belgium*

*Email address: genevieve.fabry@uclouvain.be*

► **BIBLICAL INTERTEXTUALITY IN THE LIGHT OF CONTEMPORARY PHILOSOPHY (NANCY, BADIOU, AGAMBEN): THE CASE OF THE FIGURES OF CHRIST IN CHILEAN LITERATURE AND CINEMA**

This paper aims to investigate the shift in research that is concerned with the persistence and resemantization of biblical sources in contemporary literature and cinema. Indeed, during the 1980s and 1990s, such studies were dominated by a hermeneutic paradigm of which Paul Ricoeur was the figurehead. They relied on methodological tools that were largely indebted to structuralism, as evidenced by the importance of a book such as *Palimpsestes* (Gérard Genette, 1982). At the turn of the century, several philosophical essays were published which suggested a reinterpretation of Christianity (particularly the writings of St Paul): these essays influenced the interpretation of biblical intertextuality. We will mainly refer to the following titles:

- Alain Badiou, *Saint Paul. La fondation de l'universalisme* (1997);
- Giorgio Agamben, *Il tempo che resta. Un commento alla Lettera ai Romani* (2000);
- Jean-Luc Nancy, *La décloison* (2005), *L'adoration* (2010).

On the basis of some Chilean examples (particularly Christopher Murray's film, *The Blind Christ*, Chile, 2016), we will emphasize the epistemological stakes linked to such a philosophical frame of reference that is rooted in deconstruction (Nancy) or marxist materialism (Badiou).

**Keywords:** epistemological stakes, biblical intertextuality, Chilean literature and film.

**ASTA GUSTAITIENĖ, DOC. DR.**

*Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva*

*El. paštas: astaorama@gmail.com*

► **ŠIUOLAIKINĖ LIETUVIŲ PAAUGLIŲ LITERATŪRA  
KRIKŠČIONIŠKOSIOS LITERATŪROS TEOLOGIJOS  
POŽIŪRIU**

Krikščioniškoji literatūros teologija, ieškanti literatūros ir teologijos sąveikų bei sankirtų, Lietuvoje tapo gana populiaru grožinės literatūros suaugusiesiems tyrimuose. Šia kryptimi dirba literatūrologai Dalia Čiočytė, Viktorija Daujotytė, Dalia Jakaitė, Gediminas Mikelaitis, Marijus Šidlauskas, Dainius Sobekis, Juldita Nagliuvienė ir kt. Deja, kur kas mažiau tyrimų, analizuojančių lietuvių vaikų literatūrą. Nors įvairiose metinėse vaikų literatūros apžvalgose, šią literatūrą aptariančiuose straipsniuose ar monografijose užsimenama apie krikščioniškuosius kontekstus, vis dėlto iki šiol nėra atliktas nuoseklesnis visuminis vaikų literatūros tyrimas teologiniu požiūriu. Kiek svarbus religinis matmuo, kiek perspektyvi yra literatūros teologijos žiūra, žvelgiant į šiuolaikinę, sukurtą po 1990 metų, lietuvių paauglių literatūrą? Pranešimo tikslas – tyrinėti šiuolaikinę paaugliams skirtą probleminę-psichologinę literatūrą krikščioniškosios literatūros teologijos požiūriu, išryškinti vyraujančius vaikų literatūros ir teologijos sąveikų bei sankirtų aspektus. Pranešime remiamasi šiuolaikinės lietuvių paauglių literatūros lauku, į kurį patenka nebūtinai geriausios estetiškos vertės tekstai, vis dėlto labiau telkiamasi į meniniu požiūriu stipriausią, paveikiausią literatūrą. Tyrinėjant vaikų literatūrą, remiamasi meno teologo Alejandro Garcios-Riveros teorinėmis išvargomis, tyrimui svarbi ir Tobino Harto studija Slaptasis dvasinis vaiko pasaulis (*The Secret Spiritual World of Children*), taip pat Emilio Teixidoro, Kimberley Reynoldso, Emero O’Sullivan, šventojo Teofano Atsiskyrėlio išvargos.

**Raktiniai žodžiai:** Literatūros teologija, šiuolaikinė lietuvių paauglių literatūra, probleminės-psichologinės literatūros žanras, krikščioniškoji filosofija.

ASTA GUSTAITIENĖ, ASSOC. PROF. DR.

*Vytautas Magnus University, Lithuania*

*Email address: astaorama@gmail.com*

► **CONTEMPORARY LITHUANIAN ADOLESCENTS' LITERATURE VIEWED FROM THE POSITION OF CHRISTIAN THEOLOGY LITERATURE**

The Christian literary theology, which seeks to reveal the interactions and intersection of theology and literature, has become quite popular in adult literary research. This direction is applied by scholars Dalia Čiočytė, Viktorija Daujotytė, Dalia Jakaitė, Gediminas Mikelaitis, Marijus Šidlauskas, Dainius Sobekis, Juldita Nagliuvienė and others in their research. Unfortunately, there are fewer studies that analyze Lithuanian children's literature from that point of view. Theological aspect of children's literature is often analyzed in annual children's literature reviews, but it's a pity, that a more consistent, comprehensive study of children's literature from a theological point of view has not been made so far. How important is the religious dimension, how promising is the view of theology of literature, in view of the contemporary, created after 1990, Lithuanian children's literature? The aim of the report is to present contemporary Lithuanian adolescents' literature in terms of theology of Christian literature and to highlight the prevailing aspects of intercourse and intersection of adolescents' literature and theology. The report is based on the field of contemporary Lithuanian adolescents' literature, which includes not necessarily the texts of the best aesthetic value, but is nevertheless more focused on the artistically strongest and most influential literature. The theoretical basis for the report will be the scientific work written by the theologian and philosopher of art, Alejandro Garcia-Rivera, the study of the Tobin's Hart "The Secret Spiritual World of Children", saint Theofan, as well as the insights of Emilio Teixidoro, Kimberly Reynolds, and Emero O'Sullivan and others.

**Keywords:** Literature theology, contemporary Lithuanian adolescents' literature, problem-psychological literature genre, Christian philosophy.

**SALOMĖJA JASTRUMSKYTĖ, DR.**

*Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Lietuva*

*El. paštas: salomejajastrumskyte@gmail.com*

## ► KASDIENYBĖS ESTETIKA RELIGINĖJE PRAKTIKOJE

Kiekviena religija ar jos konfesija sudaro tik jai būdingą kasdienio gyvenimo turinį, kuris gali būti patiriamas estetiškai. Įprasta yra tirti religinio meno ir religinio patyrimo sampynas, taip pat religinio meno estetinius aspektus. Tačiau kasdienis religinio gyvenimo tvarumas estetiniu požiūriu dar nėra aptartas. Kasdienybės estetika, itin nauja analitinės estetikos atšaka pamažu išsiūri ir savo tyrimu apima vis kitas, iki tol apeitas žmogaus buvimo ir raiškos sritis. Susidurdama su naujais tyrimo objektais, kasdienybės estetika kaip analitinės estetikos organas nuolat permąsto savo metodologiją, kuria naujus teorinius instrumentus, atveria iki tol neįžvelgtas sąsajas. Pranešimo autorę jau daugelį metų domina kai kurie religinio gyvenimo apyvokos elementai, kaip antai, religinei praktikai skirti daiktai, kuriuos būtų galima pavadinti utilitariniu religiniu menu, t. y., instrumentiniai objektai, skirti specifinei ritualinei bei asmeninio pamaldumo paskirčiai, arba elementari praktinė apyvoka, atsidurianti religinėje erdvėje ir tokiu būdu, beveik analogiškai institucinio meno modeliui, tampanti religinės praktikos atributais, tačiau nepretenduojančiais į standartines aukštesias religinio meno estetines vertes. Filosofinės estetikos prieiga leidžia išplėsti žiūros lauką į kur kas platesnę visumą, apimančią daiktus, reiškinius ir sensorinius patyrimus, susijusiais su konkrečiai religijai sumodeliuota aplinka, apimant jų anonimiškumo ir individualumo, rutiniškumo ir unikalumo dinamiką, taip pat daugialypį sensorikos dalyvavimo kasdienėje religinėje praktikoje spektrą. Pranešime kasdieniškumas suvokiamas nereguliatyvia prasme, steigiančią religinėje plotmėje kanoninį tikinčiojo gyvenimo laiko ir moralinių nuostatų struktūravimą, bet normatyvine, palaikančią rutinišką, saugų, pasikartojantį, įprastą, paprastą, eilinį, o tai iš esmės ir suponuoja kasdienį kaip estetinę kokybę (*everyday* (angl.), *quotidian* (pranc.), *quotidiano* (it.), *diario* (isp.))

**Raktiniai žodžiai:** religinė praktika, analitinė estetika, kasdienybės estetika, estetinis patyrimas, kasdieniškumas, sensorika.

**SALOMĖJA JASTRUMSKYTĖ, DR.**

*Lithuanian Institute of Culture Studies, Lithuania*

*Email address: salomejajastrumskyte@gmail.com*

## ► AESTHETICS OF EVERYDAY IN RELIGIOUS PRACTICE

Every religion or a confession imbues its own daily life with a particular content that may be experienced in an aesthetic way. It is a common trend to analyse intersections between religious art and religious experiences or aesthetic aspects of a religious art. However, aesthetic sustainability of an everyday religious life has not been analysed. Aesthetics of everyday is an emerging field of an analytical aesthetics which focuses attention and extends its analytical method onto new categories of human presence and expression. By examining new objects everyday aesthetics as a branch of analytical aesthetics reinvents its methodology, produces new theoretical instruments, establishes intrinsic connections. For many years the author of this presentation was observing with interest some items of religious household, as, for example, objects designated for religious practice, which could be termed utilitarian religious art, i.e. instrumental objects intended for special ritual or personal praying purposes, or elementary practical household items crossing religious space and almost by direct analogy to the model of the institutional art turning into an attribute of religious practice but not aspiring to the standard high aesthetic values of religious art. The position of philosophical aesthetics opens a substantially broader perspective to a new totality including objects, phenomena and sensory experiences related to spaces modelled for certain religions, and reviewing the dynamics of their anonymity and individuality, routineness and uniqueness as well as the spectrum of multiple sensory participation in everyday religious practice. The presentation does not approach everyday in a regulatory sense, establishing a canonical structure of the believer's time and moral provisions of life on a religious level, but in a normative sense supporting routine, safe, repetitive, normal, simple, ordinary, which essentially imply daily as an aesthetic quality of everyday (*quotidian* (fr.), *quotidiano* (it.), *diario* (sp.)).

**Keywords:** religious practice, analytical aesthetics, aesthetics of everyday, aesthetic experience, everyday life, sensory experience.

EVALDAS JUOZELIS, DOC. DR.

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*Email address: ejuozelis@mruni.eu*

## ► RELIGINĖS PRAKTIKOS ŠIUOLAIKINĖJE MOKSLO FILOSOFIJOJE

Pranešime trumpai aptariamos ir lyginamos šiuolaikinėje mokslo filosofijoje gausiai vartojamos *transhumanizmo* ir *posthumanizmo* sąvokos bei siekiama parodyti, kad dažnai net neslepiamas jų religinis turinys gali turėti lemiamą reikšmę formuojant šiuolaikinio mokslo – mokslinio darbo ir mokslo žinių – sampratą.

*Lietuvių kalbos žodyne* religija apibrėžiama kaip „tikėjimas, kad egzistuojančios antgamtinės jėgos (dievas ar dievai, dvasios ir pan.), tuo tikėjimu pagrįsti moraliniai principai ir apeigos“. Pranešime remiamasi Cliffordo Geertzio religijos apibrėžimu, nepostuluojančiu antgamtiškumo, taip pat Enno Kasako pasaulietinės religijos sąvoka. Tai padeda suprasti, kad transhumanizmas ir posthumanizmas (bei įvairios jų atmainos) remiasi ne tik išskydušiomis ir komplikuotomis *religijos* ir *religingumo*, bet taip pat *mokslo*, *tikrovės*, *žmogaus* sąvokomis.

Pranešime keliama klausimas, ar ir kodėl *žmogiškumo* neapibrėžtumų ir daugiaprasmybių kupinas XXI a. pradžios Vakarų kultūros būvis yra sveikintinas ir skatintinas, ar nedelsiant keistinas.

**Reikšminiai žodžiai:** *religija*, religingumas, mokslo, tikrovė, žmogus.

**EVALDAS JUOZELIS, ASSOC. PROF. DR.**

*Mykolas Romeris university, Lithuania*

*Email address: ejuozelis@mruni.eu*

► **RELIGIOUS PRACTICES IN CONTEMPORARY  
PHILOSOPHY OF SCIENCE**

I will briefly discuss and compare the concepts of *transhumanism* and *posthumanism* as they operate in contemporary philosophy of science. I will try to show that their religious content, which is often not even covert, might play a decisive role in shaping the concept of up-to-date science, i.e. scientific work and scientific knowledge.

In the dictionary of the Lithuanian language, religion is defined as “the belief that there exist supernatural powers (god or gods, spirits, etc.), moral principles and rituals based on that belief”. I will rely on the definition of religion coined by Clifford Geertz, which dispenses with the postulate of supernatural, as well as on Enn Kasak’s concept of “secular religion”. Thanks to them, transhumanism and posthumanism (and their various subforms) reveal themselves as the exploiters not only of the complicated and exhausted concepts of *religion* and *religiosity*, but also of *science*, *reality*, and *human*.

At the end of my talk, I will raise the question whether and why the condition of Western culture in the beginning of the 21st century abundant with the uncertainties and ambiguities of the *humanness* is encouraging and approving, or immediately superseded.

**Keywords:** religion, religiosity, science, reality, human-being.

**НАНА КАДЖАЯ, АССОЦ. ПРОФ., КАНД. ФИЛОЛ. НАУК**  
*Батумский государственный университет им. Шота Руставели,  
Грузия*  
*Эл. почта: nana.kajaia@yahoo.com*

## ► БИБЛЕЙСКИЙ КОНТЕКСТ СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ И ГРУЗИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Формы проникновения библейских образов и мотивов в литературный текст довольно разнообразны. Их суть и своеобразие функционирования определяются особенностями авторского мировоззрения, писательской манерой и позицией. В творчестве Н. Думбадзе, Ч. Айтматова и В. Тендрякова библейская традиция теснейшим образом связана с постановкой вечных общечеловеческих тем. Репрезентация образа Иисуса Христа в творчестве Н. Думбадзе и Ч. Айтматова происходит в соответствии с художественными задачами авторов. Касаясь жизненно важных вопросов человеческого бытия, писатели предлагают свое видение мира, свою модель жизни и своеобразную интерпретацию образа Христа, который представлен в романах через восприятие главных персонажей Бачаны («Закон вечности») и Авдия («Плаха»). В этом литературном образе происходит как бы «очеловечивание» Христа, в каждом человеке заложена идея добра, мира и справедливости. И это позволяет считать, что библейский контекст творчества отмеченных писателей не сугубо теологического характера, он пропитан жизненно насущным. Так, например, богоискательство своего персонажа Ч. Айтматов и Н. Думбадзе связывают с актуальными жизненными проблемами – наркоманией, экологической темой, с темой политических репрессий, с темой отщепености и др.

В творчестве В. Тендрякова злободневные жизненные проблемы также представлены в религиозном контексте. Для осмысления нравственных вопросов В. Тендряков вводит в литературу героя особого склада. Критика не раз отмечала, что писателя интересует, прежде всего, герой ищущий, находящийся на сложном пути к нравственному самосовершенствованию. Подобный герой реализует нравственные искания и столкновения в повести «Апостольская командировка». Героя Тендрякова можно причислить к характерному для русской литературы типу рефлектирующего героя, продолжившего традиции русских правдоискателей. Сомнение, критицизм, стремление пересмотреть



устоявшиеся принципы и отношения, считающиеся незыблемыми, – это и есть та «странная болезнь», которым заболел персонаж Тендрякова. Богоискательство Рыльникова именно этим и отличается от исканий персонажей Н. Думбадзе и Ч. Айтматова.

В романе Н. Думбадзе ставится вопрос: Что есть бог? «Я есть вера, надежда, сила, добро, талант любви и свобода!» («Закон вечности»). Грузинский писатель таким видит свой мир. Такими качествами нужно обладать, чтоб считаться Человеком. Бог не только молитвы, но и проявление указанных качеств в повседневной жизни, это – кодекс поведения человека на земле, проявление человеколюбия.

**Ключевые слова:** литературный текст, библейские образы, авторское мировоззрение, образ Иисуса Христа, современный контекст.

**NANA KAJAIA, ASSOC. PROF., CAND. PHILOL.**

*Batumi Shota Rustaveli State University, Georgia*

*Email address: nana.kajaia@yahoo.com*

► **THE BIBLICAL CONTEXT OF CONTEMPORARY  
RUSSIAN AND GEORGIAN LITERATURE**

The forms of penetration of biblical images and motifs into the literary text are quite diverse. Their essence and functioning originality are determined by the peculiarities of the author's worldview, the writer's manner and position.

In the works of N. Dumbadze, Ch. Aitmatov and V. Tendryakov, the biblical tradition is closely connected with the formulation of eternal universal themes. Representation of Jesus Christ image in the works of N. Dumbadze and Ch. Aitmatov occurs in accordance with authors' artistic tasks. Touching upon the vital issues of human existence, writers offer their vision of the world, their model of life and a peculiar interpretation of the image of Christ, which is represented in the novels through the perception of the main characters like Bachana ("The Law of Eternity") and Obadiah ("Plough"). In this literary image, the "humanizing" of Christ takes place, in every person lies the idea of good, peace and justice. And this allows us to consider that the biblical context of the works of presented writers is not purely theological in nature, it is saturated with the vital life. So, for example, the charisma of character with Ch. Aitmatov and N. Dumbadze is associated with actual life problems – drug addiction, ecological theme, the theme of political repression, revenge, etc.

Vital life problems are also presented in a religious context in the work of V. Tendryakov. To comprehend moral issues, V. Tendryakov introduces the hero of a special warehouse into literature. Criticism has frequently noted that the writer is primarily interested in the quest hero, who is on a difficult path to moral self-improvement. Such a hero realizes moral aspirations and clashes into the story "Apostolic Business Trip". Hero Tendryakova can be classified as characteristic of Russian literature a reflective hero type, continuing the tradition of Russian truth-seekers. Doubt, criticism, the desire to revise the established principles and relations, considered to be unshakable, is the "strange disease" that the character of Tendryakov fell ill with. Ryl'nikov's god-seeking is exactly what distinguishes him from the characters of N. Dumbadze and Ch. Aitmatov.

In the novel of N. Dumbadze, the question is posed: What is God? “I am faith, hope, strength, kindness, talent of love and freedom!” (“The law of eternity”). A Georgian writer sees his world in this way. These qualities must be possessed to be considered as a human. God is not only prayers, but also the manifestation of mentioned qualities in everyday life, this is the code of human behavior on the earth, the manifestation of philanthropy.

**Keywords:** literary text, bible images, author’s worldview, the image of Jesus Christ, the modern context.

DANUTĖ KALAVINSKAITĖ, DOC. DR.

*Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Lithuania*

*El. paštas: danute.kalavinskaite@lmta.lt*

► **ŠIUOLAIKINĖ RELIGINĖ KŪRYBA: AR PASAULIETIŠKUMAS (PROFANUM) GALI BŪTI SAKRALUS?**

Krikščionys visada kėlė tam tikrų reikalavimų apeigose skambančiai muzikai. Iš jų susiklostė sakraliosios, arba bažnytinės, muzikos kriterijai. Pagal Katalikų bažnyčios dokumentus, su šventa paskirtimi nedera šokis, humoras, triukšmingumas, teatrališkumas, banalumas ir tuščiažodžiavimas, eksperimentavimas ir trikdantis neįprastumas, sąsajos su pramoginiais renginiais, – muzika turėtų būti kilni, rimta, medityvi, darnios formos, grigališkojo choralo ir griežtojo stiliaus polifonijos pavyzdžiu atitinkanti pamaldų dvasią ir pan. Šie kriterijai bent iš dalies galioja ir naujai religinei kūrybai, XIX a. išaugusiai iš bažnytinės muzikos.

XX a. religinio meno ypač padaugėjo pasaulietinėje erdvėje. Nykstanti samprata, kad Dievas ir tai, kas šventa, gali būti tik bažnyčioje, atitinka katalikų teologiją po Vatikano II susirinkimo. Liturgijos reforma atvėrė kelią naujai bažnytinei kūrybai pagal liturginius tekstus gimtąja kalba. Buvo pradėta rūpintis religiją įkultūrinti – kiekviena tauta gali garbinti Jėzų, laikydamosi savo tradicijų. Tad greta tradiciškai šventų katalikų bažnytinės muzikos stilių atsirado ir folkloro bei populiarios melodijos, pradėtos kurti liaudiškos, džiazos mišios ir pan. Bažnyčiose dabar skamba įvairiausių stilių muzika. Kita vertus, skausminga dviejų pasaulinių karų patirtis ir priešinimasis pramogų kultūrai lėmė estetinių paradigimų kaitą: religinėje kūryboje atsirado triukšmo, šauksmų, disonansiškumo ir kitų su dieviška harmonija paprastai nesiejamų dalykų.

Pranešime apžvelgiami šiuolaikiniai religiniai lietuvių kompozitorių kūriniai – mišios, kuriose galima rasti elementų, pagal tradiciją laikomų profaniškais. Kaip jie dera su kanoniniu tekstu, kokia jų funkcija bažnytiniame žanre? Kas yra profaniška XXI amžiuje?

**Reikšminiai žodžiai:** Romos Katalikų Bažnyčia, bažnytinė muzika, liturgijos reforma, lietuvių religinė muzika, įkultūrinimas, muzikos kalba, sakralūs ir pasaulietiniai elementai, *profanum*, šokis, teatrališkumas, eklektika, šiuolaikiniai lietuvių kompozitoriai.

DANUTĖ KALAVINSKAITĖ, ASSOC. PROF. DR.  
*Lithuanian Academy of Music and Theatre, Lithuania*  
*Email address: danute.kalavinskaite@lmta.lt*

► **CONTEMPORARY RELIGIOUS ART: CAN SECULAR  
(PROFANUM) BE SACRED?**

During all ages Christians have followed certain requirements for the music of the rites. From them arose the criteria for sacred (church) music. According to the Catholic Church documents, dance, humour, noise, theatricality, platitudes and idle talk, experimentation, disturbing strangeness and entertainment are inconsistent with a sacred purpose of church music. Music should be noble, serious, meditative, harmonious and in consonance with the spirit of religious services according to the example of Gregorian chant and sacred polyphony. These criteria are at least partly applicable for religious music genres which developed since nineteenth century.

During the twentieth century religious art is increasingly presented in secular spaces. The dying concept that God and everything that is sacred, can only exist in the church, is in line with Catholic theology after Vatican II. The liturgical reform opened doors to new church music set to liturgical texts in vernacular languages. It was launched to take care of the religion inculturation – every nation can worship Jesus in accordance with their traditions. Thus, in addition to the traditional sacred Catholic church music, new folk, pop melodies emerged whilst new Masses were created (Folk Mass, Jazz Mass and so on). Nowadays one can hear the vast variety of musical styles in churches. On the other hand, the painful experience of two World Wars and the resistance to the culture of entertainment led to the change of aesthetic paradigm: elements which are not normally associated with divine harmony like noise, shouting, dissonance and others appear in religious music.

In this paper I am going to give an overview of religious works created by contemporary Lithuanian composers: Masses, where we can find the elements which, according to tradition, are considered as profane. How do they fit in with canonical texts, what is their function in the religious setting? What is *profanum* in the twenty-first century?

**Keywords:** Roman Catholic Church, church music, liturgical reform, Lithuanian religious music, inculturation, musical language, sacred and secular elements, profanum, dance, theatricality, eclecticism, Lithuanian contemporary composers.

**VAIDA KALKAUSKAITĖ, DOKT.**

*Vilniaus universitetas, Lietuva*

*El. paštas: vaida.kalkauskaite@gmail.com*

► **SEKULIARIZACIJA PAGAL CHARLESĄ TAYLORĄ:  
NUO BENDRUOMENINIŲ RELIGINIŲ PRAKTIKŲ PRIE  
ASMENINIO DVASINGUMO**

Šiuolaikinis religijos filosofijos diskursas yra smarkiai susitelkęs į sekularizacijos klausimą. Ar sekuliarėjanti vakarų visuomenė kelia realią grėsmę religijai? Ar sekularizacija signalizuoja menkstantį tikėjimą ir ateizmą? Ką apskritai reiškia gyventi visuomenėje, kurioje tikėjimas Dievą, kuris dar prieš penkis šimtus metų, rodos, buvo neišvengiamas, dabar yra tik vienas iš pasirinkimų?

Charlesas Tayloras, viena pagrindinių savo mąstymo temų pasirinkęs nuolat stiprėjančią individualizaciją, sekularizaciją mato kaip religinių praktikų perkėlimą iš bendruomenės į individą. Religinės ir dvasinės praktikos čia tampa būdu rasti gyvenimo prasmę ir atsakyti į kylančius egzistencinius klausimus. Taylora sekularizacijos klausimo nagrinėjimo ašis – ši tranzicija.

Parodydama, kad Taylora sekularizacijos samprata pranoksta įprastą sekularizacijos supratimą, kuriame dominuoja Bažnyčios įtakos silpimo ir jos vaidmens kultūroje pokytis, apžvelgiu ir jos atspindžius šiuolaikiniame mene, konkrečiai kine. Nagrinėjami du šiuolaikiniai kino filmai: Martino Scorseces „Tyla“ ir Johno Michaelio McDonagho „Golgota“. Pagrindiniai abiejų filmų herojai yra kunigai, susiduriantys su iššūkiais, kai jų praktikuojama religija nebegali atsakyti į jiems kylančius klausimus, tad jiems tenka atsakymų ieškoti anapus Bažnyčios – savo viduje.

Šių filmų herojai padeda artėti prie klausimo, ar galima kalbėti apie sekuliarėjančius dvasininkus ir ką toks dvasininkų sekuliarumas reiškia tokiai Bažnyčiai, kokią ją pažįstame.

**VAIDA KALKAUSKAITĖ, DOCT.**

*Vilnius University, Lithuania*

*Email address: vaida.kalkauskaite@gmail.com*

► **CHARLES TAYLOR ON SECULARIZATION: FROM SOCIETAL RELIGIOUS PRACTICES TO PERSONAL SPIRITUALITY**

Contemporary discourse of the philosophy of religion often revolves around the question of secularization. Is secularization of the Western society a threat to religion? Is secularization a signal of the demise of faith and the triumph of atheism? What is it like, to live in a society, where the faith in God, which only five hundred years ago, used to be unavoidable and *natural*, is now only optional?

Charles Taylor, who chose increasing individualization as one of the main topics of his thought, sees secularization as the process of the moving of religious practices from the society to the individual. Religious and spiritual practices become ways of finding the meaning of life and answering personal existential questions. The axis of Taylor's concept of secularization is this transition.

While showing the advantages of Taylor's concept of secularization against the orthodox understanding of secularization, where the dominant factors are the decrease of the influence of the Church and the changes of its role in our culture, I will also overview its reflections in contemporary art, particularly cinema. I will discuss two movies: *Silence* by Martin Scorsese and *Calvary* by John Michael McDonagh. The main characters of both movies are priests who face challenges where the religion that they practice cannot help them answer the questions that they and their parishioners have and they need to look for answers beyond their Church and inside of themselves.

Both of the characters of these movies also help us move to the question, whether we can talk about the secularization of the clergy and what it means to the Church, as we know it.

**SAULIUS KANIŠAUSKAS, PROF. DR.**

*Mykolo Romerio universitetas, Lithuania*

*El. paštas: kansaulius@gmail.com*

## ► MOKSLAS, RELIGIJA IR RELIGINIS JAUSMAS

Mokslinis pažinimas ir religinis tikėjimas dažnai priešinami iki šiol. Ryškiausia priešprieša regima tarp scientistinių ir kreacionistinių pažiūrų. Scientistai įsitikinę, kad tikroji religija yra mokslas, tikrieji dvasininkai – mokslininkai. Kreacionistai tvirtina, kad tik Biblija paaiškina pasaulio kilmę ir esmę, o darvinistai ir kosmologai klysta. Klysta ir tie, kurie bando mokslškai paaiškinti tvarkos ir chaoso sambūvį. Čia kreacionistai turi omenyje sinergetiką, kurią stačiatikių dvasininkas B. Rudis pavadino „paskutine materializmo viltimi“. Kita vertus, lietuvių teologas Česlovas Kavaliauskas sinergetikos teiginius panaudojo kurdamas originalią „netiesinę teologiją“. Deja, ji iki šiol nesulaukė deramo dėmesio.

Pranešime analizuojamas garsius atradimus įkvėpęs mokslininkų religinis jausmas ir religijos bei mokslo dabartinių santykių problema. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad mokslo ir religijos konfrontacijos ištakos siekia tuos laikus, kai *mokslu* buvo vadinama bet kuri racionali mintis. Krikščionybės apologetai kovojo ne su mokslu (jį suprantant šiuolaikine prasme), o su gnosticizmu, neoplatonizmu, hermetizmu ir t. t. idėjomis. To dažnai nesupranta dabartiniai mokslininkai ir teologai.

**Reikšminiai žodžiai:** mokslas, religija, religinis jausmas.



**SAULIUS KANIŠAUSKAS, PROF. DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: kansaulius@gmail.com*

## ► SCIENCE, RELIGION AND RELIGIOUS FEELING

Scientific cognition and religious faith stand in opposition till the present day. The most notable opposition manifests itself between the scientists and creationists views. Scientists hold, that the true religion is science and the true priests are scientists. Creationists think that the Bible explains the origin and the essence of the world while the darvinists and cosmologists are deeply confused. Those who try to apply scientific methods to explaining order and chaos are confused as well. Creationists rest here argument on the synergy that a Russian priest B.Rudis called “the last hope of materialism”. On the other hand, a Lithuanian scholar of theology Česlovas Kavaliauskas used synergy arguments in building his original “non-liner theology”. However, it has not received a serious study as yet.

In this presentation the focus is on the religious sense which lead scientists to ingenious discoveries and on the modern problems in the tension between the religion and science. It should be held in mind that the confrontation of science and religion dates as far back as the times when any rational idea was termed as science. The proponents of Christianity often confronted not with science (understood in the modern sense), but with gnosticism, neoplatonism, hermeticism, and similar ideas. This is often overlooked by modern scholars and theologians.

**Keywords:** science, religion, religious feeling.

RIMA KASPERIONYTĖ, DOKT.

*Lietuvos edukologijos universitetas, Lithuania*

*El. paštas: rima.kasperionyte@gmail.com*

► **(NE)RELIGINIS PROTAS: ŠVENTASIS RAŠTAS  
GRIGORIJAUS KANOVIČIAUS ROMANUOSE**

Kalbant apie nacionalinės premijos laureato Grigorijaus Kanovičiaus (g. 1929) kūrinius dažnai kyla biblinio klodo problema: kaip žvelgti į sekuliarizuoto žydo tekstuose pasirodančius religinius motyvus, įvaizdžius, temas? Ar visa tai reikia suvokti kaip istorinį kultūrinį kontekstą, ar analizuoti ieškant tam tikro biblinio kodo?

Pranešime keliami hipotezė, kad, nepaisant supasaulėjimo, Kanovičiaus kūrybai didelę įtaką daro *Tora*. Pranešime analizuojama rašytojo romanų dilogija *Kvailių ašaros ir maldos* (1983) ir *Ir nėra vergams rojaus* (1985). Šie romanai pradeda Kanovičiaus sukurtą žydų tautos epą apie fiktyvaus Miškinių miestelio žydų istoriją nuo 1905 iki 1943 metų. Be minėtų kūrinių, į šį romanų ciklą įeina ir *Ožiukas už porą skatikų* (1989), *Nusišypsok mums*, *Viešpatie* (1991) bei *Šėtono apžavai* (2002) – tai paskutinė ciklo dalis, žydų istoriją užbaigianti pasakojimu apie holokaustą.

Romane *Kvailių ašaros ir maldos* vaizduojamas atėjūno Cvi nužudymas ir smuklininko Ješua sūnaus Semiono-Simono išprotėjimas. *Ir nėra vergams rojaus* tęsia užsimezgsių istoriją ir pasakoja apie perkrikšto žydo advokato Mirono Dorskio siekį išvaduoti iš kalėjimo Ješua ir dar tris žydus, kaltinamus ritualine žmogžudyste. Pranešime remiamasi Kurto Wuchterlo religinio proto samprata, Dalios Čiočytės monografijoje *Biblija lietuvių literatūroje* pateiktais literatūros santykio su *Šventuoju Raštu* variantais, *Senajo testamento Pradžios* ir *Išėjimo knygomis*, Antano Rubšio komentarais *Raktas į Senąjį Testamentą*.

Atlikus analizę, pastebėta, kad *Biblija* Kanovičiaus romanuose transformuojama, dramatinio krūvį perkeliama nuo Dievo, Rubšio teigimu, pagrindinio Išėjimo knygos veikėjo, prie žmogaus. Dievo įvaizdis iš dalies deformuojamas: išryškėja kaltės ir bausmės disproporcija. Dievo idėja nuvertėja, Pažadėtoji žemė įgyja žmogaus išsivadavimo iš savo paties susikurtos vergijos simboliką. Romanų potekstėje išvelgiami Jokūbo kopėčių ir išėjimo iš Egipto mitai skleidžia naujas tekstų suvokimo prasmes.

**Reikšminiai žodžiai:** Grigorijus Kanovičius, religinis protas, Lietuvos žydai, *Šventasis Raštas*.

**RIMA KASPERIONYTĖ, DOKT.**

*Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania*

*Email address: rima.kasperionyte@gmail.com*

► **(NON)RELIGIOUS MIND: HOLY BIBLE IN THE  
NOVELS OF GRIGORIJUS KANOVIČIUS**

Dealing with the works of Grigorijus Kanovičius (1929), a National Award winner, the problem of Biblical meanings frequently arises: how can we glance at religious motives, images and topics occurring in the texts of the secularized Jew? Should this be conceived as a historical cultural context, or should it be analysed while searching a certain Biblical code?

The hypothesis in the research paper is that despite secularisation, Tora makes great influence on Kanovičius' works. The thesis analyses the diology of Grigorijus Kanovičius' novels *Kvailių ašaros ir maldos* (1983) and *Ir nėra vergams rojus* (1985). These novels start the epos of Jewish nation about Jewish life in a fictional town Miškiniai in 1905-1943. Besides these pieces mentioned above, the cycle of novels also consists of novels *Ožiukas už porą skatikų* (1989), *Nusišypsok mums Viešpatie* (1991) and *Šėtono apžavai* (2002). The latter telling a story about Holocaust finishes the cycle.

The novel *Kvailių ašaros ir maldos* is about murder of a stranger Cvi and the innkeeper's Ješua son Semionas-Simonas going crazy. The novel *Ir nėra vergams rojus* continues the story and tells about Mironas Dorskis, a perverted Jewish lawyer, who struggles to release Ješua and three more Jews, accused of ritual murder, from the prison. The paper is based on Kurt Wuchterl's concept of religious mind, the relationship variants of Literature and *Holy Bible*, provided in Dalia Čiočytė's monography *Biblija lietuvių literatūroje*, the *Old Testament (The Book of Genesis and the Book of Exodus)*, and Antanas Rubšys' comments *Raktas į Senąjį Testamentą*.

In the final analysis, *Holy Bible* in the novels of Kanovičius is transformed by shifting dramatization from God, who is, according to Rubšys, the main character in the *Book of Exodus*, to a man. The image of God is partly distorted: a disproportion of crime and punishment emerges. The idea of God depreciates, The Promised Land becomes a symbol of man's liberation from his own built slavery. The myths of Jacob's ladder and exit from the Egypt discovered in the subtext of novels spread new meanings of text perception.

**Keywords:** Grigory Kanovich, Religious Mind, Litvak, *Holy Bible*.

ŽYDRONĖ KOLEVINSKIENĖ, DOC. DR.

*Lietuvos edukologijos universitetas, Lithuania*

*El. paštas: zydrone.kolevinskiene@leu.lt*

► **BIBLINIAI ĮVAIZDŽIAI LIETUVIŲ EGZILIO  
LITERATŪROJE: NELĖS MAZALAITĖS ROMANAS  
PJŪTIES METAS**

Antrasis pasaulinis karas, sovietinė okupacija, tragiški pokario metai – dažnos temos, apmąstomos ne tik lietuvių, bet ir latvių, estų, lenkų išeivijos kūrėjų. Dramatiška karo ir pokario refleksija egzilio literatūroje ryškiausiai skleidžiasi bibliniais motyvais, įvaizdžiais, dažniais apokaliptiniais vaizdiniais. Daugelio lietuvių egzodo autorių (Bernardo Brazdžionio, Jono Aisčio, Liūnės Sutemos, Henriko Nagio, Alfonso Nykos-Niliūno, Antano Škėmos, Algimanto Mackaus ir kt.) kūryboje bibliniai ženklai padeda išreikšti katastrofos nuojautas, susijusias su „raudonuoju maru“, su gimtojo krašto praradimu. Pranešime išsamiau pristatomas lietuvių išeivijos rašytojos Nelės Mazalaitės (1907–1993) romanas „Pjūties metas“ (1956), išleistas Jungtinėse Amerikos Valstijose, kuris gretinamas su Birutės Pūkelevičiūtės (1923–2007) poetinės prozos knyga „Atradimo ruduo“ (1990 – Čikaga; 2010 – Vilnius).

Pranešime aptariamos autorės kūrinys išsiskiria savitu moteriškosios patirties įprasminimu, jos aktualizavimu ypatingų pervartų metu, keičiantis politinėms, visuomeninėms, kultūrinėms sanklodoms. Perteikiant karo ir jo padarinių ekspresiją, N. Mazalaitės romane ryškiai iškyla Apokalipsės, pasaulio pabaigos vaizdai, išreikšti bibliniais motyvais. Apokalipsės angelų pasirodymas N. Mazalaitės romane susijęs pirmiausia su išdavyste ir kalte.

Išeivijos kritikoje beveik nepastebėtas, neaktualizuotas N. Mazalaitės romanas „Pjūties metas“ naujai gali būti skaitomas šiandien, Holokaustui skirtos lietuvių literatūros kontekste, ypač greta Sigitto Parulskio romano „Tamsa ir partneriai“ (2013). Kaip ir S. Parulskio romane, pagrindinė N. Mazalaitės romano veikėja – Judita. Du skirtingi pasakojimai iš skirtingo laiko, dvi skirtingos istorijos, tačiau abi jas sujungia tas pats *Šventasis Raštas* kaip intertekstas. N. Mazalaitės romano Judita, skirtingai nei Judita Šv. Rašte, nepareikalauja vyro galvos – ji pasitraukia, „nusikirsdina“ pati. Rašytojos gimtuosiuose Darbėnuose buvau gausi žydų bendruomenė, jos vaikystės draugės buvo žydaitės, todėl žydų kultūra, maldos, žydiškasis pasaulis jai buvo gerai pažįstamas. Pasaulis, kuris buvo sunaikintas, dingęs pasaulis. Tokiu būdu individuali trauminė patirtis perauga į kolektyvinę traumą atmintį.

**Reikšminiai žodžiai:** lietuvių egzilio literatūra, Nelė Mazalaitė, bibliniai įvaizdžiai, trauminė patirtis.

ŽYDRONĖ KOLEVINSKIENĖ, ASSOC. PROF. DR.

*Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania*

*Email address: zydronė.kolevinskiene@leu.lt*

► **BIBLICAL IMAGES IN LITHUANIAN EXILE  
LITERATURE: NELĖ MAZALAITĖ'S NOVEL *HARVEST  
TIME***

The presentation deals with WWII and its aftermath reflections in Lithuanian exile literature. The paper analyzes Nelė Mazalaitė's (1907–1993) novel *Pjūtis metas* (*Harvest Time*, 1956). WWII, the Soviet occupation, and the tragic post-war years are the themes contemplated not only by Lithuanian, but also Latvian, Estonian, and Polish authors. The works discussed in this presentation stand out for their distinctive female experience and its artistic expression during the particularly difficult circumstances and political, social, and cultural upheaval. By conveying the war and its aftermath, Mazalaitė's novel vividly depict the images of Apocalypse and the end of the world, expressed through biblical motives. The appearance of Angels of Apocalypse in the works by both authors is associated first of all with the betrayal and guilt. The presentation notes that the individual traumatic experience becomes a collective *traumatic* memory.

**Keywords:** Lithuanian exile literature, Nelė Mazalaitė, Biblical images, traumatic experience.

REGINA KOŽENIAUSKIENĖ, HABIL. DR. PROF.

*Vilniaus universitetas, Lietuva*

*El. paštas: Regina.kozeniauskienes@flf.vu.lt*

► **VINIANTIS RETORINIŲ BIBLIJOS, HOMILETIKOS,  
ANTIKA IR KITŲ INTERTEKSTŲ TIKSLAS JONO  
ČEČIOTO KŪRYBOJE**

Pranešimui pasirinktas Jono Čečio (1796–1847) eilėraščių rinkinys *Piešni Wiešniaka (Kaimiečio dainos)* yra švietėjiško pobūdžio, gana įvairios visuomeninės, istorinės tematikos, kartais proginio ar tautosakinio skambesio, tačiau, kad ir kokia plati jo tematika, jų tikslas bendras: ugdyti tautiečių krikščioniškas dorybes, o per jas siekti visuotinės krašto gerovės, diegti meilę mokslui, Dievui, tėvynei, atjautą vargstančiam žmogui. Tą tikslą, Adomo Mickevičiaus žodžiais, galima vadinti tikrojo Filomatų draugijos nario katekizmu, arba doriniais principais, kuriems Čečiotas ir gyvenime, ir kūryboje liko ištikimas iki mirties.

Pranešime aptariamieji *Biblijos* intertekstai iškelia kurią nors krikščionišką dorinę vertybę, tampa viso eilėraščio leitmotyvu, kuris autoriaus interpretuojamas ir dažnai užbaigiamas etine maksima, pamokymu, autorine sentencija. Patys eilėraščių pavadinimai jau rodo, kokios krikščioniškos dorybės labiausiai autoriaus vertinamos. Štai eilėraštyje „Skromność rozumienia o sobie“ (*Kukli nuomonė apie save*) leitmotyvu pasirinkta evangelijos citata: *Kas nuodėmės neturi, akmenį lai meta*, o pamokanti autoriaus išvada tokia: *Duok, Dieve, mums gerumą, bet tiktai teisingą! / Savo klaidoms akylą, o kitų [klaidoms] – širdingą*. Eilėraščio „Ludzkość“ (*Žmogiškumas*) leitmotyvu eina apaštalo Petro žodžiai: *Ir aš žmogus juk. Kelkis!, o iš to išskylanti paties Čečio eksklamacija: Žmogau, matyki žmogų žmoguje ir brolių!* išlieka atminty kaip taurus aforizmas.

Čečiotas pasitelkia ne tik *Biblijos*, homiletikos meistrų (pavyzdžiui, Petro Skargos pamokslų ištraukas), bet ir Antikos oratorių Ciceroną, garsiųjų Lietuvos ir Lenkijos vyrų etmonų Leono Sapiegos, Jono Tarnovskio, moterų – Jadvygos, Onos Jogailaitės, Onos Rakušankos, netgi JAV politinio veikėjo Benjamino Franklino legendinius pasakymus. Čečiotas neaukština šių veikėjų turimų turtų, pareigų, titulų, karališkų karūnų, karinių žygių, jis parodo juos kaip neįtikėtinai krikščioniško kuklumo, gailestingumo ir kitų dorybių pavyzdžius.

**Reikšminiai žodžiai:** Čečiotas, filomatai, doriniai principai, retoriniai intertekstai, citatos.

REGINA KOŽENIAUSKIENĖ, PROF. HABIL. DR.

Vilnius University, Lithuania

Email address: Regina.kozeniauskiene@flf.vu.lt

► UNIFYING GOAL OF BIBLICAL RHETORIC,  
HOMILETICS, ANTIQUE AND OTHER INTERTEXTS  
IN JAN CZECZOT'S WORKS

The presentation focuses on Jan Czeczot's (Jono Čėcioto) (1796 – 1847) collection of poems *Pieśni Wieśniaka* (Folk Songs) which reveal their educative stand on different social and historical issues, the collection consists of some occasional verse and folklore features, but, in general, irregardless of the scope of themes the poems are united by the one goal to develop christian virtues in fellow countrymen and through these virtues to seek the common good for the country, to extend the love of learning, of God, and of homeland as well as the compassion for an individual in one's daily struggles. This goal to quote Adam Mickiewicz could be truly recognised as the Cathecism of the Philomats or the ethic principles which Czeczot held true in life and in his poetic works until his death.

The presentation deals with the intertexts of the Bible that focus on one of the Christian virtues and become leitmotif for the whole poem and lend themselves for the author's interpretation to appear as ethical maxims, instructions, author's motto. The very titles of the poems indicate which Christian virtues are prioritised by the author. The poem *Skromność rozumienia o sobie* (A modest view of oneself) highlights as its leitmotif an evangelical quote: *He who does not have sin, throws a stone*, and the author didactically concludes: *Give us mercy, God, but the right one! / Watchful for our own mistakes, but for others' [mistakes] gracious*. The poem „Ludzkość“ (Humaneness) quotes the words of the apostle Peter: *Stand up, he said, I am only a man myself*, and leads Czeczot himself to exclaim: *Man, see the man and brother in another man!*; the phrase cuts in the memory as a decorous aphorism.

Czeczot resorts not only to the Bible, masters of homiletics (for example, excerpts of Piotr Skarga's sermons) but also to the oratory masters of Antique, Cicero, speeches of famous Lithuanian and Polish men Hetmons Leon Sapieha, Jan Tarnovsky, and women Jadwiga, Anna Jagiellonka, Anna Rakuszanka even quotes from the legendary sayings of USA politician Benjamin Franklin. Czeczot restrains from praising wealth, positions, titles, royal crowns or military campaigns of these people, instead he praises unbelievable examples of their Christian modesty, mercy and other virtues.

**Keywords:** Czeczot, philomats, ethic principles, rhetoric intertext, quotations.

## GINTARĖ KRIAUČIŪNAITĖ-LAZAUSKIENĖ

*Mykolo Romerio universitetas*

*El. paštas: g.kriauciunaite@mruni.eu*

### ► PREKĖS ŽENKLO (BRAND'O) POVEIKIS INDIVIDUALIAM RELIGINGUMUI

Dabartinis amžius paženklintas besikeičiančių technologijų, judėjimo, nuolatinio kitimo, kai stabilumas demonstruoja nemokėjamą prisitaikyti, tobulėti, „lėkti“ kartu su minia. Jau kuris laikas – tai laikotarpis, kai individai yra nuolatos gundomi – nuo prekių ženklų (*brand'u*) ir paslaugų, kurias galime įsigyti, santykių, kuriuos galime patirti – iki vietų, kuriose privaloma gyventi. Šiuolaikinė visuomenė vis dažniau įgauna vartotojiškos kultūros pavadinimą, kurios svarbiausios vertybės tampa individualizmas, pasirinkimas, rinkos santykiai.

Tokiame kontekste sunku suprasti religijos prasmę ir reikšmę, nors ji išgyveno marus, mokslo revoliucijas (scientizmą), „proto tironiją“ bei modernizmą. Esminga ir tai, kad religija visada užima reikšmingą dalį, bet kokioje visuomenėje, kisdama (kartais prisitaikydama) kartu su pokyčiais, vykstančiais bendruomenėje.

Kasdieninis santykis su daiktais (vardiniais pavadinimais, prabangos prekėmis) dar labiau sustiprėjo nei kada anksčiau, ryšį su „kitu“ (socialiniai judėjimai, meniniai / intelektualiniai polinkiai, politinio idealizmo iniciatyvos ir galiausiai atviras ryšys su žmonėmis) pakeičia ryšys su preke (*brand'u*). Individualumas ir abejingumas užkariauja dabartinį amžių, išsiplėtojęs vertybių pliuralizmas, pasaulėžiūrų transformacija ir socialinis indeferentiškumas sukuria ir kitokį religijos suvokimą. Šis visuomenės raidos pokytis, kai individas jaučiasi tuščias, tarsi negyvenantis, kai nesijaučia laimingas, ieškodamas prekybos centruose – supratimo, atokvėpio, išganymo taip, kaip mūsų protėviai ieškojo bažnyčiose, taip dabar, įkvėpti reklamoje skelbiamo išganymo pažado, jie to ieško prekybos centruose... Tokia ieškojimų būseną sukuria palankią erdvę marketingo specialistams, vadybininkams ar tiesiog pardavėjams pasinaudoti dvasingumo paieškomis kaip spraga, kur visuomenei visada reikalinga religija ir priklausymas bendruomenei, panaudojant tos institucinės religijos ideologines dalis siekiant parduoti ir „pritraukti“ pirkti savo produktą kaip religinę ikoną, fetišą, tandemą, tokiu būdu atveriant erdvę įsivyrauti individualiam religingumui.

**Reikšminiai žodžiai:** religija, simbolizmas, vartotojiškumas, prekės ženklas, vertybės, rinkos santykiai.



## GINTARĖ KRIAUČIŪNAITĖ-LAZAUSKIENĖ

*Mykolas Romeris University*

*Email address: g.kriauciunaite@mruni.eu*

### ► THE BRAND EFFECT TO INDIVIDUAL RELIGIOSITY

The current age is marked by changing technologies, constant transformation and movement where stability demonstrates the lack of adjustment, incapability to route together with the crowd.

Is been a while when individuals are continuously tempted by the *brands* (goods), services, experience, travels or the places where we should live. Modern society is more often named as a consumer society, whose core values based on individualism, free choices and value of markets relations. In this kind of context it becomes difficult to understand the meaning of religion, although it has survived plagues, scientific revolutions (scientism), “tyranny of the mind” as well as modernism. It is fundamental that religion itself always has a meaningful place in any kind of society despite the changes and adjustment to certain times together with the changes in civilization.

The everyday relationship with goods (*brands*, luxury possessions) has intensified even more than ever before, the connection with the “other” (as an example – social movements, artistic / intellectual preferences, initiatives, political idealism as well as an well-built relationship with people) have changed the relationship with the brand. Individualism and indifference have conquered the present age, with the development of pluralism of values, the transformation of worldviews and social indifference, which also creates a different perception of religion. This change in the development of the society became obvious then an individual started to feel empty as if one does not live ones live, seeking for constant happiness, emotional comfort, support, or even spirituality in supermarkets as our ancestors used to sought in Church inspired by the promise of salvation proclaimed in advertising...

This status of the quest creates a favorable atmosphere for marketing professionals, managers or just sellers to use the search for spirituality as a loophole where religion is always a need for society along with the use the ideological parts of institutional religion in order to sell and attract the purchase as it is a product of the religious icon, fetish, tandem no need to add this particular marketing situation opens the space to characterize individual religiosity.

**Key words:** religion, symbolism, consumerism, *brands*, values, society.

**PEDRAM LALBAKSH, ASSOC. PROF. DR.**

*Razi University, Iran*

*Email address: pedram\_lalbaksh@yahoo.com*

► **ARCHRELIGION AND THE AMBIVALENCE OF THE  
AGENT IN 21<sup>TH</sup> CENTURY FICTION: THE CASE OF  
PHILLIP ROTH' NEMESIS**

The present paper tries to shed light on the determining ambivalence of 21<sup>th</sup> century man that is often stuck in a limbo where doubt in religion and religious practice becomes an omnipresent part of the everyday life. Taking a deconstructive approach to Phillip Roth's novel, *Nemesis*, I argue that the protagonist of the novel, Eugene Cantor (Bucky) deconstructs the long-held faith in any logo – God or gods – that could be considered a determining identity maker for any human being (agent). As such the author of this paper argues that the protagonist of the novel invalidates the authority of any archreligion in shaping man's identity and, instead, introduces identity as the product of a set of physical, social, political and cultural circumstances that are simultaneously at work in constructing human being's identity. Therefore, any human being could be considered an agent whose ambivalence to religion (or archreligion) and the degrees of attraction or repulsion shapes his/her identity and determines a destiny toward which one might set all attempts and endeavors in life. The findings of this paper demonstrate that to Phillip Roth religion as the sole determining factor in identity formation might end in a catastrophe in which not only the agent is affected but other agents will also be affected because human beings are social beings to be considered as 'machinic bodies' and not isolated and fragmented mechanical bodies.

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ-BECHER, DR.

*Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Lithuania*

*El. paštas: jurate128@yahoo.de*

## ► SAKRALUMAS BALTIŠKOSIOS TAPATYBĖS KONCEPTE

Sakralumo idėja yra universali tiek muzikoje, tiek vizualioje erdvėje kaip **šviesos tamsoje** idėja, ji itin glaudžiai susijusi su baltiškiosios tapatybės formavimusi. Pagrindinis veiksnys čia yra kova su tamsa, pasipriešinimas pašamonių gelmėse ir taip gimstantis iš praeities archetipo impulsas, inicijuojantis proveržį į šviesą ir kitą erdvę arba į laisvę, transcendenciją ir gyvybės cirkuliaciją, klestėjimą. Muzikos formos atveju tai vadinama procesualiąja dramaturgija. Čia veikia procesualumas – žingsnio, procesijos, piligrimų šventėjimų kelio provaizdis, išsiskleidęs ir į daugelį šiuolaikinės Baltijos kompozitorių vargonų muzikos kūrinių: Broniaus Kutavičiaus *Ad patres*, Arvo Pārto *Trivium*, Imantso Zemzari *Lauks. Mandala*, Teisučio Makačino *Malda už Lietuvą*, Giedriaus Kuprevičiaus *Borobudur*, Aivarso Kalejso *Via dolorosa*, Jono Tamulionio *Malda*, Gracijaus Sakalausko *Campi lugentes* ir kt. Šis archetipinis piligrimų šventėjimų kelio įvaizdis yra tarsi Baltijos tapatybės dramaturgijos kodas muzikoje, suteikiantis jai išsivadavimo iš tamsos, erdvės galios impulsų dimensiją.

**Reikšminiai žodžiai:** baltiškumas, tapatybė, gelmė, šviesa, dramaturgija, procesija, piligrimų procesija.

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ BECHER, DR.

*Lithuanian Culture Research Institute, Lithuania*

*Email address: Jurate128@yahoo.de*

► **THE SACRALITY IN THE CONCEPT OF BALTIC  
IDENTITY**

The Idea of sacrality is universal in music and visual art as the light in the dark and it is deeply connected with Baltic identity image. The basic motif is “fighting” the dark, resistance and archetype of the great past. Its impulse is inspiring, rising to the other space, Enlightening, freedom and cycles of life. In music form we have there so called *processual dramaturgy*. It is becoming processuality from *the step by step* thickening procession, the road of pilgrimage to holy places, as the road to sacrality. This image is powerful and inspiring “route” in many music works, particular organ works of Baltic composers (B. Kutavičius, G. Kuprevičius, I. Zemzaris, A. Kalejs, A. Pärt). The seek of sacrality in this image transforms a feeling of space in music of Baltic identity.

**Keywords:** Baltic, identity, light, dramaturgy, procession, pilgrimage.

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ, ДОЦ., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК

*Институт литературы Болгарской академии наук, Болгария*

*Эл. почта: yljuckanov@gmail.com*

► ТРИ ОБРАЗА АЙЯ СОФИИ: ПОДОБИЕ И  
ПРИСУТСТВИЕ, АФИНЫ И ИЕРУСАЛИМ

В докладе анализируются три русских экфрасиса Святой Софии Константинопольской первой четверти XX века: Дмитрия Мережковского («Св. София», первая публикация 1906 г.), Осипа Мандельштама («Айя София», 1913), Сергея Булгакова («В Айя-Софии. Из записной книжки», 1923). Каждое из описаний храма будет рассмотрено как член экфрасисного диптиха того же автора: диптиха, (ре)конструируемого на основе либо эксплицитного указания автора, либо рядоположения в типографическом пространстве прижизненной публикации. Так, София Мережковского будет сопоставлена с его же акрополем Афин; мандельштамовская – с его же *Notre Dame*; булгаковская – с его же Сикстинской Мадонной Рафаэля.

Целями анализа будут: 1) проследить соотношение «подобия» и «присутствия» (в смысле Ханса Бельтинга); 2) высветить культурно-исторические «родословные» названных авторов на материале названных текстов (следуя тем адаптациям интермедиального анализа Леонида Таруашвили и культурологической дилеммы Тертуллиана – Льва Шестова – Сергея Аверинцева, которые мы предложили в предыдущей своей работе «Русская литература на грани экфрасиса: синестетичность эпифании как показатель культурной родословной» (*Wiener Slavistischer Almanach* 71 (2013), 69-132); 3) очертить гипотетическую историческую динамику: а) восприятия храма Айи Софии, б) переосмысления русской идеи второго и третьего Римов, в) воплощения корреляций тектонизма – атектонизма и пластицизма – апластицизма в экфрасис.

**Ключевые слова:** образ Айя Софии, Д. Мережковский, О. Мандельштам, С. Булгаков.

**JORDAN LJUCKANOV, ASSOC. PROF. DR.**

*Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences, Bulgaria*

*Email address: yljuckanov@gmail.com*

► **THREE IMAGES OF HAGIA SOPHIA: LIKENESS AND PRESENCE, ATHENS AND JERUSALEM**

In the paper proposed, three Russian ekphrases of Hagia Sophia in Constantinople from the 1<sup>st</sup> quarter of the 20<sup>th</sup> century shall be analysed: Dmitri Merezhkovsky's *St. Sophia* (first publication 1906), Osip Mandelshtam's *Aya Sofya* (1913) and Sergei Bulgakov's *In Aya-Sophia: From [My] Notebook* (1923). Each of the mentioned descriptions shall be viewed as a unit contributing to a diptych by the same author: diptychs shall be (re)constructed basing either on explicit authorial indications or on units' proximity within the typographic space of publications dating from the authors' life-time. Hence, Merezhkovsky's Sophia shall be juxtaposed with his Acropolis of Athens; Mandelshtam's – with his Notre Dame; Bulgakov's – with his Sistine Madonna of Rafael.

The analysis has the following aims: 1) to trace (changes) in the correlation between “likeness” and “presence” (in the sense of Hans Belting); 2) elucidate the cultural-historical lineages behind the ekphrases (following those adaptations of the intermedial approach of Leonid Taruashvili and of the culturological dilemma of Tertullian – Lev Shestov – Sergei Averintsev which were implemented in a work by Lyutskanov, see the bibliography), 3) delineate a hypothetical historical change in a) perception of Hagia Sophia, b) conceptualizing the symbolical relation between the Second and the Third Rome, c) putting into words of the correlations between “tectonism” and “atectonism”, and “plasticism” and “aplasticism”.

**Keywords:** image of Aya Sofya, Dmitri Merezhkovsky, Osip Mandelshtam, Sergei Bulgakov.

**GAGA LOMIDZE, ASSOC. PROF. PhD**

*Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, Georgia*

*Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia*

*Email address: gagalomidze@gmail.com*

► **SOVIET AND POST-SOVIET GEORGIAN CULTURE:  
RELIGION AS FAITH VS. RELIGION AS INSTRUMENT  
OF IDEOLOGY**

In early 1920s the Georgian patriarch gave Germane Gogitidze, a Georgian film producer, over to anathema. The reason was the film *The Surami Fortress*, where cinema frame depicting people, who perform the sacrifice ceremony under the will of church, was subtitled with the following text: 'Darkness, Ignorance, Prejudice'. Later, during Stalinist period, authority destroyed church. But there was a brief thaw in their relations: during World War II Stalin used the Russian Orthodox Church as a mean of propaganda. In this period *Davit Guramishvili* was shot, where the idea of Georgia and Russia sharing the common faith was introduced for the first time. Later, church turned into the official public enemy again. In the 1960-1970s this image of enemy slowly weakened, revealing itself in satirical figures of priests in films like: *Londre* (1966), or *The Wishing Tree* (1976). In the 1980-1990s, after the lustration of Soviet regime, people in search of new authority chose criminal authorities as well as church. This period is marked with the ultimately primitive films based on the mutual understanding between church and criminal authorities (*Double face*, 1997). From the early 2000s, however, the image of church suddenly started to loose its influence among younger generation of intellectuals. In his novel *Third Floor*, Lasha Bughadze ironically relates about the unofficial deal between church and former criminal authorities, turned into government officials.

**Keywords:** Georgian film, Georgian culture, Christianity, Contemporary Georgian novel, ideology.

VYTAUTAS MARTINKUS, PROF. DR.

*Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys*

*El. paštas: vytmart@gmail.com*

## ► BALTŲ IR KRIKŠČIONIŠKŲJŲ SIMBOLIŲ ESTETINĖ TRANSFORMACIJA PETRO DIRGĖLOS *KARALYSTĖJE*

Pranešime keliamas estetologijos išvalgų priklausomybės nuo tikėjimo vertybių klausimas. Šiandienė Lietuva – iš esmės tai krikščioniškųjų vertybių šalis, tačiau jos istorija mena įvairias, tarp jų – ir baltiškąją kultūrą. Dabartinė Lietuvos kultūra yra įvairių kultūrų sampyna. Ji svarbi estetologinėms išvalgoms literatūroje. Paradoksali – amžinos religinės vertybės yra istorinės, o jų dabartis visada pranoksta save. Gilioji tikėjimo vertybių struktūra pasiekiami įvairiais būdais, vienas jų – estetologinis. Ankstesnieji tikėjimai išlieka iki mūsų dienų kaip skirtingos estetiškos kalbos ženklai – simboliai, metaforos. Istorinis literatūros kūrinys – daugiamatis ir daugiaplanis tikėjimo simbolių pajautos (estezės) objektas. Istorijos faktai, jų interpretacijos, konkrečių valstybių politika individualiai yra pajaučiami kaip kalbiniai literatūriniai simboliai, metaforos. Skaitydami Petro Dirgėlos *Karalystę* randame labai daug krikščioniškojo pasaulėvaizdžio ir tikėjimo simbolių ženklų. Atrodo, jie kartu su evangeliniais naratyvais (atpirkimu, atgimimu, prisikėlimu, žemės ir dangaus kelionėmis ir t. t.) ir daro didžiausią poveikį romano skaitytojo estetinėms išvalgoms. Kryžius, balandis, žuvis, Apvaizda – pagrindiniai krikščionybės simboliai, jie suteikia romano įvykiams, fabulai ir personažams svarbios religinės patirties. Estetologinėse išvalgose šių simbolių pajauta turi antrą dimensiją – baltų tikėjimo ir visos baltų kultūros simboliką. Gyvybės medis, Saulė, Žemė, ugnis, vanduo, jūra, žvaigždės, akmuo, giria ir daugelis kitų baltiškųjų tikėjimo ženklų yra reikšmingi romano simboliai metaforos. Ant jų laikosi krikščioniškieji ženklai, iš abiejų tikėjimų transformuotų ženklų suformuotas romano didysis įvaizdis – Lietuvos karalystė. Ji – karaliaus Mindaugo pradėta ir niekada nesibaigianti, amžina mūsų kelionė ir kūryba.

**Reikšminiai žodžiai:** tikėjimo vertybės, baltų tikėjimas, krikščionybė, estetologija, istorinis romanas, Lietuvos karalystė.



VYTAUTAS MARTINKUS, PROF. DR.

*Full Member of the Lithuanian Academy of Science, Lithuania*

*Email address: vytmart@gmail.com*

► **THE AESTHETIC TRANSFORMATION OF BALTIC AND CHRISTIAN SYMBOLS IN PETRAS DIRGĖLA'S KINGDOM**

The presentation addresses the question of aesthetic insights dependence on the faith values. Today, Lithuania is essentially a country of Christian values, but it draws its history from diverse cultures, the Baltic culture among others. Lithuanian culture today results from an interaction of multiple cultures. This is of major consequence for aesthetic insights in literature. Paradoxically, eternal religious values stem from history, but in their present state they always surpass this fact. The deep structure of the values and of beliefs could be achieved in various ways, and one of them is aesthetic. Beliefs of the past remain until today as signs from other aesthetic languages – symbols and metaphors. A work of historical literature is a multidimensional and multifaceted object of sensual aesthetising of faith symbols. Historical facts, their interpretations, the policies of separate states are perceived individually as literary symbols, metaphors of a language. While reading Petras Dirgėla's *Kingdom* we find a lot of symbolic signs of the Christian worldview and faith. It seems that they, along with evangelical conversion narratives (repentance, rebirth, resurrection, earth and heavenly journeys, etc.), produce the greatest influence on the aesthetic insights of the reader of the novel. The cross, the pigeon, the fish, the Providence are the main symbols of Christianity, and they impart upon the sequence of events, plot and characters of the novel religious meaning. In the aesthetic cut the internalisation of these symbols shows the second dimension – that of the Baltic faith and of all broad Baltic culture. The tree of life, the Sun, the Earth, fire, water, sea, stars, stone, forest and many other signs of Baltic faith are significant symbols and metaphors in the novel. Christian signs rest on these earlier images and the symbols transformed by both major faiths combine into the major icon of the novel – the Kingdom of Lithuania. Mindaugas has constructed it as a quest and we take it to never end in time nor in space, to ever create.

**Keywords:** religious values, ancient Baltic faith, Christianity, aesthetics, historical novel, the kingdom of Lithuania.

**MARIA MAÇARSKAIA**

*Université Catholique de Louvain, Belgium*

*Email address: macha.m@skynet.be; maria.macarskaia@uclouvain.be*

► **RELIGIOUS INSPIRATION IN ANNA AKHMATOVA'S  
POETRY**

The culture of the Silver Age in Russia is represented by a pleiad of novelists and poets, among whom Anna Akmatova is a central figure. At that time, the Orthodox religion had an important impact in Russian poetry. The poet according to Anna Akmatova is a prophet. *God, divine, prayer, Angel, Christ, sin, paradise*, and so forth, are as many terms of the religious lexicon that colour her entire work from the beginning to the end. An iconic poetry, which reflects so well the Slavic soul, on the borderline of nature, legend, and mystic reference.

**Keywords:** literature, culture, poetry, God, religion, paradise, mystic.

**RITA MASCIALINO**

*President of the cultural association “Accademia Italiana per l’Analisi del  
Significato del Linguaggio MeQRiMa”*

*Email address: rita.mascialino@gmail.com*

► **THE SPATIALITY OF CINEMA AND THE RELIGIOUS  
BELIEF: A SHORT COMPARISON**

This paper aims to highlight how the spatiality of cinema has a deep unconscious basis in religion as it consists in images without body which seem to have a normal life as concrete human beings have. Cinema and religion as they are here considered regard both the general spatiality of the moving pictures and the religious spiritual world of the other side rather than specific film contents or specific theological and religious topics, respectively. After an introduction upon an early beginning of the way of understanding the world by non-speaking great apes and speaking great apes as well as of the religious thinking as animism, a comparison between the nature of cinema and of religious belief takes place in order to point out the way cinema has a similarity with religion and how it contributes to unconsciously support a religious perspective upon human life also in those people who think to be sure not to believe in religion and in ghosts.

**Keywords:** animism, mental images, cinema, religion, ghosts, belief.

**ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ, ПРОФ., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК**  
*Грузинский технический университет, Грузия*  
*Эл. почта: tatamegre@gmail.com*

► **ИНТЕРПРЕТАЦИЯ СОБЫТИЙ РУССКОЙ ИСТОРИИ  
СКВОЗЬ ПРИЗМУ БИБЛЕЙСКИХ МИФОЛОГЕМ (ВЛ.  
ШАРОВ «РЕПЕТИЦИЯ»)**

Литература и религия в России издавна отличаются напряженными отношениями, так как русскому художественному сознанию был присущ религиозный поиск вне церкви (см. работы Н. А. Бердяева, Г. В. Флоровского, Г. П. Федотова, Ю. М. Лотмана и т.д.). На современном этапе развития русской литературы характерным элементом поэтики прозы становится эволюция «библейского» текста, его востребованность в раскрытии «вечных» вопросов бытия.

В докладе на материале романа Вл. Шарова «Репетиция» (2009) будет представлена попытка изучения интерпретации библейских мотивов с учетом мировоззренческих авторских доминант и социокультурного контекста. В основание исследования положены анализ структурно-семантических единиц романа в контексте библейской мифопоэтики (выявление мифологем, характеристика мотивов, аллюзий, выявление религиозной семантики образов), что позволит определить их функцию в тексте произведения. Сопоставительный анализ религиозно-мировоззренческих доминант писателя (введение в текст толкуемых определенным образом религиозных идей, тем) позволит выявить пути интерпретации определенных библейских мифологем в свете авторской мировоззренческой установки.

**Ключевые слова:** Вл. Шаров, библейские мотивы, религиозная семантика образов.

TATIANA MEGRELISHVILI, PROF. DR.  
*Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia*  
*Email address: tatamegre@gmail.com*

► **INTERPRETATION OF RUSSIAN HISTORY EVENTS  
THROUGH BIBLICAL MYTHOLOGEMS (IN THE  
NOVEL *REHEARSAL* BY VL. SHAROV)**

There have always been tense relations between religion and literature in Russia, because Russian artistic consciousness is characterized by religious search outside church (see works by N. A. Berdiaev, G. V. Florovski, G. P. Fedotov, Iu. M. Lotman and others). Development of modern Russian literature is characterized by such an element of poetics of prose as evolution of the Biblical text, the demand for it in revelation of “eternal” issues of existence.

Based on the novel *Rehearsal* (2009) paper represents an attempt of study of interpretation of Biblical motifs considering author’s philosophical dominants and socio-cultural context. Analysis of structural-semantic units, characteristics of motifs and allusions, identifying of religious image semantics are placed at the basis of the research which gives us an opportunity to identify their function in the text of the novel. Comparative analysis of religious-ideological dominants of the writer (exploiting in the text particular interpretation of religious ideas and themes) gives us a possibility to identify ways of interpretation of certain Biblical myths from the author’s ideological standpoint.

**Keywords:** Vl. Sharov, biblical motives, religious semantics of images.

LIUDMILA MOCKIENĖ, DOC. DR. ,  
VLADIMIRAS GRAŽULIS, PROF. DR.  
*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*  
*El. paštas: liudmila@mruni.eu; gra.vlad@mruni.eu*

## ► LIETUVOS ŽINGSNIAI DAUGIAKULTŪRĖS VISUOMENĖS LINK

Istorijos, politologijos, kultūrologijos, vadybos ir kitų mokslo sričių specialistai, tiriantys valstybių ir pasaulio regionų istorijos vystymo raidą, pripažįstą, kad įvairių šalių pasiekimus ar praradimus dažnu atveju lemia vyraujančios vertybinės nuostatos, propaguojami religiniai įsitikinimai, papročiai ir kitokievienos tautos kultūrą apibūdinantys fundamentalūs ypatumai. Daugiakultūriškumo koncepcija yra socialinės prigimties ir parodo individo ar tam tikros žmonių grupės gyvenamosios aplinkos daugiakultūrę įvairovę, pasireiškiančią per bendruomenės rasių, kalbinių, paprotinių, konfesinių ir kitokį įvairių tautinių bendruomenių kultūrų derinį. Tyrimo tikslas – aptarti Lietuvos žingsnius link daugiakultūrės visuomenės. Tyrimo uždaviniai yra išnagrinėti ir apibendrinti istorijos, vadybos teisės ir kitos mokslinės literatūros šaltinius pagal pasirinktą temą; aptarti daugiakultūriškumo apraiškas Lietuvoje nuo ankstyvojo istorinio periodo iki naujausių laikų; įvertinti daugiakultūriškumo idėjų skvarbą į Lietuvos visuomenę. Tyrimo metodai: istoriškumo principų taikymas, statistinių duomenų analizė, atvejo lyginamoji analizė; situacijos kritinis vertinimas. Tyrimo rezultatai parodė, kad Lietuva dėl įvairių istorinių priežasčių iki šiol vertinama kaip homogeninė Europos šalis, išsiskirianti nedideliu migracijos mastu. Taigi daugiakultūriškumo skvarba į visuomenę kol kas yra labai nedidelė (sukurta teisinė bazė, reglamentuojanti užsieniečių atvykimą į šalį, jų teisę integruotis į Lietuvos visuomenę, pilietybės įgijimo tvarką). Tačiau, palyginti su kitomis šalimis, Lietuva dar nėra sukūrusi mechanizmo, kaip spręsti visuomenės tolerancijos problemas ir skatinti institucijų bendradarbiavimą, o visa tai ir trukdo daugiakultūriškumo plėtrai.

**Reikšminiai žodžiai:** migracija, daugiakultūriškumas, daugiakultūrė kompetencija.

LIUDMILA MOCKIENĖ, ASSOC. PROF. DR.,  
VLADIMIRAS GRAŽULIS, PROF. DR.

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: liudmila@mruni.eu, gra.vlad@mruni.eu*

## ► LITHUANIA TOWARDS A MULTICULTURAL SOCIETY

Specialists of history, political science, cultural science, management and other fields of science, who examine history of the evolution of countries and world regions, admit that achievements or losses of different countries are often determined by the prevailing values and attitudes, advocated religious beliefs, customs and fundamental features characteristic of culture of each nation. The concept of multiculturalism in its general form has a social nature and shows the multicultural diversity of the living environment of an individual or a certain group of people, which is reflected through a combination of racial, linguistic, customary, confessional and other features of various ethnic communities' cultures. The aim of the research is to analyse steps made by Lithuania towards multicultural society. The objectives of the research are to analyse and generalize sources of historical, management and other scientific literature and legal documents on the selected topic; to discuss the development of multiculturalism ideas in Lithuania from early historic period to modern times; and to evaluate the penetration of multiculturalism ideas into the Lithuanian society. The methods of the research are applying the principles of historicity, statistical data analysis, comparative case study, critical assessment of the situation. The research results revealed that Lithuania, for various historical reasons, up to now has been considered a homogenous European country with insignificant flows of migration of foreigners, thus penetration of multiculturalism into the society is characterized by initial steps (the legislative framework has been introduced to regulate the entry of foreigners into the country, their right to integrate into the Lithuanian society, the procedure of acquisition of citizenship). However, in comparison with other countries, Lithuania has not yet developed a mechanism for promoting public tolerance issues and cooperation between institutions, which hinders the development of multiculturalism.

**Keywords:** migration, multiculturalism, multicultural competence.

**НАТАЛЬЯ В. МИХАЛЕНКО, СТ. НАУЧ. СОТР. КАНД. ФИЛОЛ.  
НАУК**

*Институт мировой литературы им. А.М. Горького Российской  
академии наук, Россия*

*Эл. почта: tinril@list.ru*

► **ТЕУРГИЧЕСКИЕ И ПРОМЕТЕИСТИЧЕСКИЕ  
МОТИВЫ В «ПУТЕШЕСТВИИ МОЕГО БРАТА  
АЛЕКСЕЯ В СТРАНУ КРЕСТЬЯНСКОЙ УТОПИИ»  
А. В. ЧАЯНОВА**

Утопия известного экономиста А. В. Чаянова связана с теургическими, человекобожескими представлениями и теориями начала XX века. В крестьянской утопии нашли практическое применение идеи евгеники, там проводится искусственный отбор и «терапия неудавшихся жизней», государство не дает «затеряться ни одному таланту». Евангельская притча о талантах получает здесь гиперболическую трактовку – чтобы человек мог максимально реализовать свои способности и возможности, он лишается свободы выбора. Символика Вавилонской башни, вводимая в текст посредством описания картин, схожих с работами Питера Брейгеля Старшего, свидетельствует об опасности теорий, провозглашающих равенство человека божеству.

**Ключевые слова:** А. В. Чаянов, «Путешествие моего брата Алексея в страну крестьянской утопии», теургия, человекобожество.



**NATALIJA MIKHALENKO, DR., SENIOR RESEARCHER**

*A. M. Gorky Institute of World Literature, Russia*

*Email address: tinril@list.ru*

► **THEURGIC AND PROMETHEAN ASPECTS OF  
ALEXANDER CHAYANOV'S *MY BROTHER ALEKSEI'S*  
JOURNEY INTO THE LAND OF PEASANT UTOPIA**

The utopic novel of the famous economist Aleksander Chayanov, *My Brother Aleksei's Journey into the Land of Peasant Utopia* is based on the theurgic and humanistic ideas of the early 20th century. Eugenics is put to widespread use in the Peasant Utopia, artificial selection and the so-called “therapy of the failed lives” are conducted, and the state “prevents any waste of talent”. The Gospel parable of the talents receives a hyperbolic interpretation: to achieve the full development of the person's talents and abilities, the person is deprived of the free will. The symbol of the Tower of Babel, introduced into the text by references to pictures similar to those of Peter Brueghel the Elder, shows the inherent danger of the humanistic theories proclaiming the equality of man to a deity.

**Keywords:** Chayanov's *My Brother Alexei's Journey into the Land of Peasant Utopi*, theurgy, humanism.

**ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ, СТ. НАУЧ. СОТР., Д-Р ФИЛОЛ. НАУК**  
*Институт грузинской литературы им. Шота Руставели,*  
*Тбилисский государственный университет им. Иванэ Джавахишвили*  
*Эл. почта: irinamodeb@gmail.com*

## ► ХРИСТИАНСТВО И ОСНОВЫ ГРУЗИНСКОЙ МЕНТАЛЬНОСТИ

«Я из страны Руставели!» - под этим лозунгом весной 2017 г. в Грузии прошло празднование 850-летия поэмы Ш. Руставели, приуроченное ко Дню Независимости.

В докладе представлены результаты междисциплинарного исследования культурного генома – поэмы Руставели, его связи со Священным Писанием и функциональностью в качестве маркера культурного кода.

В первой части – *Специфика иерархий национальных ценностей* – обосновывается единство базовых концептов Христианство/Церковь, Грузия / Независимость и Язык-словесность / культурная идентичность как основа исторической и культурной ментальности грузинского народа.

Во второй части – *‘Руставели’, ‘царица Тамар’, ‘Золотой век’* – составляющие культурного кода – исследуются процессы мифологизации эпохи Царицы Тамар (XII в.), трансформации имен собственных в этнокультурные архетипы национального идеала и формирования ассоциативной цепочки: *Руставели* → *Тамар-мене (Царица Тамар)* → *Золотой век* → *Грузия / сильное независимое государство*.

В третьей части – *Руставели и Библия: чем является «Вепхисткаосани» для грузин?* – исследуется интертекстуальная связь текста поэмы со Священным Писанием, ее функция в качестве культурного генома (сетки нравственных ориентаций идеала национального характера) и проблемы русскоязычных переводов.

Исследование проводится впервые. Методологической базой служат труды Ж. Дюби, П. Рикера, Р. Барта, М. Фуко, Ю. Лотмана, Абашева, Дж. Александера и др.; используются исследования руствелологов (К. Кекелидзе, Ал. Барамидзе, С. Цаишвили, Н. Сулава и др.), а также собственные исследования автора.

**Ключевые слова:** Христианство, грузинская ментальность, национальные ценности, Руставели.

**IRINE MODEBADZE, SENIOR RESEARCHER, PhD**  
*Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, Georgia*  
*Ivane Javakhishvili Tbilisi State University*  
*Email address: irinamodeb@gmail.com*

## ► **CHRISTIANITY AND FOUNDATIONS OF GEORGIAN MENTALITY**

“I’m from the Land of Rustaveli!” – under this slogan in the spring of 2017, Georgia celebrated the 850th anniversary of Shota Rustaveli’s poem, coincided with the Independence Day.

The paper presents the results of an interdisciplinary study of the cultural genome – Rustaveli’s poem, its connection with the Holy Scriptures and functionality as a marker of national cultural code.

In the first part – *The Specific Features of the Hierarchies of National Values* – the unity of the basic concepts such as Christianity / Church, Georgia / Independence and Language-Literature / Cultural Identity are asserted to be the basis of the Georgian historical and cultural mentality.

In the second part – ‘*Rustaveli*’, ‘*Queen Tamar*’, ‘*Golden Age*’ – *components of the cultural code* – processes of mythologization of Queen Tamar’s epoch (12th century), transformation of specific names into ethno-cultural archetypes of the national ideal and formation of an associative chain: Rustaveli → Queen Tamar → The Golden Age → Georgia / independent state – are explored.

In the third part – *Rustaveli and the Bible: what does Vephisthaosani mean for Georgians?* – intertextual connection of the text of the poem with the Holy Scripture, its function as a cultural genome (the scale of moral orientations of the ideal of a national character) and the problems of Russian translations are explored.

The research is conducted for the first time. Works by G. Duby, P. Ricker, R. Bartes, M. Foucault, N. Antsiferov, Y. Lotman, Jeff. C. Alexander and others are used as a methodological basis; we also used materials in the Rustvelological Studies (K. Kekelidze, A. Baramidze, S. Tsaishvili, N. Sulava, etc.) as well as the author’s own research.

**Keywords:** Christianity, Georgian mentality, national values, Rustaveli.

**MARGARITA MOISEJEVA, DOKT.**

*Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Lietuva*

*El. paštas: moisejevamargarita@gmail.com*

## ► **ORTODOKSŲ GIEDOJIMO TRADICIJA LIETUVOS ORTODOKSŲ VYSKUPIJOS XIX A. DOKUMENTUOSE**

Dauguma dokumentų, susijusių su ortodoksų giedojimu Lietuvoje, šiuo metu saugomi Lietuvos valstybės istorijos archyve. Jame yra per 30 fondų, susijusių su ortodoksų vyskupija Lietuvoje. Saugomi svarbūs tyrimui dokumentai apie Žyrovičų ir Vilniaus dvasines mokyklas, vyskupijos katedros chorą (fondas Nr. 610). Apibendrinant rastą medžiagą, galima teigti, kad giedojimo tradicijos židiniai XIX a. buvo Žyrovičų ir Vilniaus dvasinės mokyklos, seminarija ir vyskupijos choras Vilniuje.

Kalbant apie nurodytas mokyklų programose giesmes, viskas vyksta pagal Rusų ortodoksų bažnyčios kanonus. 1874 m. giesmynų pasirinkimas visiškai atspindi naujausias tuometes bažnytinio giedojimo ir choro vadovavimo tendencijas Rusijoje. Nuo itališko daugiabalsio giedojimo stiliaus XIX a. 6–7 dešimtmetyje grįžtama prie senovinių giedojimo melodijų. Vienas iš pirmųjų tai daro P. Turčaninovas. Taigi Lietuvoje jau 1874 m. siunčiamos Turčaninovo senovinių melodijų harmonizacijos. Įdomu, kad ši senovinių giedojimo melodijų harmonizavimo tendencija susijusi su Maskvos, o ne Sankt Peterburgo giedojimo mokykla, kurioje buvo laikomasi konservatyvių pažiūrų. Sankt Peterburge ilgą laiką vyravo vakarietiškos giedojimo tradicijos. Iki šiol galima buvo manyti, kad Lietuvoje dominavo dažniausiai vakarietiškos Sankt Peterburgo giedojimo tradicijos. Bet Turčaninovo harmonizacijų paminėjimas dokumentuose rodo, kad Lietuvoje pastebima ir Maskvos giedojimo tradicijų.

Visa tai rodo gana aukštą išprusimo lygį ir greitą naujovių pritaikymą ortodoksų bažnytinio giedojimo srityje Lietuvoje XIX a. viduryje ir pabaigoje.

**Reikšminiai žodžiai:** Krikščionių ortodoksų giedojimas, ortodoksų giedojimo tradicija Lietuvoje, XIX a. dokumentai, ortodoksų religinės mokyklos, ortodoksų vyskupijos choras Lietuvoje.

**MARGARITA MOISEJEVA, DOCT.**

*Lithuanian Academy of Music and Theatre, Lithuania*

*Email address: moisejevamargarita@gmail.com*

► **THE ORTHODOX CHANTING TRADITION IN  
THE 19<sup>TH</sup> C. DOCUMENTS OF THE LITHUANIAN  
ORTHODOX BISHOPRIC**

The majority of the documents related to orthodox chanting in Lithuania at the moment are kept in the Lithuanian state history archive. In the archive there are over 30 funds related to the orthodox bishopric in Lithuania where documents, important for the research on Žirovicai and Vilnius religious schools as well as the bishopric cathedral choir are kept (fund No. 610). Summing up the discovered documents it is presumable that the centres of the chanting tradition in 19<sup>th</sup> c. were at Žirovicai and Vilnius religious schools, seminary and the Vilnius bishopric choir.

In regards to the gospels indicated in school programs, the canons of Russian Orthodox Church are followed. The choice of hymnals in 1874 completely reflect the newest ecclesiastical chanting and choir conducting tendencies in Russia. Instead of the Italian polyphonic chanting style of the 5<sup>th</sup> and 6<sup>th</sup> decades of the 19<sup>th</sup> c., ancient chanting melodies are reintroduced. One of the first ones to do so, was P. Turchianinov. Therefore, in Lithuania already in 1874 P. Turchianinov's harmonisations of ancient melodies were being sent. It is interesting that this tendency of ancient chanting melodies harmonization is related to Moscow's and not St Petersburg's chanting school that was rather conservative. For a long time in St Petersburg western chanting traditions were prevailing. Until now it was possible to assume that in Lithuania mostly western St Petersburg chanting traditions were dominant.

However, herewith the mentioning of P. Turchianinov's harmonisations in the documents shows that Moscow's chanting traditions in Lithuania were noticeable as well.

These points prove a rather high sophistication level and rapid application of novelties in the orthodox ecclesiastical chanting in Lithuania in mid-end of the 19th century.

**Keywords:** Christian orthodox chanting, orthodox chanting tradition in Lithuania, XIX ct. documents, orthodox religious schools, bishopric cathedral choir in Lithuania.

**WIESNA MOND-KOZLOWSKA, PhD**

*Polish Society of Anthropology of Dance, Poland*

*Email address: antropologia.tanca@gmail.com, www.wiesnamond.org.pl,*

*www.bodyart.org.pl*

► **THE SPIRITUALITY AND CULTURE INTERCROSSING  
THE HUMAN BODY THROUGH THE ART OF DANCE**

In my paper I am going to draw out a problem of arts' priority in the human culture propounding at the same time a research stand of some dance anthropologists and dance aestheticians who claim that dance was the first art a human being created, much earlier before writing and speaking emerged. This view is endorsed by another view that the rise of writing and speaking has been of evolutionary character and was obtained by humans relatively late. Hence dance being virtually and directly a bodily expression can be categorised as an non-verbal expression, separated from a skill of both writing and speaking. Firstly I present a main stream of antropologists advocating my stand and provide stark evidence for that. Secondly I will examine an example of the sacred dance which can be an epitome of spirituality/religion and culture interaction taking place in psycho-physical reality of the human body, in other words, in a Person. The stand is going to be substantiated with a wide range of phenomena from cave painting to Dervish dance. The conclusive thesis I am going to propose concerns relationship between religion and art, the human body and the sacredness.

**Keywords:** aesthetic experience and aesthetic of sacredness, the origins of dance, writing and speaking, the human body, the sacred dance.

**ALFONSAS MOTUZAS, PROF. HABIL. DR.**

*Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva*

*El. paštas: alfonsas.motuzas@vdu.lt*

## ► KATALIKŲ LIAUDIES PAMALDUMO PRAKTIKOS NŪDIENOS LIETUVOJE: TARP TRADICIJOS IR NAUJOVIŲ

Katalikų liaudies pamaldumo praktikos Lietuvoje – tai religinės apeigos, susiformavusios ne per šv. Mišias vietos žmonių kalba Bažnyčios kalendorinių metų ciklo iškilnių, švenčių, minėjimų, šventų vietų lankymo pagrindu. Remiantis nūdienos Lietuvos Katalikų bažnyčios tradicija, jas sudaro Švč. Mergelės Marijos valandos, Švč. Mergelės Marijos kalbamasis ir giedamasis bei Švč. Jėzaus vardo rožiniai, Žemaičių Kalvarijos kalnai, Kryžiaus kelias, Graudūs verksmai, Gedulinės valandos (psalmės) ir šermeninės giesmės. Prie jų priskiriamos ne bažnyčiose praktikuojamos gegužinės ir birželinės, vėlinių pamaldos bei namuose atliekamos šventiesiems ir palaimintiesiems skirtos užtarimo maldos ir giesmės. Atliktas tyrimas parodė, kad XXI a. katalikų liaudies pamaldumo praktikos Lietuvoje pakito. Nebėra praktikuojamos Švč. Mergelės Marijos valandos, Gedulinės valandos (psalmės) bei namuose atliekamos birželinės pamaldos ir šventiesiems bei palaimintiesiems skirtos užtarimo maldos ir giesmės. Atsirado naujos pamaldumo praktikos: Kryžių kalno, Mergelės Marijos apsireiškimo Keturnaujienos kaime (Šakių r.) ir Angelų kalvos Užugirio kaime. (Trakų r.) vietų gerbimas. Bet ar taip yra? Katalikų liaudies pamaldumo praktikos Bažnyčioje priklauso liturgijos pridedamųjų pamaldų apeigynui. Bažnyčios tradicijoje pridedamųjų pamaldų apeigas, arba liaudies pamaldumo praktikas, remiantis jų žmonėms teikiamomis malonėmis ir šimtamete praktika, apibūnėja, t. y. patvirtina, arba vietos vyskupas, arba vietos Vyskupų Konferencija, arba Šventas Sostas. Iš paminėtų naujų praktikų Lietuvoje tik Kryžių kalno gerbimas (po Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II apsilankymo jame 1993-09-07) yra patvirtintas vietos Vyskupų Konferencijos ir Šventojo Sosto. Kitos vietos nieko bendro neturi su katalikų tikėjimo išpažįstamu Dievo supratimu ir sekimu. Prie jų priklauso ir gausiai maldininkų lankoma Merkinės piramidė Česukų kaime (Varėnos r.). Taigi tradicijos nyksta, o naujų nėra.

**Reikšminiai žodžiai:** Lietuva, katalikai, pamaldumo praktikos, tradicija, naujovės.

**ALFONSAS MOTUZAS, PROF. HABIL. DR.**

*Vytautas Magnus University, Lithuania*

*Email address: alfonsas.motuzas@vdu.lt*

► **PRESENT-DAY PRACTICES OF THE DEVOTION  
OF THE CATHOLIC COMMUNITY IN LITHUANIA:  
BETWEEN TRADITION AND INNOVATION**

Practices of the Devotion of the Catholic Community – it is a religious rite, formed not during St. Mass, but after or behind their of the of local Church calendar year cycle of festivities, celebrations, commemorations, visits to holy places basis. In Lithuania, they are the Hours of St. Mary the Virgin, Mourning hours (psalms), rosary to the St. Virgin Mary and St. Jesus, the Way of Cross of 14 stations, the Calvary Cross Way in Samogitia, Mournful Whining, funeral songs. Also Devotional practice of Blessed Virgin Mary during the month of May, Devotional practice of Blessed Heart of Jesus during the month of June, the day for commemorating and songs of Saints and of those who live with God in heaven. Today survey showed that in the XXI century practices of the Devotion of the Catholic Community Catholic folk piety practices in Lithuania changed. No longer practicing the Hours of St. Mary the Virgin, Mourning hours (psalms), Devotional practice of Blessed Heart of Jesus during the month of June and songs of Saints and of those who live with God in heaven. In their place was born new practices of the Devotion: respected the Hill of Crosses near Šiauliai town, the Virgin Mary's apparition in the village of Keturnaujiena (Šakiai distr.) and The Hill of Angels in the village of Užugiris (Trakai distr.). However, is it so? Practices of the Devotion of the Catholic Community depends of the Catholic Liturgy supplementary services). These practices are approved or the local bishop, or the local Bishops' Conference, or the Holy Throne. After the Holy Father John Paul II's visit in the Hill of Crosses [1993 09 07]) the hill is approved by the local Bishops' Conference and the Holy Throne. The Church does not recognize other places. For them depends the Pyramid of Merkinė in the village of Česukai (Varėna distr.). The conclusion: the traditions are disappearing and no new ones.

**Keywords:** Lithuania, Catholics, practices of the devotions, tradition, innovations.



NINA PANINA, ASSOC. PROF. DR., NATALYA BARTOSH,  
ASSOC. PROF. DR.

*Novosibirsk State University, Russia*

*Email address: pa.nina@mail.ru, bartosh@academ.org*

► **THE RELIGIOUS DIMENSION IN MODERN BOOK  
ILLUSTRATION OF THE VIKTOR ASTAFYEV'S TEXT**

It is possible to identify several approaches and the corresponding principles of the text interpretation in the work of V. P. Astafyev's illustrators. This approach can be conditionally named as "the search for a person (character)". It is connected with the emphasis of the biblical sound of the text and the actualization of the appropriate iconographic schemes in the illustration. The painter from Irkutsk, Sergey Eloyan, who turned to the art of book illustration in 2003, is one of the brightest representatives of this approach as part of a broad-scale project of publishing the most significant works of Siberian writers by Gennadiy Sapronov. This approach becomes a mean of solving several important tasks at once for the painter. First, it is the task of visualization the liminal astafiyev chronotope. On the one hand, it is complicated by an extremely tense bipolar imagery, on the other hand by the presence, if not particularly a canon, a certain tradition of illustrating Astafyev's works. In this case the painter has to argue with the tradition, since it does not allow realizing the principal for Astafyev the inseparability of the beautiful and intolerable, the matter of life and the matter of death in the graphic lines. This tradition was formed in the Soviet period, when the works of Astafyev were subjected to severe censorship, and today it is perceived as a narrowing of the genre, imaginative, emotional range of a text with all its unquestioned advantages. In addition, before a modern painter, just as before the illustrator of Astafyev's publications of the 1970s and 1980s, the task is to reflect the social drama of the Astafyev hero, the drama of separation from the roots. But if in the censored text it appears primarily as a confrontation between "the city and the village", which a painter can convey with the instruments of the so-called "severe style" of Soviet fine arts, in the original version of the text, the metaphysical disjuncture of the hero with reality comes to the fore, and here the most "icon-painting" methods of constructing an illustration turn out to be effective.

**Keywords:** Viktor Astafyev, book illustration, orthodox iconography, severe style, soviet art.

LAIMA PEČKUVIENĖ

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: laima.peckuviene@gmail.com*

## ► BENDRINĖS KALBOS NORMOS IR JŲ ATITIKTYS MALDYNĖLIO *MAGNIFICAT* KALBOJE

Pranešime bendrinės lietuvių kalbos normos aspektu analizuojama penkių kasdieniam skaitymui skirtų maldynėlio *Magnificat* numerių kalba (išskyrus maldų ir giesmių tekstus). Bet kurios srities kalbos tvarkytojams yra privalomi visi taisyklingos kalbos reikalavimai: žodžiai turi būti vartojami jiems būdinga reikšme, išskyrus tuos atvejus, kai vartojimo srities poreikiams tenkinti reikia naujų reikšmių, o bendrinės kalbos žodžiai jų neturi, būtina laikytis lietuvių kalbai būdingų žodžių darybos būdų ir gramatinių formų, negalima nepaisyti sintaksės normų, privalomų rašybos ir skyrybos reikalavimų. Viena iš pranešime aptariamų problemų – maldynėlio tekstuose pasitaikantys bendrinei lietuvių kalbai nebūdinga reikšme vartojami žodžiai. Atkreipiamas dėmesys į tokio vartojimo daromą žalą: nepaisant lietuvių kalbos žodynuose nurodytų žodžių reikšmių ir nepagrįstai pridodant naujų, į kalbos užribį stumiami vartotini norminę reikšmę turintys žodžiai, skurdinama maldynėlio skaitytojų kalba (*gilus dvasininkas; tarnauti tikėjimo gilinimui; psalmės numeruojamos dvigubai*).

Analizuojami daiktavardžio vienaskaitos ir daugiskaitos formų vartojimo pavyzdžiai, pažeidžiantys bendrinės kalbos sistemą (*atleidai skirti gimimo iškilmei; skirtingi vaikų auklėjimai*), aptariami išvestinių veiksmažodžio formų – dalyvio, padalyvio ir pusdalyvio – vartojimo ypatumai (*vykstant į kelionę daug meldėmės*), apžvelgiamos ydingos linksnių, prielinksnių ir polinksnių konstrukcijos (*susitikimai tarp įvairių konfesijų atstovų; vienuolika kartų vizitavo pas vyskupą*).

Pranešime taip pat kalbama apie įvairuojančius pavadinimų rašymo atvejus (*vyskupas Šv. Jonas Auksaburnis; teologas šv. Augustinas; įkurtas Vaikų dienos užimtumo centras; lankosi vienuolių įkurtame vaikų dienos užimtumo centre*), apie netinkamą sakinio dalių jungimą (*Kunigai, vienuoliai, o taip pat daug pasauliečių <...>*).

Maldynėlio kalbos tvarkytojai turi atkreipti dėmesį ir į tai, kad, be miminių kalbos pažeidimų, leidinio kalboje yra klaidų, įtrauktų į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos sudarytą Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą (*vieninga aplinka; ugdyti vaikuose tvarkingumą*).

**Reikšminiai žodžiai:** valstybinė kalba, kalbos norma, žodynas, žodžių formos, sintaksė

LAIMA PEČKUVIENĖ

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: laima.peckuviene@gmail.com*

► **NORMS OF STANDARD LANGUAGE AND THEIR  
EQUIVALENTS IN THE LANGUAGE OF THE BOOK OF  
PRAYERS *MAGNIFICAT***

The presentation addresses five issues of the book of prayers *Magnificat* (except for the texts of prayers and psalms) written for daily readings from the point of view of the Lithuanian standard language. Every language editor working within any area of language use should observe all the guidelines of the correct language usage: words should be used in accord with their ascribed semantic meanings, except for those instances when the area of use demands for new meanings and standard language cannot cope with the demand; it is compulsory to follow word-building methods and grammar forms typical to Lithuanian language; syntax, obligatory spelling and punctuation rules should not be overlooked .

One of the aspects to be discussed is the lexical use of words in the prayer book texts in the meanings atypical to standard language use. The focus is on the harm inflicted by this new use irregardless word meanings indicated in the Lithuanian language dictionaries and introducing new words without sufficiently grounded need. The words with normative meaning are thrust to the edge of the language, the users of the prayer book encounter impoverished language, e.g.: *gilus dvasininkas; tarnauti tikėjimo gilinimui; psalmės numeruojamos dvigubai*.

The singular and the plural forms of the noun usage contrary to systemic use of standard language are also addressed, e.g.: *atlaidai skirti gimimo iškilmei; skirtingi vaikų auklėjimai*. Features of the use of verbals such as participles, semi-participles and passive participles e.g.: *vykstant į kelionę daug meldėmės*, are also reviewed. Erroneous constructions of case, prepositional and postpositional structures are indicated, e.g.: *susitikimai tarp įvairių konfesijų atstovų; vienuolika kartų vizitavo pas vyskupą*, are also reviewed.

The presentation addresses the diversity of spelling of the proper nouns, e.g.: *vyskupas Šv. Jonas Auksaburnis; teologas šv. Augustinas; įkurtas Vaikų dienos užimtumo centras; lankosi vienuolių įkurtame vaikų dienos užimtumo centre*, and non-standard coordination of sentence parts e.g.: *Kunigai, vienuoliai, o taip pat daug pasauliečių <...>*.

Language editors of the prayer book should be made aware of the fact that apart from the above listed deviations from the standard usage, the prayer book contains errors included into the List of Major Language Errors compiled by the Lithuanian Language Commission, e.g.: *vieninga aplinka*; *ugdyti vaikuose tvarkingumą*.

**Keywords:** standard language, language norm, dictionary, word forms, syntax.

**ALISA PORSHNEVA, ASSOC. PROF. DR.**

*Ural Federal University named the first President of Russia B.N. Yeltsin,  
Russia*

*Email address: alice-porshneva@yandex.ru*

## ► USING RELIGIOUS PLOTS AND IMAGES IN GERMAN EXILE NOVEL

The paper deals with some specific features of religious plots and images in German exile novel. The author analyzes how they function in exile novels written by such German exile writers as E.M. Remarque, L. Feuchtwanger, Th. Mann, A. Seghers, K. Mann. German exile novel is considered to have particular space, plot and subjective organization and to be a specific literary genre.

Religious images and plots are analyzed as related to the novels' space and time organization. David and Goliath, Ark of Noah are images taken from the Bible which can be met in the novels studied. As for plots, the history of Joseph and Exodus are used by the authors. Thomas Mann's *Joseph and His Brothers* is based on the story about Jews' moving to Egypt. It serves as a thematic source, though Mann expresses emigrant consciousness in his *Joseph* novels. This way of using religious plot is untypical for German exile novel. Other novels are devoted to the events of 1933–1945 and their authors add Biblical plots and images into them to stress axiological markers of the exile space. Comparisons with Biblical images help the writers express their emigrant worldview.

Such usage of religious plots and images is similar to usage of mythological plots and serves the same purposes.

**Keywords:** space, plot, exile, exile novel, religion, Bible, Joseph of Genesis, Exodus, David and Goliath, Erich Maria Remarque, Lion Feuchtwanger, Thomas Mann, Anna Seghers, Klaus Mann.

**IVO POSPÍŠIL, PROF. PHD., DR. SC.**

*Masaryk University, Czech Republic*

*Email address: Ivo.Pospisil@phil.muni.cz*

► **THE METHODOLOGICAL FUNCTION OF THE STUDY  
OF THE SACRAL AND THE SECULAR IN THE CZECH  
LITERATURE OF THE 1920S-1940S**

The author of the present study maps the Czech interwar literature as a peculiar clash and synthesis of secular, modernist and avantgarde streams and religious (mainly Catholic) tendencies. He especially focuses on the thought and poetological streams of Czech poetism, surrealism and expressionism and manifests the contradictoriness and complementarity of modernism, avantgarde and Catholic impulses in the 20th-century thought and art. He specifically concentrates on the Catholic authors of the 1920s-1940s, such as Jakub Deml, Jaroslav Durych, Jan Zahradníček and others, but also demonstrates the context of the works of the leftish avantgarde, e. g. Vítězslav Nezval, František Halas and others, as well as of the so-called protectorate prose (Egon Hostovský, Jan Čep, Jaroslav Havlíček, Jan Drda, Václav Řezáč and others). In the conclusion he tries to formulate the methodological significance of the Czech interwar cultural situation.

**Keywords:** The Czech avantgarde of the 1920s-1930s, the clash between Catholic and “materialist” literature, the postsacral and the postsecular literature.

**SILVIJA RAKUTIENĖ, DOCENTĖ, HUM. M. DR.**

*Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Lietuva*

*El. paštas: silvija.rakutiene@lsmuni.lt*

► **TIKRO IR TARIAMO TIKĖJIMO PRIEŠPRIEŠA  
ANKSTYVOJOJE BERNARDO BRAZDŽIONIO  
KŪRYBOJE**

Dvidešimtojo amžiaus pirmosios pusės lietuvių poezijoje išryškėja subjektyvi religingumo samprata. Tarpukario laikotarpiu Lietuvoje ima plisti katalikiško modernizmo idėjos, kurias savo kūriniuose plėtojo kun. P. Jakas, iš dalies – filosofai S. Šalkauskis ir A. Maceina, nagrinėdami socialinius katalikybės aspektus. Lietuviškojo neokatalikiškumo samprata grindžiama žmogaus asmeninio tikėjimo paieškų įteisinimu, ieškant vidurio kelio tarp tomistinio transcendentizmo ir modernistinio imanentizmo. Įprastą religinę poeziją, kurios esmė – tikėjimo tiesų aiškinimas ir Viešpaties šlovinimas, keičia asmeninio tikėjimo paieškos. Poezijoje atsiskleidžia asmeniškėsniš, gilesnis santykis su tikėjimu ir religija, nulemtas mąstančio žmogaus sąmoningo apsisprendimo.

Šis postūmis itin akivaizdus vieno žymiausių lietuvių poetų, Bernardo Brazdžionio, ikiegzilinio laikotarpio kūryboje (1924–1944 m.). Maldos tonacijomis skambančių pirmųjų eilėraščių publikacijose santykis su Dievu ganėtinai tradicinis ir net šabloniškas – tai šlovinimo, dėkojimo, atnašavimo poezija. Tačiau modernus XX a. pradžios žmogus nebesugeba imanentiškai patirti Dievybės, prarandamas natūralus, kaimiškas, žemdirbiškas religingumas, kurio dėka gebama įžvelgti Kūrėją kūrinių apraiškose. Tad vėlesniuose tekstuose sutrikęs ir neramus Brazdžionio eilėraščių žmogus pajunta egzistencinę vienatvę ir ima ieškoti dialogo su Viešpačiu, siekti vienybės su Transcendencija. Ši vienybė suvokiama kaip kelias įprasminti savo egzistenciją. Poetas leidžia savo eilėraščių žmogui tapti Dievo ieškotoju, suteikia jam teisę abejoti ir klausti, atmesti ar sutikti, bandyti perrašyti biblinę istoriją. Jis žvelgia į religiją kaip į kultūros ženklą ir stengiasi atkurti pirmines tikėjimo prasmes, patirti tikinčiojo katarsį. Moderniai suvokdamas tikėjimo ir religijos santykį, Brazdžionis pastebi savo meto visuomenės atitrūkimą nuo Dievo, žmonių veidmainystę, nemokėjimą ir nenorėjimą gyventi pagal Dievo įstatymus. Jis svarsto tikro ir demonstratyvaus religingumo klausimą, supriešina nuoširdžią maldą ir šaltus religinius ritualus.

Bernardo Brazdžionio eilėraščiai, neabejotinai persmelkti neokatalikybės idėjų, praturtina lietuvių religinę poeziją, egzistencinė krikščionybės interpretacija leidžia šį poetą laikyti katalikiškojo egzistencializmo lietuvių literatūroje atstovu.

**Reikšminiai žodžiai:** B. Brazdžionis, lietuvių poezija, religija literatūroje, katalikiškasis egzistencializmas.



**SILVIJA RAKUTIENĖ, ASSOC. PROF. DR.**

*Lithuanian University of Health Sciences, Lithuania*

*Email adress: silvija.rakutiene@ismuni.lt*

► **THE OPPOSITION OF TRUE AND FIGURATIVE  
BELIEVING IN EARLY POETRY OF BERNARDAS  
BRAZDŽIONIS**

First half of the 20th century reveals a subjective concept of religiosity in Lithuanian poetry. During the interwar period works of Fr. P. Jakas, philosophers S. Šalkauskis and A. Maceina, who examined the social aspects of Catholicism, helped the ideas of Catholic modernism to emerge in Lithuania. The concept of Lithuanian neo-Catholicism is based on the validation of the search for a personal faith, looking for a middle ground between tomistic transcendentalism and modernistic immanentism. This concept changes the usual religious poetry, the essence of which is the interpretation of the truths of the faith and the glorification of the Lord. Modern poetry reveals more personal, deeper relationship with faith and religion, determined by the deliberate self-determination of a mind-conscious person.

This impulse is particularly evident in pre-exile creation (1924-1944) of one of the most famous Lithuanian poets, Bernardas Brazdžionis. Publications of his first poems are calling on the tone of prayer, the relation with God is rather traditional and even template – it is a poetry of praise, thanksgiving and sacrifice. However, the modern human being of the 20th century beginning is no longer able to experience the Deity immanently. The natural, rustic, agricultural religiosity, through which he can perceive the Creator in manifestations of creation, is lost. Thus, in later texts, the disturbed and restless man of Brazdžionis' poems feels existential loneliness and begins to seek dialogue with the Lord, longing for unity with Transcendence. This unity is perceived as the only way to realize meaning of human's existence. The poet enables his poem subject to become a God's seeker, gives him the right to doubt and question, reject or accept, attempt to rewrite the biblical story. He views religion as a sign of culture and strives to restore the original essence of faith, to experience the catharsis of the believer. Modern understanding of relation between believing and being religious helps Brazdžionis to observe some sort of separation between society and God, the hypocrisy of people, inability and unwillingness to live according to God laws. He is considering the issue of true and figurative religiosity, confronting sincere prayer and cold religious rituals.

Poems of Bernard Brazdžionis, overwhelmed by ideas of neo-Catholicism, enrich the Lithuanian religious poetry. The existential interpretation of Christianity allows this poet to be regarded as a representative of Catholic existentialism in Lithuanian literature.

**Keywords:** B.Brazdžionis, Lithuanian poetry, religion in literature, Catholic existentialism.

TETIANA M. RIAZANTSEVA, DR., S. RESEARCHER  
*Taras Shevchenko Institute of Literature, NAS of Ukraine*  
*Email address: tari1602@ukr.net*

► “...A KIND OF PRIVATE CONTACT WITH THE  
DEITY...”. THE EVOLUTION OF MAN-GOD  
RELATIONS IN EUROPEAN METAPHYSICAL POETRY  
OF THE 17<sup>TH</sup> AND EARLY 20<sup>TH</sup> CENTURIES

The term “metaphysical poetry” defines a supranational literary phenomenon that comes into existence only in transitional periods of history. The 17<sup>th</sup> century is the period when metaphysical poetry was fully formed as a literary movement on a European scale. The next surge took place between the late 19<sup>th</sup> and early 20<sup>th</sup> centuries. A set of features regarding its ideology, main topics, poetics and stylistics allows us to define metaphysical poetry as an independent trend of European literature. Its main topics present the dynamic “*realities of peculiar kind*” (J. Smith) that reflect the spiritual and the material aspects of human existence (Death and Time; Religion; Love and Beauty; Loneliness).

The aim of the paper is to demonstrate the development of the religious theme in metaphysical poetry, in the aspect of Man-God relations, the presentation of which gradually changed from fear and submissiveness (17<sup>th</sup> c.) to interdependence and co-operation (20<sup>th</sup> c.).

**Keywords:** metaphysical poetry, Man, God, religion, evolution

**SUSAN ROBBINS, ASSOC. PROF. PhD**

*Klaipėda University, Lithuania*

*Email address: profsrobbins@gmail.com*

► **THE BIBLICAL SYMBOL OF LIGHT IN TOLKIEN'S  
*LORD OF THE RINGS***

In the Bible, light has always been a symbol for holiness, goodness, knowledge, wisdom, grace, and hope. By contrast darkness has been associated with evil, sin, and despair. Tolkien was a devout Roman Catholic, and claimed in a letter that the *Lord of the Rings* was “a fundamentally religious and Catholic work.” He explained that the Christianity to be found in it was not allegorical at all, but instead was “absorbed into the story and the symbolism.” Although many authors have addressed the topic of Christianity in Tolkien’s works, not much attention has been paid to light as a Biblical symbol in its various manifestations in the story. Accordingly, I argue that the light as presented in the *Lord of the Rings* is presented as Biblical light, and serves the story in much the same way as light serves to communicate and symbolize the Christian message in the Bible. Since there is far more material than can be presented in a short article, I shall restrict this comparison to three focal points in *Lord of the Rings*: first, the natural light of sun, moon, stars, and fire, and its spiritual effects on various characters, second, fantasy characters who are associated with light, and third, the mythical symbol of the Silmaril. The analyses of these three aspects of light and comparisons with the Biblical presentation of light will show that Tolkien’s Christian faith is strongly present, though understated in *Lord of the Rings*.

**KRISTINA SCHIMMELS, M. ED.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: kdschimmels@gmail.com*

► **THE DICHOTOMY AND PARADOX OF RELIGIOUS EXPERIENCE IN *ANNE OF GREEN GABLES***

*Anne of Green Gables* by L. M. Montgomery is one of the most cherished books written for girls. There is such a strong universality in this simple narrative about an eleven-year-old orphan on Prince Edward Island, Canada, that it has been translated into at least 30 languages. At the heart of this bildungsroman is the idea of blending into one's culture. Anne learns how to survive in her new culture, including the religious culture of the island. However, there are strong conflicts between the religious practices of the people of Avonlea and Anne's expectations and experiences with God. This novel both acts as a didactic text focusing on the importance of religion in culture and as an attack on some of the practices and attitudes of the religious. This paper would explore the dichotomy between Marilla's structured and quiet religious practice and Anne's exuberant focus on natural experiences with God while looking at Montgomery's critique of both types of religious practice.

**Keywords:** Presbyterianism, LM Montgomery, prayer, *Anne of Green Gables*.

**GULBANU SHARIPOVA, ASSOC. PROF. CAND OF PHILOL.**

*L. N. Gumilev Eurasian National University, Kazakhstan*

*Email address: qulbanu\_enu@mail.ru*

► **A HERO AS THE PROPHET IN THOMAS CARLYLE'S WORKS**

Among the three world religions, without which there is no gradation there is the Islamic universe of culture. Muhammad's (570-632) world outlook and lifestyle played a special role in its dynamic formation and dissemination.

The book of the writer, historian and philosopher Thomas Carlyle (1795-1881) *Heroes, hero piety and epic in history* had a considerable influence not only on representatives of the European romanticism, but the Russian symbolism as well. Inspired by the idea of the God's Kingdom on the Earth, the Scottish thinker asserted the philosophy of individual's moral duty and "heroes of the spirit" cult. Such were the supreme deity of Scandinavian mythology Odin, the poets Dante and Shakespeare, the shepherds Luther and Knox, the writers Johnson, Rousseau and Burns, the leaders Cromwell and Napoleon, and the prophets - Muhammad. According to Carlyle, their worship as heroes "represents a phenomenon."

Having chosen Muhammad from the great number of prophets the philosopher declared decisively: "In order to understand his secret, we must try to find out what *he* thought about the world, and then it will be easier for us to answer the question of what the world thought and thinks about him".

In the best book, which was published in England in 1840, the thinker rejects all the well-intentioned lies around the Islamic prophet's name. And he affirms the cast iron *fact* of Muhammad's *message*: he presents "the latest and newest of all revelations." Carlyle reviewed his activities and is convinced that this man's speech was not deceitful. Nor was the work done on the Earth false either; there was not any slightest vanity and illusion in him; he is life "fiery mass", thrown out of great depths by nature itself, to *ignite* (writer's italics) the world."

**Key words:** English literature, Thomas Carlyle's, philosophy, mythology, Islamic prophet.

**ANDRIUS SPRINDŽIŪNAS, DOC. DR.**

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: aspri@mruni.eu*

► **DIEVOIEŠKOS TRAJEKTORIJOS REINO RAUDO  
ROMANE REKONSTRUKCIJA**

Estų rašytojo, kultūrologo profesoriaus Reino Raudo romanas *Rekonstrukcija* (2012) pasakojimo struktūra panašus į atvejo studiją. Dėmesio centre – jauno žmogaus dievoieškos problema, autoriaus išryškinama įvairiuose kontekstuose svyruojant tarp tradicinių krikščioniškųjų pamatų ir naujųjų pranašų pažadų. Kokia šios knygos moralinė, didaktinė ir estetinė vertė? Vien dievoieškos tema daro šią knygą vertą dėmesio ne tik smalsiems skaitytojams, bet ir religijos sociologijos, fenomenologijos tyrinėtojams bei pastoracijos darbininkams.

**Reikšminiai žodžiai:** dievoieška, krikščionybė, naujasis religingumas.

**ANDRIUS SPRINDŽIŪNAS, ASSOC. PROF. DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: aspri@mruni.eu*

► **SEARCH OF GOD IN THE NOVEL *RECONSTRUCTION*  
BY REIN RAUD**

The novel *Reconstruction* by Rein Raud, an Estonian professor of cultural theory, could be compared with a case study because of its narrative specifics. The problem of search of God by a young person is revealed in various circumstances, floating between Christian traditions and promises of some new prophets. What is the moral, didactic and aesthetic value of the novel? Mere focus on the problem of the search of God makes it intrigue for any inquisitive readers, especially those interested in sociology or phenomenology of religion, as well as those involved in pastoral work.

**Keywords:** search of God, Christianity, new religious movements.



VYTAUTAS ŠLAPKAUSKAS, PROF. DR.

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: slapkauskas@mruni.eu*

## ► TIKĖJIMO IR KRITIŠKUMO ĮTAMPOS DINAMIKA ŠIUOLAIKINĖS LIETUVOS VISUOMENĖS KULTŪROJE

Pranešime nagrinėjama tikėjimo ir kritiškumo įtampa bei jos dinamika šiuolaikinės Lietuvos visuomenės ir jos individų socialinio elgesio kultūroje. Lietuvos visuomenės viešojoje kultūroje matoma akivaizdi mąstymo ir socialinės elgsenos slinktis nuo tikėjimo ir kritiškumo ryšio link kritiškumo absoliutinimo. Tikėjimas kaip individo ar socialinės grupės psichologinė būseną gali būti apibrėžiama poliariškai dvejopai: 1) kai gaunama informacija suvokiama kaip tiesa neturint faktinių įrodymų ar logiškai jos nepatikrinant; 2) kai informacija suvokiama kaip tiesa loginių samprotavimų ir / ar gyvenamieskosios patirties bei mokslinio žinojimo pagrindu.

Kritiškumas – individo ar socialinės grupės psichologinė būseną, kai informacija suvokiama remiantis kokiais nors vertinimo kriterijais, samoningai tikrinant jos turinį. „Tikėjimas“ ir „kritiškumas“ nėra poliariški žodžiai, kai tikėjimas grindžiamas informacijos tikrinimu. Tarp jų įtampa atsiranda ir skleidžiasi tada, kai tikėjimas atskiriamas nuo kritinio požiūrio arba kai jį imama absoliutinti. Šiuo atveju individui ar jų grupei rūpi ne žinojimas, o savasis aš. Kitaip tariant, tai daugiau saviraiškos, susijusios su egocentrizmu ir ribotu išsilavinimu, bet ne tiesos klausimas. Tokia saviraiškai skirtos nuomonės paieška painiojama su kritiškumu. Laisvos visuomenės požiūriu labai svarbu pabrėžti, kad tariamo kritiškumo kaip saviraiškos išgalėjimas naikina tikėjimą ir socialinį pasitikėjimą.

Tikėjimo ir kritiškumo įtampa mūsų visuomenės kultūroje ryškiau ėmė formuotis, kai atkūrėme valstybės nepriklausomybę. Teko paneigti sovietinius socialinio elgesio modelius ir priimti naujus – laisvos visuomenės socialinio elgesio modelius. Sovietinės ir laisvos visuomenės elgsenos skirties tyrimų pagrindu galima atsekti tikėjimo ir kritiškumo įtampos dinamiką mūsų visuomenės viešojoje kultūroje. Šiuo pagrindu galima išskirti tikėjimo ir kritiškumo įtampos dinamikos tarpsnius: 1) tikėjimo buvimas esant kritiškumo trūkumui; 2) tikėjimo grindimas stiprinant kritiškumą; 3) sąmoningas kritiškumo ugdymas; 4) kritiškumo absoliutinimas paneigiant tikėjimą.

**Reikšminiai žodžiai:** tikėjimas, kritiškumas, elgsenos kultūra, sovietinės elgsenos modelis, laisvos visuomenės elgsenos modelis, kultūriškai marginalizuotos visuomenės elgsenos modelis.

**VYTAUTAS ŠLAPKAUSKAS, PROF. DR.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: slapkauskas@mruni.eu*

► **THE DYNAMICS OF TENSION OF FAITH AND  
CRITIQUE IN THE CULTURE OF CONTEMPORARY  
LITHUANIAN SOCIETY**

The report deals with the tension of faith and criticism and its dynamics in the culture of social behavior of contemporary Lithuanian society and its individuals. The public culture of the Lithuanian society shows a clear shift in thinking and social behavior from the link between faith and criticism towards the absoluteization of criticality. Faith as a psychological state of an individual or social group can be defined politically in two ways: 1) when the information received is perceived as truth without factual evidence or logical verification; 2) when information is perceived as true based on logical reasoning and / or life experience and scientific knowledge.

Criticality is the psychological state of an individual or social group, when information is perceived on the basis of any evaluation criteria, by checking its content. “Faith” and “criticism” are not polar words, when faith is based on verification of information. Between them, tension arises and spreads when faith is separated from the critical attitude or when the latter is taken to absolute. In this case, the individual or their group is concerned not with knowledge, but with their own ego. In other words, it is more self-expression, related to egocentrism and limited education, not the question of truth. Such self-seeking opinion is confused with criticism. From the point of view of a free society, it is very important to emphasize that the supposed critique of self-expression is destroying faith and social trust.

The tension of faith and criticism in our culture of society began to emerge more clearly when we restored our independence. We had to deny Soviet models of social behavior and become aware of new models of social behavior of a free society. On the basis of the research on the difference between Soviet behavior and a free society, one can trace the dynamics of the tension of faith and criticism in the society’s public culture. On this basis, one can distinguish the periods of the tension of dynamics of faith and criticism: 1) the presence of faith in the absence of criticality; 2) the basis of faith

in strengthening criticalness; 3) deliberate education of criticism; 4) absolutism of criticism by denying faith.

**Keywords:** belief, criticism, behavioral culture, model of the Soviet behavior, model of a free society behavior, model of behavioral, behavior of a culturally marginalized society.

**OLGA TABACHNIKOVA, DR.**

*School of Language and Global Studies*

*University of Central Lancashire, UK*

*Email address: otabachnikova@uclan.ac.uk*

► **BETWEEN LITERATURE AND RELIGION: SILVER AGE IDEAS APPLIED TO MODERNITY – POETIC OUTLOOK AS TYPE OF RELIGIOSITY?**

Russian Silver Age, marked by the emergence of a new religious search, produced a wealth of thinkers whose works occupied a middle ground between religious philosophy and literature. Indeed, “Russian philosophical modernity has inhabited the edge between mystical, associative, ‘poetic’ thinking and representative, categorizing ‘scientific’ thinking”<sup>1</sup>. Lev Shestov, regarded by many as an irrationalist and a precursor of Sartrean existentialism, was one of the most original and unconventional voices in Russian religious philosophy. His writings, based simultaneously on Russian literary tradition and Western philosophical culture, assign a common religious experience to virtually every hero of his philosophical-literary essays, including Russian classical writers and Western philosophers<sup>2</sup>. According to his paradigm, this religious experience originates from despair and leads, through catharsis, to a re-evaluation of values and ultimately to faith, facilitating great artistic and philosophical revelations. Such construction may be questionable, but suggests a methodologically inspiring idea of examining literary production as growing from an essentially religious experience. In this paper we suggest applying this to major Russian poets of modernity, most notably to Joseph Brodsky, to see if poetic outlook is indeed akin to religious sensibility.

On the other hand, Freudian theories, that deem artistic inspiration to be a sublimation of libido, can be linked to the ideas of another religious-philosophical thinker of the Silver Age – Vasilii Rozanov – who placed human sexuality next to Divinity. At the same time, another thinker of that epoch – Boris Vysheslavtsev – argued for the animosity of Freudian approach

---

1 Edith W. Clowes, *Fiction's Overcoat. Russian Literary Culture and the Question of Philosophy*, Ithaca and London: Cornell University Press, 2004, p. 13.

2 See Vladimir Papernyi, “Lev Shestov: religioznaia filosofia kak literaturnaia kritika i kak literature”, *Toronto Slavic Quarterly, Academic Electronic Journal in Slavic Studies*, No 12, University of Toronto, Spring 2005.

to Russian cultural consciousness, and especially to categories of love, artistic creativity and religion.

To study the interplay between religious and poetic outlooks through the prism of these conflicting opinions is the aim of the current paper.

**Key words:** religion, culture, religious experience, philosophy, literature, poetic sensibility, Russian Silver Age.

LORA TAMOŠIŪNIENĖ, DOC. DR.

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: lora@mruni.eu*

► **GYVŪNŲ ETIKOS ASPEKTAI KORĖJIEČIŲ RAŠYTOJOS  
SUN-MI HWANG ROMANE VIŠTA, KURI SVAJOJO  
SKRAIDYTI**

Šiuolaikinės korėjiečių rašytojos Sun-mi Hwang romanas *Višta, kuri svajojo skraidyti* (į anglų kalbą vertė Chi-Young Kim), nors savo plačiuoju poveikiu lyginamas su Orwelo *Gyvulių ūkiu*, skirtas vaikų auditorijai. Antropomorfinė veikėjų charakteristika, jų sąmonės ir sąmonėjimo istorija bei pabrėžtinai parodomi rūšiniai gyvūnų skirtumai, kuriuos atsispindi gyvūnų mąstymas, kalba, gamtos dėsnių išmanymas ir ūkinio aptvaro bendravimo normų pažinimas, suponuoja ryškias gyvūnų etikos interpretavimo problemas. Narve laikomos vištos, Stiebelio (Sprout) sąmonėjimo kelias, savo praities reflektavimas ir ateities žingsnių planavimas perkelia ją į etinio brandumo hierarchijos pakopą, kur, remiantis Peterio Sigerio požiūriu į gyvūnų etiką, egzistencinė patirtis brandina savimonę ir valingą pasirinkimą, norą ir valią gyventi. Deja, tiek Stiebelio, tiek kitų gyvūnų būsenos šiame romane gana dažnai veikiamos išorinių aplinkybių, gamtos jėgų ar žmogaus, nuo kurio valios dauguma gyvūnų priklauso, sprendimų; net etinio brandumo hierarchijos aukščiausiai pakopai priskiriami veikėjai gyvūnai negali pasipriešinti jų imperatyvui. Gyvūnai žūsta, romane daug slogių epizodų, kurie interpretuoti kaip moralinės raidos momentai. Tokie romano epizodai nurodo antropomorfinio pasaulėvaizdžio ribas šiame romane bei etinį ir rūšinį hibridiškumą. Sotus ir santykinai saugus gyvūnų gyvenimas ūkininko aptvare – pačių gyvūnų nesuvokiamas kaip etinė nelygybė. Gyvenimas atskirai nuo kitų rūšių, neatsižvelgiant į jų biologinius poreikius, suvokiamas kaip didžiausia nelaimė. Biologinis rūšių bendrumas traktuojamas kaip siektinas gyvenimo ir išgyvenimo modelis.

**Reikšminiai žodžiai:** antropomorfinis veikėjas, hibridiškumas, gyvūnų etika.

LORA TAMOŠIŪNIENĖ, ASSOC. PROF. DR.

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: lora@mrunni.eu*

► **ASPECTS OF ANIMAL ETHICS IN THE NOVEL *THE HEN WHO DREAMED SHE COULD FLY* BY A KOREAN WRITER SUN-MI HWANG**

The novel by the Korean writer Sun-mi Hwang *The Hen Who Dreamed She Could Fly* (English-language translator Chi-Young Kim), by its broad effect is comparable to Orwell's *Animal Farm*, but it was written and intended for the children's audience. The anthropomorphic principle in character creation, their self-awareness and the evolution of their self-awareness, highlighting of the distinctive animal species differences that are reflected in their mode of thinking, as well as through their utterances, their awareness of the laws of nature, and knowledge of the social norms of communicating within the farm yard mark a field of animal ethics interpretation queries. The self-determination of coop bound Hen Sprout, her reflection on her past experiences, and the determined planning of the future steps allow to class her to the ethical maturity hierarchy stage, where, according to the animal ethics of Peter Siger, existential experience is measured by self-awareness and valid choice, desire and will to live. Unfortunately, both the Stalk and other animals in this novel are quite often influenced by external factors, natural forces or a human on whose will the majority of animals depend, and even the highest-ranking ethically mature animals cannot resist these forces. Animals are lonesome, there are many gloomy episodes in the novel that can be interpreted as moments of moral growth. Such episodes in the novel point to the limits of the atropomorphic world view in this novel and to the ethical hybridity of species. Leading a sophisticated and relatively safe animal life within the farmer yard, the animals themselves do not perceive as ethically unequal. Living apart from other species, regardless of their biological needs, is perceived as the greatest disaster. Biological species commonality is a positive model of life and survival.

**Keywords:** anthropomorphic character, hybridity, animal ethics.

**BENAS ULEVIČIUS, PROF. DR.**

*Vytauto Didžiojo universitetas, Katalikų teologijos fakultetas, Lietuva  
El paštas: benas.ulevicius@vdu.lt*

► **JĖZUS IR IŠGANYMAS SIOUX PEJOTLIO GIESMĖSE**

*Native American Church* (Indėnų bažnyčia), arba pejotlio religija, yra viena iš sparčiausiai JAV ir Kanadoje augančių indėnų religijų. Pejotlio religijos išskirtinis bruožas – krikščioniškojo tikėjimo ir senųjų indėnų apeiginių elementų supynimas bei haliucinogeninio kaktuso *lophophora williamsii* vartojimas visą naktį trunkančiose apeigose. Svarbią apeigų dalį sudaro giesmių giedojimas. Giesmės nesunkiai atpažįstamos iš unikalios stiliaus ir instrumentų, naudojamų vien *Native American Church* apeigose. Nemažai pejotlio religijos giesmių turi tekstus, kuriuose atsiskleidžia šios religijos išpažinėjams svarbūs pasaulėžiūros elementai. Pranešime pristatomi *Sioux* genties aštuoniasdešimtys pejotlio giesmių tekstų analizės rezultatai.



**BENAS ULEVIČIUS, PROF. DR.**

*Vytautas Magnus University, Faculty of Catholic Theology, Lithuania*

*Email address: benas.ulevicius@vdu.lt*

## ► JESUS AND SALVATION IN SIOUX PEYOTE SONGS

Native American Church or “Peyote religion” is a common title for the fastest growing Native American religion in the United States and Canada. The uniqueness of this religion flows from combining Native and Christian elements and use of small spineless cactus *lophophora williamsii* - “peyote” by its adherents. Peyote is ingested as a sacrament during night long ceremony. Because of its pharmaceutical and mild hallucinogenic properties it is valued as “teacher” and “medicine” for both body and soul. Native American Church ceremonial complex as it is known today, formed in the United States towards the end of the 19th century. It spread rapidly through the country and reached Canada in the beginning of 20th century. The important part of a ceremonial worship in Native American Church consists of singing. Songs of peyote religion can be easily recognized by the unique musical style and instruments. Many peyote songs of Sioux nation have lyrics (also called “teachings”) with obvious Christian meaning. In this paper the analysis of lyrics of near a hundred Sioux peyote songs will be presented.

**Keywords:** Peyote, Christianity, inculturation, Native American Church, religion.

**RASA VALIENĖ**

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: rasa.valiene@mruni.eu*

## ► RELIGIJA KAIP SVARBUS VEIKSNYS MOKANT TARPKULTŪRINĘ GRUPĘ

Religija yra svarbus veiksnys, į kurį būtina atsižvelgti renkantis metodus ir priemones, taikytinas mokant tarpkultūrinę grupę. Prieš pradėdant mokyti daugiakultūrę grupę privalu iš anksto apmąstyti ir suplanuoti taikytinus metodus ir mokymo (-si) proceso etapus: užsiėmimo struktūrą, turinį, dėstymą, vertinimą. Kad pratybų ar seminarų pradžia būtų sėkminga, svarbu numatyti ir įvertinti ne tik dalyvių amžių, lytį, žinias, patirtį, mokymosi, mąstymo bei komunikavimo būdą, bet ir išpažįtamą tikėjimą, su juo susijusius aspektus, pavyzdžiui, religines šventes (tokias kaip ramadanas), maldai skirtą laiką. Iš anksto apmąstyta kalba, kurioje nėra nusistatymo ar neigiamų stereotipų, vartojamos joje metaforos (būtina atkreipti dėmesį į gyvūnų vertinimą: šunys laikomi nešvariais musulmonų kultūroje, karvės indų kultūroje laikomos šventomis), taip pat neverbalinė komunikacija, tinkamos vaizdinės priemonės, kurios nediskriminuoja kito tikėjimo tos pačios daugiakultūrės grupės dalyvių, derama apranga padeda užtikrinti efektyvią mokymosi proceso eigą, puikius rezultatus, o religinius skirtumus paverčia privalumais.

**Reikšminiai žodžiai:** religija, daugiakultūre grupė, daugiakultūrės grupės mokymas.

**RASA VALIENĖ**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: rasa.valiene@mruni.eu*

► **RELIGION AS AN IMPORTANT FACTOR IN  
TEACHING AN INTERCULTURAL GROUP**

Religion is an important factor to be taken into consideration when choosing the methods and tools to be used in teaching process of an intercultural group. When organizing the training of a multicultural group, it is necessary to pre-think and plan the applicable methods and stages of the teaching / learning process: the structure of the lecture, content, teaching methods and assessment. To ensure the beginning of a successful lecture, it is important not only to evaluate in advance the participant's age, gender, knowledge, learning, thinking and communication skills, but also the confessional beliefs and other related aspects, such as religious holidays (such as Christmas or Ramadan), prayer times. A pre-contemplated language in which there are no negative stereotypes, and the metaphors used therein (it is necessary to pay attention to the assessment of the animals: the dogs are considered dirty in the culture of Muslims, while cows are being considered sacred in the culture of Indian), as well as non-verbal communication, appropriate dress code and visual means that do not discriminate others participants of multicultural group will help to ensure the effective learning process, excellent results, and bring religious differences to the benefits.

**Keywords:** religion, teaching, international environment, teaching in a multicultural group.

DEIMANTĖ VELIČKIENĖ, DOKT.

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: deimante\_mi@yahoo.co.uk*

► **KRIKŠČIONIŠKAS DISKURSAS IR ĮVAIZDŽIAI  
WILLIAMO SHAKEPEARE’O SONETŲ VERTIMUOSE Į  
LIETUVIŲ KALBĄ**

Pranešime nagrinėjama krikščioniška retorika ir įvaizdžiai Williamo Shakespeare’o sonetų vertimuose į lietuvių kalbą, daugiau dėmesio skiriant diskurso analizei. Shakespeare’o sonetų diskursas daugialypis: jis ir poetinis, ir filosofinis, ir liaudiškas (su aforizmais, patarlėmis), ir religinis krikščioniškas (su krikščioniškos religinės retorikos klišėmis, parafrazėmis iš *Biblijos* ir kitų krikščioniškų šaltinių). Nors sonetai tradiciškai yra apie romantišką meilę, juose pasitaiko ir krikščioniškų įvaizdžių bei simbolikos. Pranešime keliama klausimai, ar lietuvių vertėjams pavyksta apčiuopti krikščioniškas reikšmes: teksto daugialypiškumą, o šiuo atveju krikščioniškas formuluotes; taip pat ar atpažįstami krikščioniški įvaizdžiai. Ar krikščioniškos reikšmės matyti vertimuose, kokias transformacijas jos patiria, kada praleidžiamos ar kaip nors kompensuojamos, kokie adekvataus vertimo pavyzdžiai? Pranešimo tikslas, pasitelkus komparatyvistinį metodą, išanalizuoti, kaip krikščioniška kalba ir įvaizdžiai perkelti į lietuviškus vertimus.

Iš esmės keliama ekvivalentiškumo problema, o ekvivalentiškumo samprata remiasi vertimo studijų teoretikų Anthonio Pymo ir Antoine Bernano teorinėmis nuostatomis. Originalo tekstų aiškinimui padeda Gerardo R. Ledgerio ir Helen Vendler atliktos analizės.

Lyginant originalo tekstą su vertimais į lietuvių kalbą, mėginama išskleisti, kokie krikščioniškų reikšmių pėdsakai matomi vertimuose. Lyginamojoje analizėje pasitelkiami visų keturių vertėjų, pateikusių viso sonetyno vertimą, darbai – Alfonso Šešplaukio-Tyruolio (1964), Aleksio Churgino (1965), Sigitos Gedos (2009) ir Tautvydos Marcinkevičiūtės (2011). Išsamiai nagrinėjami sonetai ar jų ištraukos bei vertimai į lietuvių kalbą: pradedama nuo dedikacijos ir einama prie tų sonetų, kuriuose itin aktualinamos krikščioniškos reikšmės.

**Reikšminiai žodžiai:** Shakespeare’o sonetai, poezijos vertimas, krikščioniškas diskursas, ekvivalentiškumas, reikšmė

DEIMANTĖ VELIČKIENĖ, DOCT.

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address:deimante\_mi@yahoo.co.uk*

► **CHRISTIAN DISCOURSE AND IMAGES IN  
SHAKESPEARE'S SONNETS TRANSLATIONS INTO  
LITHUANIAN**

The paper analyses the Christian rhetorics and images in Shakespeare's sonnets translations into Lithuanian, maintaining a greater focus on the discourse analysis. The multiple discourse of Shakespeare's sonnets includes poetic, philosophical language, common sense phrases and religious language (Christian rhetorics, paraphrases of the *Bible* and other Christian resources). Moreover, despite the convention that sonnets are usually about the romantic love, sometimes they include Christian images and symbolism. This paper discusses the following questions; whether, the Lithuanian translators managed to identify Christian meanings: multiplicity of the discourse and namely its Christian wording, as well as Christian imagery. Do translations reflect Christian discourse, what kind of transformations did they undergo, are there any instances of omissions and how they are compensated, are there any instances of adequate translation? This paper aims to analyse how the Christian discourse and images are transferred in Lithuanian translations by carrying out a comparative literary research.

Actually the paper examines the problem of equivalence where the notion of equivalence is based on the theoretical frameworks of the translation scholars Anthony Pym and Antoine Berman.

The comparison of the original with the translations into Lithuanian aims to reveal what kind of Christian meanings could be traced in the translations. The comparative analysis includes the works all four translators who provided translation of the whole collection of the sonnets: Alfonsas Tyruolis Šešplaukis (1964), Aleksys Churginas (1965), Sigitas Geda (2009) and Tautvyda Marcinkevičiūtė (2011). Concrete examples serve as means to analyse the previously posed questions about the transfer of meanings of Christian discourse when sonnets, their extracts and translation into Lithuanian are thoroughly examined.

**Keywords:** Shakespeare's sonnets, poetry translation, Christian discourse, equivalence, meaning.

MINDAUGAS VERBICKAS, DOKT.

*Mykolo Romerio universitetas, Lietuva*

*El. paštas: brolisbernardas@yahoo.com*

► **PSICHOANALIZĖS SĄVEIKOS GALIMYBĖS SU  
KRIKŠČIONIŠKĄJA ETIKA IR TEISĖKŪRA**

Šiuolaikinėje naujų technologijų, pliuralizmo ir globalizacijos visuomenėje matome tokių sparčių pokyčių, dėl kurių teisės normos, institucijos ir krikščioniškoji etika patiria sunkumų mėgindama prisitaikyti. Ar krikščioniškoji etika turėtų prisitaikyti ir, jeigu taip, tai kokie yra jos lankstumo pagrindai ir kriterijai? Psichoanalizės proceso metu vykstantis elgesio normos ir jos subjektyvaus priėmimo ryšio atkūrimas bei jų konflikt panaikinimas leidžia žmogui pasiekti psichinę gerovę *bien etre*. Ar psichoanalizė gali būti naudinga sprendžiant šiuolaikinės visuomenės transformacijų etines ir teises dilemas? Ar psichoanalizės procesų metu gaunami duomenys ir žmogaus psichinė gerovė naudotina kaip argumentas siekiant pagrįsti minėtus pokyčius? Ar tam tikri vertybiniai, instituciniai ir

teisiniai šiuolaikinės visuomenės pokyčiai nėra bent iš dalies psichoanalizės proceso metu gaunamų duomenų įtakos padarinys? Ieškant atsakymų iš šiuos klausimus, pranešime lyginami psichoanalizės ir krikščioniškosios etikos tikslai, argumentavimo būdai, įvertinama jų tarpusavio sąveikos galimybė.

**Reikšminiai žodžiai:** psichoanalizė, krikščioniškoji etika, teisėkūra, Edipo kompleksas.

**MINDAUGAS VERBICKAS, DOCT.**

*Mykolas Romeris University, Lithuania*

*Email address: brolisbernardas@yahoo.com*

► **POSSIBILITIES OF INTERACTION OF  
PSYCHOANALYSIS WITH CHRISTIAN ETHICS AND  
LEGISLATION**

The modern society of new technologies, pluralism and globalization undergoes such rapid transformations under which the legal norms, the institutions and the Christian Ethics are faced with the difficulties of adaptation. Should the Christian Ethics adapt and if so, then what are its flexibility grounds and criteria? The process of psychoanalysis involves restoration of the relationship between the behavioural norm and its subjective acceptance as well as removal of the conflict existing between them, which enables a person to achieve the mental well-being of “bien etre”. Can psychoanalysis be useful for the settlement of ethical and legal dilemmas related with the transformations of the modern society? Can the data obtained in the process of psychoanalysis and the person’s mental well-being be used as an argument in order to substantiate the said transformations? Aren’t certain value-based, institutional and legal transformations of the modern society the result of at least partial influence of the data obtained during the process of psychoanalysis? While looking for the answers to the said questions the presentation shall compare the goals and argumentation techniques of psychoanalysis and Christian Ethics and shall assess a possibility of their mutual interaction.

**Keywords:** psychoanalysis, Christian ethics, legislation, Oedipus complex.

**НАТАЛЬЯ ИВАНОВНА ВОЛОКИТИНА, АСПИРАНТ**

*Южно-Уральский государственный гуманитарно-педагогический  
университет, Россия*

*Эл. почта: sjnatali@mail.ru*

► **ОБРАЗ БОГА В ТВОРЧЕСТВЕ ФРАНЦА ВЕРФЕЛЯ**

Ф. Верфель (1890-1945) – представитель австрийского экспрессионизма. Иудей по происхождению, он с ранних лет интересовался теологией. Одной из главных тем его творчества стала тема веры человека в бога. Религиозные искания Франца Верфеля в зависимости от его жизненных обстоятельств (служба в армии, женитьба на католичке, смерть сына) и мировых катаклизмов (Первая мировая война, распад Австро-Венгрии) проходили периоды веры в бога, его силы, сомнения в его справедливости («Искушение» 1913, «Сотворение музыки» 1913, «Смерть Моисея» 1914, «Теология» 1914, «Сотворение шутки» 1918, «Кощунство безумия» 1918) и отрицания существования бога вообще («Черная месса» 1919, «Человек из зеркала» 1920). Бог предстает в новеллах и драмах Верфеля то как злой и несправедливый судья и палач, то как безумный нищий, то как создатель прекрасного. В данной работе мы хотим подробно исследовать причины религиозных метаний Верфеля, этапы эволюции его отношения к богу, изменения в изображении бога в новеллах и пьесах писателя.

**Ключевые слова:** Бог, экспрессионизм, Верфель, вера, религиозные мотивы, иудаизм, австрийская литература.



**NATALIA VOLOKITINA, DOCT.**

*South Urals State University Of Humanities and Educational Sciences,  
Russia*

*Email address: sjnatali@mail.ru*

► **THE IMAGE OF GOD IN THE WORKS OF FRANZ  
WERFEL**

F. Werfel (1890-1945) – a representative of Austrian expressionism. A Jew by birth, he was interested in theology from an early age. One of the main themes of his work was the theme of man's faith in God. The religious quest of Franz Werfel, depending on his life circumstances (military service, marriage to a Catholic, the death of his son) and world cataclysms (World War I, the breakup of Austria-Hungary) passed periods of faith in God, his strength, doubts about his justice (*Temptation* 1913, *The Creation of Music* 1913, *The Death of Moses* 1914, *Theology* 1914, *The Creation of Joke*, 1918, *The Blasphemy of Madness*, 1918) and the denial of the existence of God in general (*The Black Mass* 1919, *The Man from the Mirror* 1920). God appears in novels and dramas of Werfel then as an evil and unjust judge and executioner, then as a mad beggar, then as the creator of the beauty. In this work, we want to explore in detail the causes of Werfel's religious throwings, the stages in the evolution of his attitude toward God, the changes in the image of God in novels and plays by the writer.

**Keywords:** God, expressionism, F. Werfel, faith, religious motives, Judaism, Austrian literature.

**EUGENIJUS ŽMUIDA, DR.**

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Lietuva*

*El. paštas: eugen.zmuida@gmail.com*

► **RŪPINTOJĖLIO PROTESTANTIZMAS: LIAUDIES  
TRADICIJA IR VINCO MYKOLAIČIO-PUTINO  
„RŪPINTOJĖLIS“**

Medinė dažniausiai bevardžio liaudies drožybos meistro daryta kenčiančio ir susimąšciusio Dievo skulptūrėlė, Lietuvoje įgavusi semantiškai taisyklių Rūpintojėlio pavadinimą, Europos liaudies kultūros tradicijoje fiksuojama nuo XIV a., nors pasakojimų apie ant akmens sėdintį susimąšciusį Kristų užrašyta nuo XII a. Pirmiausia skulptūrėlės išplito Vokietijoje ir Austrijoje; tankiausias jų tinklas – Lenkijoje ir Lietuvoje. Čia jos išsilaikė ilgiausiai – iki pat XX a. Iš pat pradžių skulptūrėlės buvo liaudies menas, jos buvo drožiamos ir statomos be bažnyčios sankcijos. Akivaizdu, kad skulptūros radosi ir plito plintant protestantizmui. Rūpintojėlis, perteikiantis vietinės liaudies pasaulėžiūros poreikius, išreiškia konfliktą su oficialiąja Bažnyčia kaip institucija. Nors Europos mokslinėje literatūroje pakelės skulptūrelei prigijęs *Liaudies Kristaus* vardas, Lietuvoje skulptūros atvaizdas jungia Dievo Tėvo ir Dievo sūnaus semantiką: jo senatvė simbolizuoja gyvenimišką patirtį ir išmintį, o susimąstymas ir rūpestis – Kristaus jautrumą ir atidą paprastam žmogui. Vinco Mykolaičio-Putino „Rūpintojėlis“ kai kurių vertintojų laikomas geriausiu poeto eilėraščiu, nors jo poezijos visuma žymi lietuvių lyrikos posūkį nuo emocinės raiškos prie intelektualinės refleksijos. Kaip Mykolaitis-Putinas derina du, rodos, skirtingus patirties polius? Kiek jis perteikia valstietišką savijautą, įkūnytą Rūpintojėlio figūra, ir savo lyrinio subjekto siekius? Kokį liaudies protestą perteikia ši figūra? Šiuos klausimus ir galimus atsakymus ketinama plačiau pristatyti pranešime.

**Reikšminiai žodžiai:** Rūpintojėlis, liaudies kultūra, bažnyčia, Vincas Mykolaitis-Putinas, Kristus, konfliktas.

**EUGENIJUS ŽMUIDA, DR.**

*Institute of Lithuanian Literature and Folklore, Lithuania*

*Email address: eugen.zmuida@gmail.com*

► **THE PROTESTANTISM OF THE PENSIVE GOD:  
THE FOLK TRADITION AND A VERSE BY VINCAS  
MYKOLAITIS-PUTINAS “RŪPINTOJĖLIS”**

The wooden sculpture of the suffering and contemplating God made by the master of folk carvings, who has gained the semantically praiseworthy name for us, has been traced back to the 14th century by the European folk culture tradition, although the stories about Christ sitting on the stone have been written since the 12th century. First of all, sculptures spread in Germany and Austria. Their most tight network is in Poland and Lithuania. Here they stayed the longest – until the 20th century. Sculptures from the very beginning were folk art, that is, they were fenced and built without a church sanction. It is obvious that their discovery and spread coincide with the spread of Protestantism. The moderator, whose modification is flexible, is a reflection of the needs of the local folk outlook, expressing a conflict with the official church as an institution. Although the sculpture has a name The Pensive Christ in European scientific literature, in Lithuania the image of the sculpture joins the semantics of the Father of God and the Son of God: his old age symbolizes life experience and wisdom, and contemplation and concern symbolize Christ’s sensitivity and attention to the ordinary person. “Rūpintojėlis” by Vincas Mykolaitis-Putinas is considered as the best poet’s poem by some of the evaluators, although his poetry represents the turning point of Lithuanian lyrics from emotional expression to intellectual reflection. How does Mykolaitis-Putinas combine two different poles of experience? How much does it convey the peasant feeling, embodied by the figure of Rūpintojėlis, and the aspirations of his lyrical subject? What kind of folk protest is conveyed by this figure? These questions and possible answers are intended to be wider in the report.

**Keywords:** The Pensive Christ, church, folk art, Vincas Mykolaitis-Putinas, conflict.



TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ TARPDALYKINĖ KONFERENCIJA

**RELIGIJOS DINAMIKA KULTŪROJE:  
TAPATYBIŲ SĄVEIKOS IR JŲ RAIŠKA**

SANTRAUKOS / ABSTRACTS

**DYNAMICS OF RELIGION IN CULTURE:  
INTERACTIONS OF IDENTITIES AND  
THEIR EXPRESSION**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERDISCIPLINARY  
CONFERENCE

ISBN 978-9955-19-881-9 (internete)

ISBN 978-9955-19-882-6 (spausdintas)

Maketavo Laura Tekorienė

Mykolo Romerio universitetas

Ateities g. 20, Vilnius

Puslapis internete [www.mruni.eu](http://www.mruni.eu)

El. paštas [roffice@mruni.eu](mailto:roffice@mruni.eu)

Tiražas 100 egz., Užsakymo Nr. 15018

Parengė spaudai UAB „Baltic Printing House“

Svajonės g. 40, LT-94101, Klaipėda

[www.balticprinting.com](http://www.balticprinting.com)

Spausdino UAB „Baltijos kopija“

Kareivių g. 13B, Vilnius

[www.kopija.lt](http://www.kopija.lt)

El. paštas [info@kopija.lt](mailto:info@kopija.lt)



ISBN 978-9955-19-881-9



9 789955 198819